

3127/10

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

నంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 16-వ తేది మంగళ వారము { సంచిక ౧౩౭
Vol. 17 } MADRAS, TUESDAY 16th SEPTEMBER 1930. { No. 137
శ్రీ ప్రమాదూతనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస బహుళ సప్తమి

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయుపుబొట్ల
బావును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పొట్టను బోగొట్టును. జ్వరముల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొల
గించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

గొప్పగొప్పవారిచే
వేలకు వేలు యోగ్యతా
పత్రములు పొందియున్నది
పంచభాష చీటి జూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నకా సీసా 1-కి 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసినది
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు.
109, ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి.

నెహ్రూనివేదిక ఆంధ్రానువాదము

ఇట్టి యుత్తమ రాజకీయ గ్రంథ మిదివరలో వెలువడియుండలేదు. రాజ్యాంగవిధాన
మును తెలిసికొనగోరు ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను.

శైలి సులభము

కొలది ప్రతులు మాత్రమే మిగిలియున్నవి.

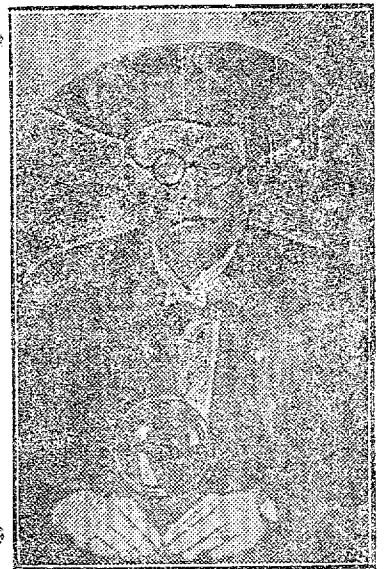
వలయువారు వెల 1-0-0 మాత్రమే తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212, మద్రాసు, అని వ్రాయవలెను.

ఈ దిగువ స్థలములందు ఆంధ్ర ప్రతికకు యేజెంటు తక్షణమే కావలెను

రు 100 నుండి 200 లకు తక్కువలేకుండా ధరావత్తు చెల్లించగలిగినట్టియు, పలుకుబడి యోగ్య
తలు గలవారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలయును. దరఖాస్తుదారులు యెచ్చట యేజెం
టుగా నుండగోరెదరో అచ్చటనే వారి నివాస ముండు టావశ్యకము. మిగత వివరములకు యీ
దిగువ విలాసమునకు ఒక అగాష్టాంపుతో వ్రాయవలెను. బిల్లు పంపనివారికి బదులు వ్రాయబడదు.

బరంపురం	బారింగుపేట	వెంకటగిరి	బెంగుళూరు	పాండిచ్చేరి
నూగూరు	కాజీపేట	కడప	మైసూరు	బొంబాయి
యెమ్మిచిలి	దోర్నకల్	రైచూరు	తిరువళ్ళూరు	బెనారస్ సిటీ
బాట్టల	ధర్మవరము	హిందుపూరు	అల్కోణం	ఖరగ్ పూర్
చికాకోల్	చిత్తూరు	ప్రొద్దుటూరు	కంజీవరం	కలకత్తా
పార్వతీపురం		మార్కాపురం	చెంగల్పట్టు	రంగూర్
పల్లాకిమిడి		వేలూరు	తిరుచినాపల్లి	మోల్ మీన్.
			మధుర	మూండ్ లే

మేనేజరు, (ఎ) ఆంధ్రప్రతిక, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

AMRAK
(of London & U.S.A.)

యోగదృష్టి గలిగి, పాస్త సాముద్రికమందును,
వ్యయముగ చూడకనే చెప్పవారు
వ్యాధులను పరిక్షించుటలో నద్వితీయులై యున్నారు
2,000 వనమూలికలు వీరివద్ద నిల్వలోనుండును
విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో
సెప్టెంబరు 18 వ తేది నా. 6 గం.

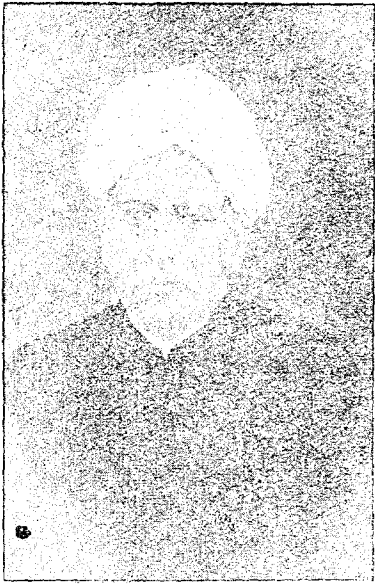
ఉచితముగ ఉపవ్యాసమును, యోగప్రదర్శనములను జరుపుదురు
లోనికి రానిచ్చువిషయములో సర్వహక్కులు వారికే గలవు.

HOTEL CLARENCE

వేపేరి, మద్రాసు. ఫోన్ నెం. 2481.

చందనాదిపటి

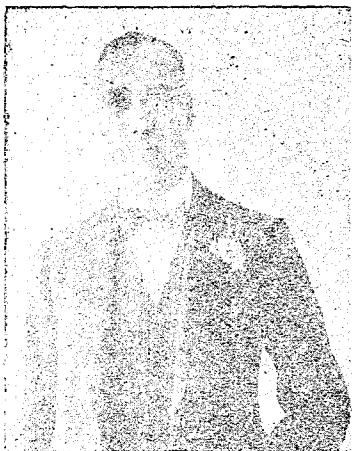
సెగరోగమునకు అమోఘసాధము
ఎరువు, తెలుపు, పచ్చసెగలను రామబాణము
20వూత్రలతో పూర్తిగుణముకలుగును. వివిధారీ చేయవలసినదని
లేదు. పద్మముకూడ లేదు. అనేకసర్పి ఫీకెట్లు పొందియున్నది.
నెం 20 మాత్రము రు. 8-8-0. అనుపానతైలము రు. 1-0-0.
శేటలూరు ఉచితము
త్రిపురసుందరి వైద్యశాల,
మహేంద్రవాడ, రామచంద్రపురంపొట్ల, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

ది॥ బి॥ మోచర్ల రామచంద్రారావు పంతులుగారు

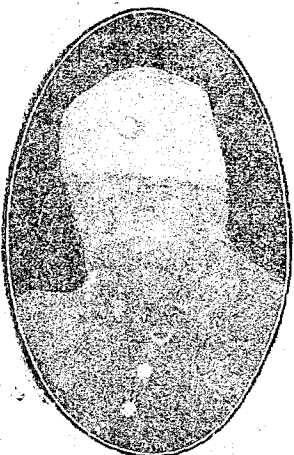
మహమ్మదాలి జిన్నా గారు

సర్ వహబ్జురు షాహీగారు

సి. వై. చింతామణిగారు

మూలానా మహమ్మదాలిగారు

రౌండుటేబిలు సభకు భారత ప్రతినిధులు

కా॥ వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

సర్ తేజబహదూరు సప్తగారు

ఎస్. బి. తులిగారు (వాగ్ధూరు)

Editors: K. Nagabharana and ...

సర్వాకిరిడి రాజగారు

సర్ ఎ. వి. పాత్రోగారు

ఎం. ఆర్. జనకరావుగారు

సి. టి. ఉడ్ గారు

నైలూరు

వర్గావిమిది

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీరాజావారి కాండులేబిల్ సభ్యత్వము

వర్గావిమిది, 18-9-80:—శ్రీరాజావారి కాండులేబిల్ సభలో పాల్గొందునకు వందల ఇదివరకేలకు, కాని నిజమేకాదోయని కలుపుకు గుండుచుండిరి. నిన్నటిదినం వచ్చి న పత్రికలలో సభ కావ్యనింపబడినవారి పేర్లు ప్రకటింప బడెను. ఇది చూడగానే ప్రజల ఉత్సాహమునకు మేరలేకు ఁది. బహునిష్ఠాగరిష్ఠులగు శ్రీవారి సభకై ఇంగ్లాండు వెడల రేసికొందరు, ఏదైతేనను వెళ్ళితిరెదరని కలకత్తాకొందరు అనుకొ నుచున్నారు. మా పత్తాపురాధీశ్వరులు భావిభారత రాజ్యాంగ నిర్మాణ కర్తలలో నొకరుగా యూరపు కరుగుటయే సర్వ జ నాంగీకారముని ఇందుమూలముగా తెలియజేతుము.

సర్వేపల్లి

సర్వేపల్లి గ్రామములో వడుక నేర్పినవారు ఆదిత్యు డ్రులలోను మహమ్మదీయులలోను అనేకులు గలరు. ఒక నెల నుండి చర్చాసంఘముతరపున పరిచేయుచున్నాను. విచారింపగా రాటములలేక పడుకుంటేదని చెప్పుచున్నాడు. రాటముల ఖరీదు ఒకసారే యివ్వలేనివారు కనక ఎన్.రెనా యేబది రాటముల సప్లయచేయకలిగి నెల 1కి రాటంకి 8 ఆ. వంతున తీసుకోగలిగిన చాల సంతోషించ గలవారు గాన ధర్మాత్ము లు యీపనికి పూనుకోవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను. నెల నె లకు పైకం నేను వసూలుపరచి యివ్వగలను. నావద్ద యేకులు దూది తీసికొనిపోయి నాకు నూలువారలు తీసి తీర్చి యిచ్చెదను గాన వారివద్ద వసూలుపరచు శ్రమ వెట్టుబడిదార్ల కు అక్కరలేదు. ఈసాయము చేసి వీలవపాలిటి కల్పతరువు గాకోరెదను.

కారంకెట్టి వెంకటరంగయ్య

సర్వేపల్లి గ్రామం, నెల్లూరుజిల్లా.

ఎల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

భార్యను చంపెనను నేరము

ఎల్లూరు, సెప్టెంబరు 14—వెంపల సత్యం ఉరపు సత్య నారాయణ, వెంపల శ్రీ రామారావు అను యిరువురియని క్రమముగ ఇండియన్ పీసకోడ్ 302 సెక్షనుక్రిందను వెట్ట బడిన కేసును కొల్లూరు సబుమేజిస్ట్రేటు బి. నరసింహంపంతు లుగారు విచారించి యిరువురు ముద్దాయిలను ఎల్లూరు నెవన్ను కోర్టులో విచారణకు పంపిరి. మొదటి మద్దయి తన భార్యను 22-1-80 తేదీ నాటిరాత్రి కొట్టి చంపెననియు యిరువురు ముద్దాయిలును కలసి హత్య నేరమున ఆగవిజేయుటకు ఆమె శవ మును తీసికొనిపోయి ఒక చెరువులో పారవై విరసెనని మీరైనీ 'జేర' మాకోపింపబడెను. ఇరువురు ముద్దాయిలు అన్నదమ్ము లు. వీరిది నేగేవ్వరపురం కాపురము. కేసు యీ నెల 16 వ తేదీ ని అడివనలు నెవన్నుకోర్టులో విచారణకు వచ్చును.

ఎల్లూరుతాలూ కాబోర్డు సభ

ఈ నెల 20 తేదీని ఎల్లూరు తాలూకాబోర్డు ప్రత్యేక సభ జరుగును. అధ్యక్షుని ఎన్నిక, యూ బోర్డునుండి జిల్లాబోర్డు సభ్యుల నెన్నుకొనుటయు జరుగును. ప్రత్యేకసభ ముగిసిన పిమ్మట సాధారణసభ జరుగును.

చరభాపాతశాల

శ్రీమతి మీరాబాయిగారిచే యీనెల 7 తేదీని పవర్ తెరువబడిన చరభాపాతశాల దినదివాళివృత్తి గాంచు చున్నది. ఇందు ప్రారంభమునుండి కొందరు స్త్రీలు సభ్యులుగ చేరి ప్రతిదినము నూలువడుకుచున్నారు. నూలువడుకుటయేగాక సాయంత్రము ఆంధ్రపత్రికను చదువుటయు అందకు విజులయు కూడ జరుగుచున్నది. శ్రీమతులు మల్లూరి చక్కమ్మ, శృంగారకవి లక్ష్మీవరసమ్మ, ద్రోణరాజు లక్ష్మీదాసుమ్మగార్లు రాట్నములను ఇంకను అధికముగ వసూలుచేయుటకును తిదితర యేర్పాటులను పూర్తిచేయుటకును తగినకృషి సల్పుచున్నారు.

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఇకన్యురెన్ను కంపెని

“ది స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్ అండు జన రల్ ఇన్వెస్టు కంపెని లిమిటెడు” వారు నెల్లూరు కన్యకా పరమేశ్వరీ దేవస్థానములో శ్రీముత రావుసాహెబ్ అన్న దేవుల గోవిందశెట్టిగారి ఆధ్వర్యముక్రింద ఈనెల 11 తేదీ సాయంత్రము సమావేశమైరి. ఆసభలో వై యిన్వెస్టు కంపె నీలో వుచిత భీమానం 912రు పాల్గొనినారు ఆత్మహరు వెంకట స్వామిగారు చనిపోయినందున అతని వాళ్ళులకు 500 (అయిదు వందల) రూపాయలు యిచ్చినారు.

కడుట్ల అమ్మినందులకు అరెస్టుచేసి వదలుట

ఖడ్గవస్త్రములు ధరించుకొని గాంధీబోపీ శిరమున బూని కడుట్ల అమ్ముచు నెల్లూరు బజారుపీఠులలో అమ్ముచుం డగా పోలీసువారు వారిని నిర్బంధించి పోలీసుస్టేషనుకు తీసు కొనిపోయి ఒకగంటసేపు వుంచి వదిలివేసిరి.

శాసనసభ

నెల్లూరుజిల్లాలో మహమ్మదీయేతర శాసనసభ స్థానము నకు నూటికి 88 (ముప్పదియూడు) వంతున పోలుగాబడినది. భారతశాసనసభకు 20 వంతున పోలుగాబడినది.

ధర్మవరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

కొండప్పగారు

14-9-80: వీరు భారత సేవాసంఘసభ్యులు. సహకార సంఘాభివృద్ధికై యిప్పుడు విక్కుటుగా బాటుపడుచు న్నారు. రాష్ట్రీయసహకారసంఘముయొక్క కార్యదర్శులు. వీరు 22-9-80, వ తేదీన ఇబంటుయన్న తపాలశాలలో “విద్యార్థి సహకారవస్తువిక్రయభాండారము” అను న.కేమునుకూర్చి యువస్థానించిరి. అందుపై భాండారమునకు విద్యార్థులకు గల్గు లాభములను జక్కగ వివరించిరి. వీరి యువదేశానుసారముగ ప్ర సంఘ మున్న తపాలశాలలో స్థాపించ నిశ్చయింపబడినది.

వెనుకటి వర్తమువలని నష్టము

ఇంకనుమారు 10-9-80, వ పత్రికలో ఆనంతపురము జిల్లాలో వర్తములక్కడనక్కడ గురిసినవరి వ్రాయబడియె. అట్లు కురిసిన వర్తమున వెకొండ తాలూకా నిడుమాడి అను గ్రామమున ధూమలన్నియు నిగుకతో గప్పబడినవట.

బల్లారి యుదంతము

ఈగ్రామమున నొకరికి మద్దగరినండి యొక శ్రేణువచ్చినది. అందున విదేశీవస్త్రములకై బల్లారికి వ్రాసితిమి. ఆచటి వ్యాపా రథులు విదేశీవస్త్రము నమ్ముటలేదనియు, నిలువయున్నను వాని నివ్వచునియు, కాబట్టి యటనే ధర్మవరమున వస్త్రముల గొని పంపవలయునని యున్నది. ఈశ్రేణుచే బల్లారిలో బహిష్కరణోద్యమ మెట్లు బలపడుచున్నదో గ్రహించ వచ్చును.

శ్రీ కృష్ణజయంతి

దీనినికూర్చి యాంధ్రపత్రికలో విశేషముగ జర్పు జరుగు చుండుట యంద తెలిసినదే. ఈయశ్రమసుగు ర్చి యిరువది మి వ్రాసి పంప వలయునని యిచటి శ్రీ వైష్ణవులు వైసూరు పరకాల మత స్వాముల వారికి వ్రాయగా వారు 15-9-80, వ తేదీ సాయంత్రమునాడే జరుప వలయునని శ్రీ ముఖముగ గ్రహించియున్నారు. కాన 15-9-80, వ తేదీనాడే జరుపకృత్యించియున్నారు.

ప్రభుత్వోద్యోగుల వేతనములు

ఈతూరి రాష్ట్రీయాదాయ మేకారముచే నేను బిల్ల సిలిలోనుండి యిప్పటి కపుడే కొంత తగ్గియుండుటచేత సుద్యో గులకు వేతనములతో నూటికి 15 శంలేల తగ్గింపగూడదను నంశముపై “తెనాసికదార్, డిప్యూటీకలెక్టర్” మొదలగు సుద్యోగిగణులు తమ యభిప్రాయమును తెల్పువలయునని పై ఆధికారులనుండి యధికారపత్రములు వచ్చినట్లు తెలియుచున్నది.

అతిమేలైన బ్లూజాగల్ నీరుకమలములకు సుప్రసిద్ధమైనది. స్థాపితము 1898.

వీకంసీ చుబిల్ దాస్ అండ్ సన్స్ నీరుకమలములు నగల వర్తకులు

1 112, 118 వై నాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

బెజవాడ

ది 18-9-80 తేదీని మ-రా-శ్రీ దినగల్లి వేంకటేశ్వరావు గారిపై చేపడిన కేసులో సాక్షులుచెప్పుటకు సెప్టెంబరు 12వ తారీఖున మాపింశండ్రిగారకు మ|| రా|| శ్రీ దుర్గిరాల రాఘవదండయ్య చౌదరిగారు బెజవాడ వచ్చునను సంగతిపరి శ్రీ చౌదరిగారి భార్యకు పిల్లలను 11వ తారీఖురాత్రి అంగ లూకునుండి బెజవాడకు తీసికొని వెళ్లితిని.

12వ తారీఖున శ్రీ రాఘవదండయ్య చౌదరిగారు బె జవాడకు రాతేరు. రాఘవదండయ్య చౌదరిగారికి సమను చే యింపలేదని తెలిసింది.

శ్రీ వేంకట శివరావుగారి కేసు నిన్న 12వ తారీఖున కొంకనరకు విచారించబడిన కేసువిచారణ సాయంత్రము షు మారు 2గంటల కారంభమయ్యెను. సాయంత్రము 4గంటల 80నిమిషములకు విచారణ ముగిసెను. తిరిగి విచారణ నీను 13వ తారీఖున జరుగను. సాక్షులుచెప్పటకు రాఘవదండయ్య చౌదరిగా రిపుడు రారనియు కఖురనాయుడా వచ్చెనరనియు తెలియుచున్నది.

12వ తారీఖు మద్రాసు నాడు కొంచెముగ వాన కురి సెను.

కోగంటి దుర్గా మల్లికార్జునరావు

రాజమండ్రి

బర్లాలోని ఆంధ్రుల స్థితి

శ్రీయుత ఆవటపల్లి నారాయణ రావుగారి

ఉపన్యాసము

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రి, 14-9-80:—ఆంధ్రులు బర్లాలో ననుభ విందుచున్న కష్టములనుగురించియు, తన్నివారజార్ధము చేయ వలసిన పనులను గురించియు, శ్రీయుత ఆవటపల్లి నారాయణ రావుగారి నెల 11 వ తేదీ సాయంత్రము 5-30 గంటలకు వీకేలింగ పురమందిరమున వ్యాపతి సుబ్బారావు పంతులు గారి ఆధ్వర్యముక్రింద ఉపన్యసించిరి.

బర్లాలో ఆంధ్రులు సేవావ్యస్తలందు పని చేయు చున్నారనిన్ని బర్లాదేశీయు లాన్యుత్తులందు పనిచేయుననిన్ని, శేవులలో కూలిపని చేయువారు సర్వసామాన్యముగా ఆంధ్రు లే ఆ నిన్ని వారికి చుచ్చుచున్న కూలి హెచ్చు చేయ వలె న ని చాల కాల ము నుండి వారు కృషి చేయుచున్నారనిన్ని వారి మొరలే న్యు దు ఎంతకాలమునకు ఆలకింపని కారణమున రంజూనులోని తెలు గు కూలిలందరు సమ్మెకట్టిరనిన్ని, ఆసమ్మె 28 రోజులు బరి గననిన్ని, 28 వ రోజున తెలుగుకూలిలకు నాల్గజాయి కూలి హెచ్చుచేసిరనిన్ని, సమ్మెకాలములో బర్లాదేశీయులు, ఆంధ్ర వరకు ఆంధ్రులు చేయుచుండిన పనులలో ప్రవేశించి పనిచేసిన నిన్ని ఆంధ్రకూలిలకు జీతము హెచ్చుచేసినపిమ్మట వారు తమ పనులలో ప్రవేశించుటకు రాగా ఆంధ్రులకును బర్లాదేశీయులకు నున్న సంఘర్షణ బరిగననిన్ని, ఆ సంఘర్షణలో 500 మంది చనిపోయిరనిన్ని, 2000 మందికి గాఢములు తగిలెననిన్ని, బర్లాలో ఆంధ్రులయెడల అనాయ, ఆసహ్యత హెచ్చుగా ప్రబలియున్నవనిన్ని, ఆంధ్రులన్న నెంతమాత్రము గౌరవము లే దనిన్ని, ఆంధ్రులయెడల బర్లాదేశీయులకు గల భావములు మారుటకు మనము మార్గములన కేవల పిం పవలెననిన్ని ఆ లో చింపగా బర్లాదేశీ మనకు ఆంధ్రదేశమునుండి పోవుచున్నవలస ఆవుచేయువలెన నిన్ని వలస అగినగాని బర్లాదేశీయులకు ఆంధ్రులయొక్క అవ సరము తెలియదనిన్ని, అప్పుడుగాని ఆంధ్రులయెడల గౌరవ భావ మేర్పడదనిన్ని, అట్టేబరు మానమునుండి పంటలు రోజు లలో ఆంధ్రకూలి అవసరము హెచ్చు అనిన్ని, ఈకాల ములో ప్రతిసంవత్సరము ఆంధ్రదేశమునుండి వారమునకు 3000 చొ|| ఆంధ్రులు రంజూను వలస వెళ్లివారనిన్ని, ఈసంవత్స రము వారమునకు 80 లేక 40 మంది కన్న హెచ్చు వెళ్లుట లేదనిన్ని, ఆంధ్రులనేవలస ప్రతివారము తిరిగి వచ్చుచున్నారనిన్ని, తిరిగివచ్చిన ఆంధ్రులకు సహాయము అవసరమనిన్ని, అందులకు దినానుబరద్దకు మోచల్ల రాఘవదండయ్య పంతు లుగారి యాజమాన్యమున ఒకసంఘ మేర్పడవలసినదనిన్ని చెప్పి ఆసంఘమునకు వలయుపనులు ప్రతి ఆంధ్రుడు చేయవలయు నని నారాయణరావు గారు బోధించిరి.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

సన్నయభివృద్ధి

రాజమండ్రి, 14-9-30:— సన్నయభివృద్ధి వర్గం 12-9-30 తేదీ సాయంత్రము 5 న్నగంటలకు రాజమండ్రి పురపంచాయతీ మున్సిపాలిటీ కేసులకు అయ్యతరావు పంతులు గారి ఆధ్వర్యమున పురపంచాయతీ, మిషన్ రీడింగ్ రూము ఆంధ్ర ఇతిహాసపరిశోధక మండలివారు జరుపబడినది.

రాజమండ్రి కుబ్జరావుగారు ఆధ్వర్యమున జరిపబడినది. ఆయ్యతరావుగారు ఆంధ్రభాషను చేసినవేసిన కొనియాడిరి.

ఆధ్వర్యమున సన్నయభివృద్ధియొక్క రాజరాజనరేంద్రునియొక్కయు సురభి అంగుల కెంతయు శుభదాయకమని చెప్పిరి. భారతాంధ్రకవీశ్వరుల కృష్ణమూర్తికొన్నాయగారు సన్నయభివృద్ధియొక్క ఆంధ్రీకరణమునుగూర్చి ప్రసంగించిరి. మూలము నడకరెండులలో సన్నయ కన్నను తిక్కనకన్నను సెర్వాశాసన యొక్కను ప్రయత్నము చేసినవేసిన సన్నయయొక్క వచనమును బట్టియే చిన్నయమారి వచనమును నిర్మించె నని శ్రీయుత రామలింగారెడ్డిగారు సంగీత ఆభిప్రాయముతో తా మేకీభవించినట్లును చెప్పిరి. ఆంధ్రకవుల కందరకు సన్నయయే ఆధారమనియు, ఇట్టి ఉత్సవము లెంతయు ఆవశ్యకములనియు కాన్పులు గారు సెలవిచ్చిరి.

మన్నంగి లక్ష్మీ నరసింహ శర్మగారు సన్నయభివృద్ధి నుండి వివిధ శతాబ్దములలో ఇతర ఆంధ్రకవులు చేసిన ప్రశంసలను చదివి వినిపించిరి. గవర్నమెంటు ఆర్డరు కాలేజీలో ప్రధాన తెలుగు పండితులగు మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు వాడు చాల నుదిన మనిన్ని సన్నయ మూలముననే రాజరాజనరేంద్రునివాసులు తేగిన చాతుర్వరాజుల నామములవలె గాక ప్రతి ఆంధ్రునికి పరిచితమయ్యె ననిన్ని సన్నయయే తెలుగుకవిత్వమునకు లక్షణముల శేర్షరచనవాడనియు సన్నయ్యకున్న విరుదములు - వాగను కావనము మొదలగునవి సన్నయ యొక్కను వాడియుండలేదనియు సన్నయకు పరశ్రేయస్సుకానము లేదనట సత్యమూరమియు సన్నయ ఆంధ్రకవిత్వంతామణి గ్రంథమును రచించినట్లు తా మొక్కప్పుడు పదిన ఆభిప్రాయము తప్ప అనిన్ని వీరేశలింగం పంతులుగారి ఆభిప్రాయముతో తా మిప్పుడు ఏకీభవించుచున్నామనియు చెప్పిరి.

జీవనిత శ్రీరామారావుగారు సన్నయభారతములోని అవతారికను సభారంజకముగా చదివిరి. వందాది అష్టావధానము (వి. ఏ. వి. యల్.) తిక్కనవలన మనోబిద్ధికి, శ్రీనాథునివలన వీరసంద్రాడ్యేని, గలిగిన ప్రాచుర్యముకన్న సన్నయలన రాజరాజనరేంద్రుని నామమునకెక్కువ ప్రాచుర్యము కలిగిననిన్ని, యందులకు వెక్కిరికారములు గలవనిన్ని చెప్పిరి. రాజరాజనరేంద్రునికి బూర్వము తాదాజైన మతములకు ఉత్తరహిందూదేశములో ప్రాబల్యము తగ్గచున్నన, ఆంధ్రదేశమున విజృంభించుచుండెననిన్ని, ఈ మతముల ప్రచారము ప్రచారము నకు ప్రతికూలముగా పామరజన గ్రామ్యముగా దేశభాషలలో ప్రాప్త్యావైదిక మతగ్రంథముల రచన ప్రోత్సహింపబడెననిన్ని అందువలననే బంగారభాషలోను కన్నడభాషలోను భారతము మొదలగు వైదికమతగ్రంథములు ఈ కాలములోనే భాషాంతరీకరింపబడెననిన్ని చెప్పిరి. రాజరాజనరేంద్రుని తాతగారైన శ్రీకృష్ణయొక్క విజయములవలన తూర్పుచాళుక్యులరాజ్యము బెంగిదేశమున స్థిరముగా నెలకొల్పబడుటచే రాజరాజనరేంద్రుని 40 సంవత్సరముల రాజ్యపాలనలోను దిక్కయొద్దమైనను జరిగియుండలేదనిన్ని, రాజనరేంద్రుని రాజ్యములో, దేశములో శాంతియుండటచేతనే అతనికాలములో అనేకదేవాలయములు నిర్మింపబడినవి, కల్పము లభివృద్ధిబొందెననిన్ని దేశభాషలో కవిత్వము, సన్నయభివృద్ధి భారతము ప్రోత్సహింపబడి వృద్ధిచెందెననిన్ని తూర్పుచాళుక్యులు తమరాజధాని నివాళిముండలమునకు మార్చుకొన్నను ఆంధ్రదేశమును తమస్వదేశముగా భావించుకొనుచుండిరనియు, యావద్దేశమువెక్కిరాసనములవలన స్పష్టతమచున్నదనియు చెప్పిరి.

కాకినాడ కాలేజీలో ప్రధాన ఆంగ్లపాఠ్యాధ్యక్షులగు అల్లిపి సుబ్బరామారాయగారు సన్నయయొక్క కవిత్వాభివృద్ధి మును నడిచి ముచ్చటించిరి. సన్నయభివృద్ధి సీసమును నెక్కుడు ప్రీతినియు తరహా లిసి తరువాత మద్రాసుకు మరేదేం కాన్పులము చంపకముల ఆటవేలి మున్నగు వృత్తిమలసాతడు పోత్రోవినముగాన, రసాంతరమున, ఉపయోగించె ననియు ఆక్షిప్తమని గొప్పతా సందర్భమున వేగిదేశ వర్ణము మూలమున లేకపోయినను చొప్పించుట సన్నయయొక్క మార్పుదేశాభి

మానమును తెలియజేయు ననియు సన్నయయొక్క రాజమండ్రి ప్రవరమున గొప్పపంతులు బతులుదేవతలననియు చెప్పిరి. ఆధ్వర్యమున అంత్యోత్సవాగమమునందు రాజరాజనరేంద్రుని భాషాని సమకాలికుడనిన్ని ఆకాలములోని యితర పండితులవలెనే సన్నయరాజరాజనరేంద్రుని ప్రాత్యాహుమ లేకున్నచో, తాను గొప్ప సంస్కృత పండితుడగుటవల్ల సంస్కృతగ్రంథములు రచించి యుండినవాడననిన్ని విల్లును కవి గొప్పలాటిను పండితుడను మూతయ్యగ్రంథమును పారద్రును లాన్లు మాతృభాషయైన యింగ్లీషు భాషలో రచించి ఇంగ్లీషు భాషను తెచ్చిర గౌరవమును దాంబికమును గొప్పలాటిను పండితుడయ్యె, తన దీనిని కామిషి అను గ్రంథమును అప్పటికి నిరసించబడుచుండనే దేశభాషయైన ఇటాలియను భాషలో రచించి ఇటాలియను భాషకు చేయూర్చిన గౌరవమును సన్నయ గొప్ప సంస్కృత పండితుడయ్యె భారతము ఆంధ్రములో రచించినందువలన ఆంధ్రభాషకు గలగ చేసినవియు, సన్నయ కవిత్వములో సంస్కృతపదము లెక్కువయ్యెనునూ, గాంధీర్యము తక్కువయ్యెనూ, ప్రసన్నత మార్గము పాల్పగా సన్నయనిన్ని సెలవిచ్చిరి.

ఆధ్వర్యమున, ఉపన్యాసకులను సమావేశకర్తలగు ఆడవి శింకరరావుగారు వందనముల నర్పించిరి.

ఏలూరు చరఖాపాఠశాల

(స్వకీయవిలేఖరి)

విజ్ఞప్తి

ఏలూరు, సెప్టెంబరు 14:—పై పేరుతో నా పుత్రమున శ్రీమతి మీరాతాయొక్క కన్యకారే 7-9-30 తేదీకి సాయమున భాద్రపద శుక్ల ఆదివారము రాత్రి పాఠశాల స్థాపించబడి ప్రారంభోత్సవము జరుపదముగ నిర్వహింపబడినది. పురవాసుల యాదార్యమున నింతవరకు మనూరు 116 రాట్నములు చందాలువేయబడి 7-వ తేదీనాటికి 50 రాట్నములు పనులుకావడినవి, మేము ఈవని చాలఅవ్వనిగనే ప్రారంభించినను పురప్రముఖులందరు నమితసానుభూతితో మాకుతోడ్పడినందుకు వారికి మా కృతజ్ఞతాపదనములు.

ఇందు ఉదయం 7 గం. మొదలు 11 గం. వరకు పురుషులకు; 12 గం. మొదలు మధ్యాహ్నము 4 గం. వరకు స్త్రీలకు, మిగతాకాలములు విద్యార్థులు మొదలగువారికిని నూలువడుకుటకు కాలనిర్ణయము ఏర్పరచబడినది. సభ్యులుగా చేరువారు నెల 1కి 2000 గజములు వడకిననూలు సభ్యత్వపు చందాకొండ ఆఖిలభారతచరాసంఘమువారికి వంపవలయును వ్యయముగ ఏమలుకొని వడికియ్యవలసినవారికి ఏమలుపట్లయి పంపుముపక్షమున ఇచ్చెనరు. ఏమలుకుటాత్రమే వారికి వ్యయము. ఈరాట్న పాఠశాల సక్రమముగ నిక్కడ నిర్వహింపబడుచున్నంతనే దూరపు విధులవారికి కులభిముగనుండుటకు ఏమగ ఈపురమున నీ పాఠశాలకు కాఖులగ 4, 5 చొట్ల పడిన రాట్నములతో కాఖాసంఘములస్థాపించి పై రాట్న పాఠశాలను కేంద్రముగ నిర్వహింపనున్నాము. గ్రామములకూడ దీనికిసంబంధముగ నియమింపసంకల్పముగలదు. నెలనెలకు నూలువడుకు పోటీ పరీక్షలుకూడ ఏర్పాటుచేయువలెనని తలచుచున్నాము. ఆంధ్ర ఆభిమానముతో తోడ్పడి ఖడ్గదృఢమును, రాట్నపరిశ్రమను శతాధికముగ నభివృద్ధిపరచగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము."

శృంగారకవి లక్ష్మీకరనమ్మ
మూల్యూరి చుక్కమ్మ
ద్రోణరాజు లక్ష్మీబాయిమ్మ

మహాత్ముని విడుదల

అయ్యో! ఇదివరలో కొందరు దైవజ్ఞులు మహాత్ముని జాతకవని జననకాలగర్భమును లేకనో, భ్రమసియో, భుజాలన్నమనియు సింహాగ్ని మనియు ప్రాయము ఆయా లగ్నముల నడపిరిది తాస్త్రిగిరిని కొన్ని కారణముల నూహించి గతమాసములోనే మహాత్ముని విడుదల జరుగు నని ప్రానియున్నారు. కొందరు పండితులు భృగుసంహితయందలి శ్లోకములని, కొన్ని శ్లోకములను ప్రానినారు. నాయొద్ద మన్న భృగుసంహితలో నా శ్లోకములు యేవృష్టాకమున నున్నవో కాన రాకున్నవి. ఏది ఎటులన్నను విడుదలయగుటకు కారణముల నూహించిరి గాని ప్రతిబంధకముల గుర్తింపరెరి. నాకాస్త్రా సభవములచే నాలోచించిన ఇదివరలో కుభయోగము తెన్నయన్నను చారవశేషమున దేవా రాశ్యభివరకు అగ్రా సామ్యమును ప్రబలప్రతిబంధ ముండుటచే నా యోగములు విఫలమైనవి. ఆయా ప్రతిబంధకములు 16-9-30 తేదీనాటికి నివర్తించగలవు గాన ఆ తేదీని రాత్రిభాగముందు గాని 17 వ తేదీని గాని నివర్తించుటకు విడుదల గాగలరు.

మంధా గోపాలశాస్త్రి
అనుభాపురం, గోవాకరిజిల్లా

మద్రాసు శాసనసభ యొక్కలు
రాజమండ్రి 14-9-1930:—ఈనెల 9 వ తేదీని జరిగిన మద్రాసు శాసనసభ యొక్కలలో ఈజిల్లాలో మొత్తము మీద నూటికి 50 వంతు వోటర్లు వోట్లువేసినట్లు తెలియుచున్నది. రాజమండ్రిపంధ్యములో నుమారు 8800 వోటర్లలో నుమారు 1900 వోటర్లు మాత్రమే వోటువేసిరి. కొన్ని గ్రామములలో వోటర్లు ఎన్నికలు చాలవరకు బహిష్కరించిరి. వోట్ల లెక్క- ఈనెల 15 వ తేదీని కాకినాడలో కలెక్టరుగారి ఆఫీసులో జరుగును. (స్వకీయవిలేఖరి)

ఆకాశమున విచిత్రము

ఆకాశమున విచిత్రమును జూచిట్లు కొందఱాంగ్రహిల్లి కలలో ప్రానియుండిరి. ఈ విచిత్రమును నే నంగలూరులోగూడ గాంచితిని. సెప్టెంబరు 8 వ తారీఖు రాత్రి నేను మధ్యపావేదికపై గూర్చుండి మా మేనమామగారితో మాటలాడుచుండగా నెదిరి తొమ్మిది గంటల మధ్య వాయవ్యములనుండి అగ్నియముల కొక్కుక్కు పోయినది. అది శుక్రవక్షత్రము కంటే విక్రీణి ప్రకాశంతముగా నున్నది. అనాయుచవ్య పోయిట్లు పొడుగుగా జోయినది. విదునిమమములలో సదృశ్యమయినది. అది సామాన్యమైన చుక్కగారు. తోకవలె 4 వ పొడుగుగా నుండుటచే నది తోకచుక్క కావచ్చును. సరిగా బహిరింప ఖగోళశాస్త్రజ్ఞులను గోరుచున్నాను:—
కోగంటి దుర్గామల్లికార్జునరావు.

ఆలీపూర్ జైల్

నేను, మాబావమరదులగు చల్లపల్లి వెంకట్రామ దాసు గారు చల్లపల్లి లక్ష్మీనారాయణరావును ఆలీపూర్ జైలుకు వెళ్ళిమాడగా వారు చాలాసౌఖ్యముగాను ఆరోగ్యముగాను ఉత్సాహముతో నున్నారు. ఈరాజకీయ ఖయిదీలచే యెట్టి పనులు చేయించుటలేదు. వీరు హిందీభాషను అభ్యసించుట యందుకు, రామభజనయందును, కాలయాపన చేయుచున్నారు. వీరికి భోజనసౌకర్యములు చాలాబాగుగా జరుగుచున్నది. వినాయకవ్రతములోను బహిరి, నివాసకులు యీరాజకీయ ఖయిదీలకు బీహార్తి చేసినందులకు వారియొక్క ఉదారస్వభావమును మనము కొనియాడతగినది. జైల్ నూపరింపెండెంబు గాదుకూడా యీరాజకీయఖయిదీలందు యెక్కువ ఆభిమాన ముంచినందులకు వారికి నా ఆభినందనములు.

కిడి వెంకటాచలపతిరావు
జీవడ, కపిలేశ్వరపురం, కృష్ణాజిల్లా.

నాగుల్లంక (తూర్పుగోదావరిజిల్లా)అరెస్టులు
ఈక్రిందివారు 5 తేదీని అరెస్టుగావించబడిరి.
అరుమిల్లి వెంకటరత్నం, అరుమిల్లి రాఘవులు, అరుమిల్లి రామమూర్తిగార్లు. (నాగుల్లంక)
జయంతి గురమూర్తిగారు (మానేపల్లి).
జయంతి నుబ్బయ్య, జయంతి నూరన్నగార్లు శివపల్లిం.

అరికిమిల్లి రాజారావు, వరిసిడి పెదవెంకటరత్నంగార్లు, నాగుల్లంక.
అరుమిల్లి వెంకన్న, అరుమిల్లి చౌదరి, అరుమిల్లి నుబ్బారావు, అరుమిల్లి సత్యం, వరిసిడి బుల్లివెంకటరత్నం, గ్రంథి రామమూర్తి, కడలి వద్దాలు, చిన్నయ్యత్యం, చిటికినీడి నాయుడు, యా తాలారావు, మద్దా పెరుమాళ్లు, గలిగంటి అయ్యన్న, గంధి నారాయణమూర్తి, తాతయ్య, తాతారావు, పుచ్చల కృష్ణమూర్తి, గంధి నూరన్నగార్లు. (ఒక విలేఖరి)

నెల్లూరుజిల్లాలో ఖడ్గరు ఉద్యమము

ప్రస్తుతము మనజిల్లాయందు ఖడ్గరుఉద్యమము విశేషాభివృద్ధిని జూపుచున్నది. ముఖ్యముగా గడచిన మాడుమాసములనుండియు చేతనూలు పెందలో దేశసేనాపరతంత్రులై, తదేక దీక్షతో తీరుచున్నారు. అట్లే చేతనూలు సేయుచుగ్గుల సంగ్రహము చాలగ పెరిగినది ఖడ్గరు ఉద్యమమును యెక్కిస్తూ ఖముచేయుటకును, ఉద్యమశిల్పిని, ఉద్యమము అభివృద్ధియగు క్రమమును యెప్పటికప్పుడు తెలిసి సందర్భానుసారముగ తగు ప్రాత్యాహు మియగల్గుటకును, జరిగిన 5 మాసములనుండియు యెవరిచేయెవరయెవరయెవర వడికినదియు, ప్రస్తుత మేయేయూరి యందు రాట్నము లెన్నిఅనుచున్నదియు చేతనూలుసేసేయు మగ్గులు లెన్నియున్నదియు లెత్త గామ సాధ్యమైనంతవరకు ఖడ్గరు ఉద్యమాభిమానులు క్రమమునకే తెలిసికొని, ప్రతిగ్రామముండియు నెల్లూరుఖడ్గరుసంఘము (ఆఖిలభారత చార్టర్డ్ ఘనమారి కాఖి)వేటికి తెలియజేయుచునని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇప్పటికేఅనేక గ్రామములనుండి రాట్నములయొక్కయు మగ్గుములయొక్కయు సంగ్రహము గ్రామమువారిగా వచ్చియున్నది. అట్లే తదితర గ్రామములవారును వెంటనే చేయుదురుగాక. జూనేజరు, నెల్లూరు ఆఖిలభారతచార్టర్డ్ సంగ్రహము వికలములు.

దేశీయవార్తలు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 15:—4వ తేదీ లండను లుటా తో బయలుదేరిన కై నురాయి ఆఫ్ ఇండియా స్టీమరు ఈ నెల 19 వ తేదీ బొంబాయి చేరునని తెలియచున్నది. (ప్రీ. ప్రె.)

తిరునల్వేలి, సెప్టెంబరు 15:—లంగర్ పిధియందుడు డక్కను ఆసారిగారు 18 సంవత్సరముల వయస్సుగల తన భార్యను చంపెను. భార్య పరపుత్రుని ప్రేమించుచుండెను సందేహముపై వారికార్య మొనర్పిరి. నేటినిము ఇతడు తానే పోలీసు వారికి సమర్పించెను. (అ. ప్రె.)

ఫరీద్పూరులో సోదా

ఫరీద్పూరు, సెప్టెంబరు 15:—డక్కా తుపాకికాల్వల కేసుసందర్భమున ఇచ్చట శ్రీ యు త కాళిమహారాయ గారి యిల్లు సోదా చూడబడినది. రాయ్ గారి కుమారుడు డక్కాలో వైద్యవిద్యార్థిగా నున్నాడు. (ప్రీ. ప్రె.)

గొప్ప ఈతగానిని కార్పొరేషనువారు సన్మానించుట కలకత్తా, సెప్టెంబరు 15:—ప్రఖ్యుత కుమార ఘోష్ గారు కార్పొరేషను సేక్రటరీను 57 గంటలు 10 నిమిషములు ఈతకొట్టిరి. ఇంతకాలము ప్రపంచములో ఇంతవ్యక్త ఈతకొట్టి యుండలేదు. కలకత్తా కార్పొరేషనువారు నేటినిము సాయం కాలము వీరికి సన్మాన ప్రత్యేకము సమర్పించిరి. దీప్యతి మేయరు సంతోష కుమార బాసుగారు ఘోష్ గారిని ఆభినందించిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

ఇచ్చాపూర్ పోస్టాఫీసు దోపిడికేసు అరెస్టులు

ఇచ్చాపూర్ పోస్టాఫీసులో దోపిడి జరిగి గవర్నమెంటు ఖజానా కొంత పోయిన సందర్భములో ఒక్కసారిగా ఎన్నిచోట్లనో సోదలు జరిగినవి. శ్రీయుతులు కాళిపాద వెంకటేశ్వర, ధీరేశ్వరబాబు, శచింద్రనాథ్ బాబూతామార్, నుభీరచంద్రనేకనప్రా, కవిరాజ మహారాజునందేవ్ వీరంద్రచంద్రనందేవ్, నురేశచంద్రపాల్ చాదరి, వీరేశ్వర్ ముఖర్జీ వినయభూషణ భట్టాచార్యగార్లు పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. వీరందరను విద్యార్థులు. కాళిపాద వెంకటేశ్వర ఓనర్స్ పరీక్షలో నుత్తీర్ణులైనవారు. అందరను గొప్ప కుటుంబములకు జెందినవారు. (ప్రీ. ప్రె.)

బెంగాల్ బాంబు కేసులు

క్రైతరెస్టులు-సోదాలు

జోర్పాగలోని గృహములో మరికొన్ని

బాంబులు దొరుకుట

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 15:—నిన్న జోర్పాగలో బాంబుస్ఫోర్ట్ కనబడిన యింటిని పోలీసువారు షరల సోదా చూడరి. ఈసారి మరల పోలీసువారికి నాలుగుబాంబులు కనబడినవి. ఇవి ఒక కిరసనాయకు డబ్బాలో దాచియుంచబడినవి. ఈ యింటిలో కాపురముండిన కేంద్రనాథదత్తు సెంటి వ్యాపారము చేయుచుండువాడు. అందుచే ఆమెడ క్రిందిభాగ మంతయు ఆవ్యాపారమునకు సంబంధించిన సీసాం మున్నగు వానితో నిండియుండెను. పోలీసువారు ఈయింటిని చాల జాగ్రత్తగా కనిపెట్టియుండిరి. మొట్టమొదటిసారి ఇక్కడ అరెస్టుచేయబడినవారు కాక ఈ సందర్భమున ఇప్పటికి మరి యొకరుగూడ అరెస్టు చేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

వ్యాపకపోటీపరీక్ష

మేము ఆగస్టునెల గృహలక్ష్మీ సంచికలో ప్రీతిక ప్రత్యేకముగా వ్యాపకపోటీపరీక్ష నేర్పాటు చేసినట్లు ప్రకటించి యుంటిమి. సోదరియెల్లు కొందరు వ్యాపకములను పంపిరి. పరీక్షకులు వ్యాపకములను పరీక్షించి ప్రథమ బహుమతి శ్రీమతి ఎం. వేదవతి తాయారమ్మగారికిని ద్వితీయబహుమతి శ్రీ కామరాజు మైత్రేయి గారికిని తృతీయ బహుమతి శ్రీ కల్పాల పార్వతి గారిగారికిని ఇవ్వ నిశ్చయించిరి. మేముకొరిన ప్రకారము శ్రీకృష్ణాపూర్వముగను క్షప్తముగను నులభకై లోను వ్రాసి మా కచిరకాలములోనే వ్యాపకము లందజేసిన సోదరియెల్లుల కెంతయు కృతజ్ఞులము. శ్రీ విద్యాదేవ్ గారి గాను ఇట్టి వ్యాపక పోటీపరీక్ష త్వరచివ మాకు సోదరసోదరియెల్లు ప్రాత్యహ మొనరించెదమని నమ్ముచున్నాము. బహుమతు లివ్వ నిశ్చయించినవారి కచిరకాలములోనే బహుమతు లందజేయబడును. జి. యల్. చౌదరి, కేకటరీ, అర్యయవకసమితి, యలమర్రు.

మధ్యరాష్ట్రములు

పట్నర్ ప్రభుత్వ అరెస్టు

నాగపూర్, సెప్టెంబరు 15:—మధ్యరాష్ట్ర (మరాఠీ) యుద్ధసంఘ కార్యదర్శి ఏకనాథ శ్రీధర పట్నర్ ను గాజున మ రి ఆర్డరును కల్లుపాటల పికెటింగును ప్రోత్సహించిరిని అరెస్టు చేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

సంయుక్త రాష్ట్రములు

పురపాలక సభ్యులకు శిక్షలు

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 15:—పురపాలక సంఘసభ్యులకు పండిత జగన్నాథ ప్రసాద శుక్లగారలను, మరీనల్లరును కల్లు అంగళ్ల పికెటింగునకై 6 నెలలు కఠినశ్రమ విధింపబడిరి. ముద్రాన్ ప్రామాణ్య పికెటింగునకై ఒక నెలంటిరుకు 6 నెలలు శ్రమ విధింపబడినది.

20 మంది పికెటర్ల అరెస్టు

అలహాబాదు కచ్చేరిలో కల్లుగిడ్డంగుల శేలంపాటలు జరుగుచుండగా పికెటింగు చేయుచున్నందున 20 మందిని అరెస్టు చేసిరి. (అ. ప్రె.)

అగ్రాలో 11 మంది పికెటర్లకు శిక్ష

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 16:—అగ్రాలో 11 మంది పికెటర్లు చెల్లె 6 నెలలు కఠినశ్రమ విధింపబడిరి.

లక్నో ప్రసాద్ ప్రభుత్వ అరెస్టు

ఉనావో మండల కాంగ్రెసు సంఘ నియంతయుగు రక్ష్మీప్రసాద మిశ్రగారును బాణసీదర్ గాజును అరెస్టుచేయ బడిరి.

విశ్వవిద్యాలయ పికెటింగు సమాప్తి

విశ్వవిద్యాలయము పికెటింగు సమాప్తియైనందున, దసరా పండుగల యనంతరము ఆక్టోబరు 2 వ తేదీ మొదలు తరగతులు జరుపబడును. (అ. ప్రె.)

లాహోరు

పంజాబు పదియవనియంతకును మరికొందరికిని శిక్ష

లాహోరు, సెప్టెంబరు 15:—రాంగ్రెసు ప్రముఖుడు శేషాంబర దీను గారను పంజాబు పదియవనియంతకును హమ్మరు ఆమీను గారను ఒక నాథు కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు కలిఫా ఖజాల్దీగారు ను శ్రీ. ప్రా. కో. 108 సెక్షన్ క్రింద చెల్లె 1 సం॥ విడిచెరు విధింపబడిరి.

ఒక పక్షములో 100 మంది అకాలీలు అరెస్టుగట

సెప్టెంబరు 15 వ తేదీనో ముగింపగు పక్షములో పల లాహోరు నగరమున 15 మంది కాంగ్రెసు వారింటిల్లను 100 మంది అకాలీ సిక్కులును పికెటింగునకై అరెస్టు చేయబడిరి. ఇక్కడ పికెటు చేయబడుచున్న దింకను బహిష్కార వాగ్దాన మొనరిన ముస్లీమ్ దుకాణ మొక్కటియే. (అ. ప్రె.)

స్వదేశీ బహు

లాహోరు, సెప్టెంబరు 15:—19 వ తేదీ గాంధీ జయంతినను. ఆవ్వడు స్వదేశీ బహిష్కార యోర్నాలు చేయబడునని తెలియచున్నది. (ప్రీ. ప్రె.)

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త.—పారసంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాచ్యయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయభట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాక్యరణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయ భట్టు సూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్రభారత లక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడి, ఆపూర్వమున వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయశాటకము. కాదనువారి వాదము లన్నియు సప్రమాణముగ ఖండింపబడినవి. భాషాసేవకు తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియొకలపు.

వల 0-12-0.

పోస్ట్ డెటె.

ఆంధ్ర పత్రికాకార్యాలయము,

నెం 6, 7 లంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

జమీయతు ఉల్ ఉలేమా అధ్యక్షుడు కాంగ్రెసు కార్య సంఘ సభ్యుడగుట

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 16:—అఖిలభారత జమీయతు ఉల్ ఉలేమా అధ్యక్షులగు మాలిక్ మ ప్రోఫెసురుల్లాగారు క్యాబా ఆబుల్ మదీదుగారి స్థానమున కాంగ్రెసు కార్య సంఘ సభ్యులుగా నియమింప బడిరి. క్యాబాగారు బంధుమరణముచే కాంగ్రహంభుమును చేరుటకు వీలలేకపోయెను. (అ. ప్రె.)

ఆత్మకథ

(గాంధీమహాత్మునిస్వీయచరిత్రము.)

ద్వి తీ య ము ద్ర ణ ము
క్రాన్ సైజ, పుటలు ౪౫౦
మేల్మయిన కాగితము; ముచ్చటలు గూర్పు అచ్చు.
అమూల్యమైన ఈ గ్రంథమునకు
పెంటనే అర్ధరూలు పంపుడు.

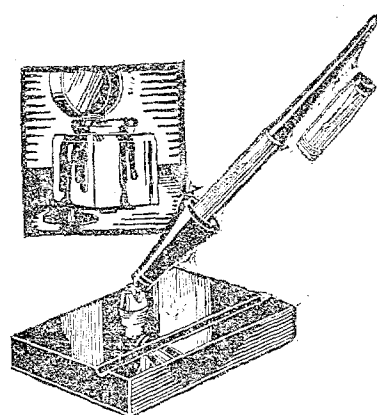
శతావధాని వేలూరి శివరామ శాస్త్రిగారు తెనిగించినది వెల 12 అణాలు మాత్రమే.

టోకుగా కొనువారలకు కమిషన్ యివ్వబడును.

పోస్టుకర్చులు ప్రత్యేకము

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మదరాసు.

కాలమును బట్టి అడుగులుంచుడు.

పూర్వము, సిరాలున్న ఉండ వచ్చును. యిప్పుడు పార్కర్ డెస్క్ సెట్సు వానిని అక్కరలేకుండ చేయుచున్నది. మెత్తగా వ్రాయునట్టి పార్కర్ ద్యూఫోల్డ్ పేనా, సిరాను అనుగుభాగమునందుండుటగా అమర్చబడి యున్నది. అది ఎప్పుడును వ్రాయుటకు వోజరుగా నున్నది. అది మీయొక్క మా పునకు, అండుబడిలోనే యున్నది.

పార్కర్ ద్యూఫోల్డ్ పేనాను శుభముగా తేలికేసాగా మార్పు కొనవచ్చును. మీరు ఒకపేనాధరకు రెండుపేనాలు విక్రమిస్తా.

Parker Duofold Desk Sets.

పంచిపెట్టువాడు:—డాబ్లి అండ్ సీమోర్ లిమిటెడ్ బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాస్, ఢిల్లీ, లాహోరు, కరాచి. పార్కర్ వారి ఫరటలు అమ్ముటకు అధికారము బొందినవాడు: ఎస్. హుస్సేన్ అలీ అండ్ సన్స్, బురదాబాద్, మద్రాసు. జలార్ అండ్ సన్స్, రెహమాబాద్, మద్రాసు. సి.ఆర్. అండ్ సన్స్, మద్రాసు, అడిసన్ అండ్ కో, మద్రాసు.

అల్లెగొండరుగారు మహాత్మునితో సంభాషించుట

ఎరవాడ చెరసాలలో మూడురోజులు సంభాషణలు జరుగుట

హంబాయి, సెప్టెంబరు 14:—అల్లెగొండరుగారు కార్యకర్తసంఘమునకు చేరినవాడు. గాంధీమహాత్మునిని విశేషము. ఇతడు ఇంగ్లాండునుండి జూలై నెలఖరున భారతదేశమునకు వచ్చెను. ఇతడు వచ్చినప్పటినుండియు బొంబాయిలోను గుజరాతులోను జరుగుచున్న సత్యాగ్రహవిధానమును చాల శ్రద్ధగా గమనించుచుండెను. ఇతడు సిమ్లా వెళ్ళి యిండియా గవర్నమెంటు ప్రెసాన్సుమెంటరు సర్ జార్జి వస్తరుగారి గృహమున నివసించెను. ఇతడు భారత రాజకీయ స్థితినిగూర్చి ఇర్విన్ ప్రభువుగారితోను వస్తరుగారితోను సంభాషించినది తెలియుచున్నది.

అల్లెగొండరుగారు సిమ్లాలో 10 రోజులుండి పిమ్మట డిల్లీకివచ్చెను. అప్పుడు భారత కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడుగానూండిన దావ్యరు ఆస్సాగారితో సంభాషించుటకు అల్లెగొండరుగారు డిల్లీకివచ్చెను గాని యితడు వచ్చుటకు కొన్ని గంటలకు పూర్వమే ఆస్సాగారిని ఆరెస్టుచేసిరి. పిమ్మట అల్లెగొండరుగారు వస్తరుగారితో ఉత్తర ప్రదేశ్ తరములను జరిపి బొంబాయికి వచ్చెను.

ఈ నెల 6 వ తేదీన బొంబాయి గవర్నరు సర్ ఫ్రెడ్రిక్ నెల్సన్ గారి నుండియును నుండెను. మరునాడు అనగా 7 వ తేదీన ఎరవాడ చెరసాలకు వెళ్లి గాంధీమహాత్మునితో సంభాషించెను. గాంధీగారి గదిలోనే సంభాషణలు జరిగినవియును అప్పుడు జంటలుఉన్నప్పుడు లెక్కన అచట నుండలేదనియును తెలియుచున్నది. సంభాషణ విషయములు విక్రీలీ రహస్యముగా నుంచబడుచున్నవి. మహాత్మునితో అల్లెగొండరుగారు మూడురోజులు సంభాషించినది తెలిసినది. మహాత్ముడు పండిత మోతీలాలుగారికి లేఖించినట్లే లేఖన తెలియదు. అల్లెగొండరుగారు నెండునూరు వెళ్లిరి. ఆటవికులు మహారీ వెళ్లి పండిత మోతీలాలు సెక్రటరీగారితో సంభాషించెదరని తెలియుచున్నది. (హిందు)

ఆర్. ఎస్. పండిటుగారికి శిక్ష వేయుట

ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష, రు. 500 జూల్కానా చెల్లించనిచో మరి 3 నెలలు శిక్ష

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 15:—పండిత మోతీలాలు సెక్రటరీగారి అల్లడకు ఆర్. ఎస్. పండిటుగారు అగస్త్య నెల 17 వ తేదీన హుస్సేనాబాద్ నుండి రాజకీయకర మగు ఉపన్యాసము నొసగిన మీదట 124 ఏ క్రింద శేర మామోదింపబడెను. నేడు మధ్యాహ్నము నయిన చెరసాలలో జిల్లా మేజిస్ట్రేటు విచారణ చేసెను. పండిటుగారి భార్యయును యితర బంధువులను వచ్చియుండిరి. ప్రభుత్వ న్యాయవాది సభ్యుడు మజిదు అలీగారు లేను చేసిరి. అక్టింగ్ పోలీసు సూపరింటెండెంటు వుడుగారు గవర్నమెంటు ఆర్డరును చాళిలుచేసిరి. పి. బి. డి. అఫీసరులు సాక్షి వచ్చిరి. ఆ ఉపన్యాసములోని కొన్ని భాగములను కోర్టులో చదివిరి. మోతీలాలు పటాలముల అసంతృప్తి, పెహవతులో జరిగిన చర్యలు, మయ్యా, నున్నీ తెగలవారి వివాదములు మిలీటరీపోలీసు దళములనుగూర్చి భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు చేసిన తీర్మానము, మున్నగు విషయములనుగూర్చి ఆ ఉపన్యాసమున పండిటుగారు ముచ్చటించిరి సాక్షులుతెలిపిరి. "నేను ఆనాడు ఉపన్యాసించినమాట నిజమేగాని సాక్షులు ప్రాసిన రిపోర్టు సరియైనదికాదు. 'ఇర్విన్ ప్రభువు బండిపోటు దొంగ' అని నేను అనలేదు. 'ప్రభుత్వ దొంగ'లు ప్రజల అనుమతిని బడచుకుండనే చేతములు పుచ్చుకొనుచున్నారని అది దొంగత్వమేయగును." అని నేను నడిచితిని. ఇర్విన్ ప్రభువునాగని మరి యే ప్రభుత్వదొంగినిగాని అనుమానింపలేదని ఉద్దేశము నా కెంతమాత్రమును లేదు. నేను బాధించబడుకొనలేదు. అని పండిటుగారు తెలిపిరి. "పండిటుగారి ఉపన్యాసము 124 ఏ క్రిందకు వచ్చును. ఇది చాల అపరాధమైనదిగానూడి. దీని కెట్టిక్షమాపణమునలేదు. అలహాబాదులో సత్యాగ్రహము నిమిత్తము పోలీసువారివలన బాధించబడినవా రొక్కఁడగులేదు." అని మేజిస్ట్రేటు నడిచెను. ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్షయును 500 జూల్కానాయును చెల్లించనిచో మరి మూడునెలలు శిక్షయును విధించెను. (అ. ప్రె.)

పండిత మాలవ్యాగారిని నయినీ చెరసాలకు తీసుకొని వచ్చుట

నిన్న సాయంకాలము స్వేచలు త్రెయిసులో వచ్చుట

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 14:—పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారిని డిల్లీనుండి స్వేచలు త్రెయిసులో నిన్న సాయంకాలమునకు నయినీ చెరసాలకు తీసుకొని వచ్చిరి. నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు త్రెయిసు స్టేషనుకు వచ్చినది. ఒక యంజనును ఒక ఫస్టుక్లాసు బోగీబండియును మాత్రమే అత్రెయిసులో నుండెను. మాలవ్యాగారిని నయినీ తీసుకొని వచ్చుచున్నారని ఘోషించు నుండియును కాన్ పూరు నుండి యును తెలిపాడువారా అలహాబాదుకు వార్తలు వచ్చుటచే చాలమంది ప్రజలు కైలుస్టేషనుకు వచ్చియుండిరి. మాలవ్యాగారి భార్యయును పుతరుడగు రమకాంత మాలవ్యాగారును యితర బంధు మిత్రులును గూడ వచ్చిరి. త్రెయిసు ఆగగానే జనుధ్వజము చెలగెను. మాలవ్యాగారు పూజారీని మందహాస మొనరించుచు త్రెయిసు దిగిరి. పోలీసు సూపరింటెండెంటు యిక్రంహుస్సేనుగారు రచట నుండిరి. మాలవ్యాగారు వచ్చినవారికి దర్శన మొసగినపిమ్మట సూపరింటెండెంటు తన మోటారులో మాలవ్యాగారిని చెరసాలకు గొనిపోయెను. మాలవ్యాగారు ఆరోగ్యముగా నున్నారనియును జయిలునిబంధనలను నిసలుగా నెరవేర్చుచున్నారనియును తెలియుచున్నది. నేను చెరసాలలో సాక్షులుగానే యున్నాను. నాకొరకెవరును ఆంధ్రదేశమును చెందనవసరములేదు. అని మాలవ్యాగారు తన భార్యతోను యితర బంధువులతోను తెలిపిరి. నయినీలో ఏ, క్లాసు ట్రైనింగుంచునట్టి స్థలమున ఖాళీలేకపోవుటచే జయిలు ఆ రంగంలో నున్న ఒక ప్రత్యేక మజీరమున (కాటేజీ) మాలవ్యాగారి నుంచి రని తెలియుచున్నది. (బి. వి.)

వి. జె. పటేలుగారిని అంబాలా చెరసాలకు మార్చుట

13 వ తేదీన మోటారుకారులో డిల్లీనుండి తీసికొని వెళ్లుట

అంబాలా, సెప్టెంబరు 15:—ఈనెల 13 వ తేదీన మోటారులో వి. జె. పటేలుగారిని డిల్లీ నుండి అంబాలాకు దీని కొని పోయిరి. పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు కారును నడిచెను. మరియొక పోలీసు అఫీసరు రివాల్యరు పట్టుకొని ఆకారులో కూర్చుండి యుండెను. దీని వెంట మరియొక కారులో 6 గురు పోలీసు గార్డులు వెళ్లిరి. అంబాలా చెరసాల ఉద్యోగులు పటేలుగారికి చాల మర్యాద చేసిరి. ప్రత్యేకపు టేర్నాటు దివరకే చేయబడెను. పటేలుగారితో సంభాషించుట కెవ్వరికిని అనుమతి నియ్యలేదు. (ప్రె. ప్రె.)

మధురాదాసు త్రికంజీగారిని బెల్గాము చెరసాలకు మార్చుట

12 వ తేదీన తీసికొని వెళ్లుట

ఢిల్లీ, సెప్టెంబరు 12:—ఢిల్లీ చెరసాలలో నుంచబడిన మధురాదాసు త్రికంజీగారిని నేడు ఉదయమున జి. వి. పి. మెయిలులో బెల్గాం తీసికొనివెళ్లిరి. (బొం. కా.)

తెన్నె వెల్లిలో సోదాలు

144 ను మీరిన వాలంటీరులు అరెస్టుచేయబడుట
తెన్నె వెల్లి, సెప్టెంబరు 14:—స్థానిక మేజిస్ట్రేటుచే జారీచేయబడిన కోర్టు వారంటుతో పట్టా పోలీసులు తెన్నె టి యుదయము పట్టణకాంగ్రెసు కార్యాలయమును ఖద్దరు దుకాణమును కోర్టు దిం చిరి గాని ఆత్మకడయమున నడియు నకుపడలేదు.
12 వ తేదీ సాయంకాలము కాంగ్రెసు వాలంటీరులు నల్లరు క్రి. ప్రా. కో. 144 క్రింద జారీచేయబడిన యుత్తర్యుడు మీరి యూరేగింగుగా వెళ్లిరి. ఏ కరెస్టుచేయబడి, నిన్నటి మధ్యాహ్నము బొంబాయి మేజిస్ట్రేటు నుండర నిలచెట్లుబడిరి. పిరివై వి. పి. కో. 148, 145, 188 నెక్సు నులక్రింద చేరా రోజుగా గానింపబడెను. 144 యుత్తర్యు గానింపబడియుండుట తమకు తెలిసియుండలేదని నిందితులు బల్లిం-రి. కేసు. 15 వ తేదీ 5 వాయిదా నేయబడెను. (అ. ప్రె.)

ఆసాము కాననసభవారు నైమను నివేదికను గూర్చి చర్చించుట

నివేదికను సభవారు తిరస్కరించుట

పిల్లంగు, సెప్టెంబరు 15:—నేడు ఆసాము కాననసభ లో నైమను సంఘ నివేదికను గూర్చి చర్చించుటకు గవర్నరు సర్ లారీ హామండుగారు అనువదించిరి.
"నివేదిక ఆశింపబడనిదానికంటె చాల వెనుకబడియున్నది." అను తీర్మానము ఉపపాదింపబడెను. "నైమను నివేదిక ఆసం తృప్తికరము- రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనముతో గూడిన అభివృద్ధి కేంద్రపరిపాలనమును వెంటనే యేర్పాటు చేయవలెను. అల్ప సంఖ్యాకుల విషయమున తగిన కట్టుబాటు లుండవలెను." అను సవరణగూడ నుపపాదింపబడెను. ప్రభుత్వసభ్యులు చర్చలో పాల్గొనలేదు. తోటలవారి ప్రతినిధులు తీర్మానమును సవరణను గూడ తిరస్కరించిరి. సవరణ అధిక సంఖ్యాకులచే నామాదింపబడెను. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు నైమను నివేదికను గూర్చి తమ అభిప్రాయముల నిదివరకే యిడియూ దొరతనము వారికి తెలియజేసిరి. వాటిని ప్రకటించువరకును నేను వెల్లడింప జాలను" అని హా|| పి. డబ్ల్యు. బోదాముగారు నడిచిరి. (అ. ప్రె.)

బెంగులు ఇరువురు స్త్రీలకు శిక్ష

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 15:—దేవకాలిదేవి, కృష్ణదేవి అనునవిరువురు స్త్రీలును విదేశీప్రస్తు దుకాణములను పికెటింగు చేసినందునకై 4 నెలలు విశిక్షాదు విధింపబడిరి.
జటికాదినము-ముగ్గురికి శిక్ష
జటికా స్మారకదివోత్సవ సందర్భమున 144-వ నెక్సుక్ ప్రయోగమును ఢిక్కరించి ఉరేగెంపు జరిపినందులకు 6 గురు యువకులకు చెరి 6 నెలలు కైదు విధింపబడెను.
17 గురు కాంగ్రెసు ప్రముఖులపై కేసు
24 పరగణాల నుంకలములో జూలై 17 మొదలు ఆగష్టు 31 వ తేదీలోపల అరెస్టుచేయబడిన 17గురు కాంగ్రెసుప్రముఖులపై కేసు నేడు ప్రారంభమయెను. పి. కో 120 (బి) 117, 187 నెక్సుక్రింద పట్టిక ప్రాసిక్యూటరు వీరిపై నేరము లాకోపించెను. ఉప్పుచట్టము నుల్లంఘించుటకు కీరు కుట్రపన్నిరని కేసు. నీలా, బడ్డెబడ్డె, మహిషప్పట్టణములందు వీరు కానోల్లంఘన కుపక్రమించిరట.

బుర్రాబజారులో పికెటింగు
బుర్రాబజారులో పికెటింగునకై అరెస్టుచేయబడిన 6 గురు స్త్రీలలో 5 గురు వదలివేయబడిరి.
విద్యార్థుల అరెస్టులు
బంగళా పి కా లే జీ వి ద్యార్థులు 9 మంది జటికా స్మారకదివోత్సవ సందర్భమున అరెస్టు చేయబడిరి. వీరిలో 6 గురిని విచారణకు పంపివారు. (ప్రె. ప్రె.)
బాలరాజులో 144 వ నెక్సుక్
బాలరాజులో, సెప్టెంబరు 15:—అన్ని ఉరేగింపులు ప్రధర్మములు సాధింపుచో 144 వ నెక్సుక్ ప్రయోగింపబడినది. గంజాయిమొపుపై గానింపబడిన దుర్గయమును ఖండించుచు పోగొండ చక్రవర్తిగారు బహిరంగసభలో మాట్లాడిరి. అడ్డినెన్నువైది నిరసనదీక్ష.
గాంధీజీపీరి బలంతముగా దివిదీచె చినందులకై ఒక అడ్డినెన్ను వైది 11 దినములుగా నిరసనదీక్ష పూనియున్నాడు. (ప్రె. ప్రె.)

ధిల్లీ
విదేశీగుడ్డ కొరకుసోదా
క్రాంతధిల్లీ, సెప్టెంబరు 15:—జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమును పోలీసులు నేడు సోదాచూచిరి. ఎవడో విదేశీ వస్త్రదుకాణదాడు వలంటీరు బట్టను గైకొనిపోయెనని పోలీసులతో చెప్పుకొనెనట. పోలీసులు సోదా చూచినను అబద్ధ కాంగ్రెసు కార్యాలయమున దొరకలేదు. వలంటీరు అరెస్టుచేయబడిరి. తరువాత బహద్రునకు వచ్చునప్పటికి బట్ట దొరకనది. (అ. ప్రె.)

బంద్రావతి పత్రికనుండి ధరావతు గోరుట
11-9-30 తేదీన బంద్రావతి పత్రికకు 500 ధరావతున్ను ప్రెస్సుకు 500 ధరావతున్ను కట్టవలసినదిగా ఆజ్ఞాపించుటకు పత్రిక నిలుపుతూ ప్రెస్ నొడ మూయబడెను. సాధ్యమైనంత త్వరలో పత్రిక తిరిగి వెలువడునని యూహా బోధముచున్నది.

వనం శుకరశర్మ
డిప్యూటీ, పత్రికాండ, కర్నూలుజిల్లా

సర్ పి. రామస్వామి అయ్యంగారు

రాండులేబులు నభకు పత్రికాగ అహ్వనింపబడిరి. వైటుకొన్నిసభ్యులుగ మదరాసునుండి ఎన్నికొనబడిరి. (జి. ఎన్. ఎ.)

రా. సా, సి. జయరామయ్యగారు

మదరాసు శాసనసభ్యునిగ చెంగల్పట జిల్లానుండి ఎన్నికొనబడిరి.

జె. ఇ. అలిభాయి, ఎ. ఎం. అలిభాయిగారు:— కన్యానివాసులు, బ్రహ్మకల్ప వై ప్రపంచయాత్ర చేయుచున్నారు. ఆఫ్రికా, సింహళదేశములు చుట్టి మదరాసు వచ్చిరి. ఆమె క్రికా బోయి పిదప అస్త్రీలియాకు బోయిరి. (ప్రె. ఫో. బీ.)

మదరాసు నగర విద్యార్థుల సంఘము:—12 వ తేదీని గోఖలే భవనమున 8 వ వార్షికోత్సవము జరిగెను. అధ్యక్షులగు ప్రోఫె॥ స్వామినాథన్ గారు, ఉపన్యాసకురాలు మిస్ సి. ఎన్. సల్లమత్తు అమ్మగారు మధ్య కూర్చునియున్నారు (ప్రె. ఫో. బీ.).

శ్రీ శ్రీ వైద్యరత్న టి. ఆర్. యతిరాజులనాయకుగారు

సెప్టెంబరు 2 తేదీని మృతిచొందిరి. చెన్నపట్టణమున వీరు గొప్పవైద్యులని పేరుగాంచిరి ప్రభుత్వము వారు స్థాపించిన "స్కూలు ఆఫ్ ఇండియన్ మెడిసిన్" సంస్థా సంఘమున ఒకసభ్యుడుగ నియమించబడిరి. వీరి స్థానే వీరికోమారులు సుందరమునాయుడుగ రిఫుడు వైద్యము చేయుచున్నాడు.

విక్రమత్యముతో గూడిన సహాయము

న కాలములో సరియైన పని

పనిచేయుటకు దృఢసంకల్పము, సహాయము చేయవలెననెడి కోరికతో సమలచేయుడు. గత 60 సంవత్సరములనుండి సురాజ్ మల్ వారు ప్రజల యాదరణకు పాత్రులైయుండిరి.

మా కాతాదార్లు తమ స్వానుభవములనే మాయొక్క పనితీరును, ఓర్పు, నమ్మకములను తెలిసికొనియున్నారు. వారివిషయములను వ్రాతపూర్వకముగ విచిత్రియున్నారు.

సురాజ్ మల్ లల్లుభాయి అందు కో.

రాకొఫ్ట్ గేట్, వజ్రపు వర్తకులు, నగలవర్తకులు, 313, ఎస్.ప్లస్ వేడ్, మద్రాసు. తిరుచినాపల్లి.

పార్కుటవును పోన్లు, మదరాసు.

బ్యాంకింగు విచారణసంఘము

ఆంధ్రవాణిజ్యసంఘమువారి సాక్ష్యము

ఆంధ్రవాణిజ్యసంఘమువారు పూనాలో బ్యాంకింగు విచారణసంఘమువారి యెదుట యీ క్రిందికిగా సాక్ష్యమొసంగిరి:—ఆంధ్రవాణిజ్యసంఘమువారి తరపున వావిళ్ల వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారును (ఫెడరేటెడ్ ఇండియా ప్రెస్ లిమిటెడ్ సలహాదారులును ఆంధ్రవర్తక సంఘముయొక్క ఉపాధ్యక్షులును) కే. యల్. నరసింహకాపుగారును (అడ్వోకేటు) సాక్ష్యమొసంగిరి.

పరిశ్రమలకు పెట్టుబడిధనము

పరిశ్రమలకు నెలకొల్పుటకు కావలసిన పెట్టుబడి ధనము ఇంతవరకు ఆంధ్రదేశములో నెచ్చటను బ్యాంకులు సప్లయచేసి యుండలేదు. బెజవాడ స్పిన్నింగు అందు పివింగు మిల్సులలో నూజువడికే యంత్రములనైనను పూర్తిగా ప్రతిష్ఠించుటకు కావలసినంతవరకైన పెట్టుబడిసామ్యువాటాలను రాలేదు. అందువల్ల ఆ యంత్రాగారము మూసివేయవలసివచ్చెను. రాజహమ్మంద్రవరములోని కర్నాటిక్ స్పిన్యూరింగు కార్కు ఇంజీయరు బ్యాంకువారు కొంతధనమును అప్పు యిచ్చియుండిరి. కాని చిన్నవాండులకే సదరు అప్పును యిచ్చియుండుటవల్ల విల్లుపని ఆరంభింపక పూర్వమే వాండుబాజీలను ఇంజీయరు బ్యాంకునకు తీర్చవలసివచ్చెను. మోతేవారును పైదావారును సహాయమునకు సహాయపడి కావలసిన మొత్తమును సప్లయచేసి యంత్రాగారమును తిరిగి నడిపించగల్గిరి.

యంత్రాగారముల పెట్టుబడికే ధనమును అప్పు ఇవ్వవలసి వచ్చే యెడల యంత్రాగారముల నెలకొల్పుటకు వసూలైన వాటాసామ్యును బట్టియు యంత్రసామగ్రి డిపెండమీదను అప్పుయివ్వవచ్చును. కాని, నిత్యమే విత్తిక ఖర్చులకై యంత్రాగారముల ఖామందులకు ఇవ్వదగిన అప్పుల విషయములో బ్యాంకులు చేయుచున్న పహాయము తక్కువగానున్నది. ప్రస్తుతము పరిశ్రమగారముల ఆసాములు దేశవాళీసాహకార వద్దనే హెచ్చువడ్డీలకు వైకము అప్పుతెచ్చుకొనుచున్నారు. ఫ్యాక్టరీదాదల విషయములోను పరిశ్రమగారముల ఖామందుల విషయములోను బ్యాంకులు ఎక్కువ దాక్షిణ్యభావము వహించి సహాయముచేయవలసియున్నది.

విదేశవ్యాపార సౌకర్యములు

విదేశములకు సరుకు రవాణాచేయుట, సరుకు తెప్పించుట మున్నగు ఎగుమతి, దిగుమతి వ్యాపారములయందు విదేశీయ వాణిజ్యసంఘము వారి హస్తగతమై యున్నది. విదేశీయవాణిజ్యసంఘములవారియొక్క స్వంతవ్యాపారధనమునే ఆధారముగా చూపించినయెడల విదేశీయ బ్యాంకులవారు ఓవరుద్రావ్తలను పెద్దతాత్కాలికములును సదరు వర్తక సంఘముల వారి కొసంగుచున్నారు. సరుకు రేపులో దింపుకొనినతోడనే సరుకు విలువప్రకారము బ్యాంకులకు చూపించినను సదరు విదేశీయ వాణిజ్య సంఘములవారికి ఋణములు ఇచ్చుచున్నారు. ఒక రాష్ట్రమునుండి ఇంకొక రాష్ట్రమునకు జరిగెడి రవాణావ్యాపారము భారతీయుల వర్తకుల నేతమండే యున్నది. ఈవ్యాపారమునకు కావలసిన వైకము తాత్కాలికపు పెట్టుబడులను నేర్పరు విధములుగా వారికి లభించుచున్నది. వివిధ రాజధానులు మధ్య జరుగు ఈవర్తక వ్యాపారమునకు వైకము హండిల ద్వారా చలామణి యగుచున్నది. కాని విదేశీయవ్యాపారమునకు ఎక్కువేజి బిల్లు (మారకపుపత్రముల) ద్వారా చలామణి యగుచున్నది.

హండిలమీదను ప్రాంతీ నోట్లమీదను యివ్వబడు ఋణములకు వడ్డీ రేటు రు. 1-0-0 మొదలు రు. 1-8-0 వరకును ఉండును. కొన్ని సందర్భములలో నూటికి రు. 2-0-0 వడ్డీపాడ ఉండును. ఇంతకుపైచ్యుపాడ ఉండును. ఇంజీయరులు బ్యాంకువారు నాటుకోటి వర్తకులను ముల్తానీలకును తదితర సుప్రసిద్ధవర్తకులను అప్పు లిచ్చెదరు. వీరికి సాలుకు నూటికి రు. 7-0-0 లేదా రు. 8-0-0 వ ఆ స్పృయిచ్చెదరు. కాని, యీ నాటుకోటి పెట్టుబడులు ముల్తానీలను వర్తకులకు హెచ్చువడ్డీలకు అప్పులు ఇచ్చుచుండుదురు. కాబట్టి ఇంజీయరులు బ్యాంకుయొక్క స్వల్పవడ్డీకేలు లాభమును వర్తకులు పొందుటలేదు.

విదేశీయ రవాణా వ్యాపారము యువత్రును విదేశీయ వర్తకులచేతిలోనే యున్నది. విదేశీయవ్యాపారమును స్వయముగా చేయుచున్న భారతీయులు కొలదిమందియే గలరు. భారతీయులు యీ విదేశీయ రవాణావ్యాపారమును విరివిగా చేయుటకు తగినంత సౌకర్యము వారికిలేదు. విదేశీయ వర్తకులకు సౌకర్యములు చాలకవు. అందువల్ల విదేశీయులతో భారతీయులు పోటీచేయజాలరున్నారు. ఆంధ్రసంజలములందలి పేరుపెనగ ప్రత్తి, నూనెధాన్యములు విరివిగా విదేశములకు రవాణాచేయు వ్యాపారమునంతను వాల్మీకీర్తకంపెనీవారును చాలకంపెనీవారును, గార్డెనుప్రొఫ్రై కంపెనీ వారును చేయుచున్నారు. వారియొక్క కాభాకార్యాలయములు

ఆయా ప్రధానస్థానములందు నెలకొల్పియున్నాడు. ఈ విదేశీ వాణిజ్య సంఘములవారికి ఎక్కువేజి (మారకపు) బ్యాంకులు ఒసంగడి సహాయసౌత్రి చాల గలదు.

సరుకు ఖరీదుచేసికొనునప్పుడు వర్తకునకు చేతిలో వైకము ఉండవలయును. సరుకు రవాణాచేయు సమయములో మాడవర్తకునకు చేతిలో వైకము ఉండవలయును. కాని సరుకు ఖరీదుచేయు సందర్భములలోగాని, రవాణాచేయు సందర్భములలోగాని భారతీయవర్తకునకు బ్యాంకులు ధనసహాయముచేయటలేదు. రైల్వేస్టేషనులలోగాని ఓడరేవులలోగాని సరకునిగ్రాహకే పదకు పదకు నోమీ మియాద బ్యాంకులు ఋణములను ఇచ్చుటలేదు. లేకా సరుకు ఓడకుపక్కించినట్లుగా తెలియజేపడి వత్తమును చూపింపుటకేని భారతీయవర్తకునకు విదేశీయ బ్యాంకులవల్ల అప్పుపత్రము పుట్టుటలేదు. భారతీయవర్తకుడు తనసరుకును బ్యాంకుగిడ్డంగులలో చేర్చిననేగాని అతనికి బ్యాంకులు అప్పు ఇచ్చుటలేదు. కాని విదేశీయ వర్తకులకు అన్ని సందర్భములలోను వెంటనే అప్పు పుట్టుచున్నది.

విదేశీయవర్తకులు తమ వ్యాపారపు లెక్కల నన్నింటిని పాన్లు పిల్లింగులలోనే లెక్కించుకొనుచుండును. సవరణల లెక్కలోనే ఎగుమతి సరుకును దిగుమతి సరుకును విలువకట్టెదరు. అతిగా లెక్కలను సరిపుచ్చుచుండుదురు. ఇది యును గాక మారకపురేటును గవర్న మెంటువారు నిర్ణయించుటవల్ల విదేశీయవ్యాపారము దుష్కరమైనది. కాబట్టి ఇండియా గవర్న మెంటువారి బంగారపు నిధి హిందూదేశములోనే యుంచిననేగాని మారకపురేటు ఇబ్బందులు ఎల్లకాలము ఈ రీతిగానే ఉండగలవు.

పారిశ్రామికసహాయార్థము బ్యాంకులు

పరిశ్రమగారములకు మొదటినుండి చివరవరకు పెట్టుబడిధనముతోపాటే బ్యాంకులు అప్పు ఇవ్వవలసిన వాదించుటలేదు. కాని యంత్రాగారములనిర్వహణమునకై నలయు తాత్కాలికవసరములకుగాను ఋణములు నిచ్చుటకు పారిశ్రామిక సహాయార్థపు బ్యాంకులు అవసరమై యున్నవి. ఈయంత్రాగారముల కొసంగబడు అప్పులు చిన్నకాయబాలమీద ఇచ్చుటవల్ల ప్రయోజనము లేదు. పెద్దనాయకాలతోని నిచ్చినయెడల పరిశ్రమగారములకు అక్కరకువచ్చును. ఇప్పుడున్న బ్యాంకులు పెద్దనాయకులకు ఋణముల నిచ్చుటలేదు. అందువల్ల పరిశ్రమల ప్రాత్యహముకొరకై ప్రత్యేకబ్యాంకులు అవసరమై యున్నవి. ప్రతిరాజధానికి ఒక్కొక్క పారిశ్రామిక సహాయార్థపు బ్యాంకు స్థాపించవలెను.

సరకుహామీమీద ఋణము

బ్యాంకు గిడ్డంగులను ఏర్పరచి ఆగిడ్డంగులలో సరుకు నీలుచేసి వర్తకులకు ఋణము నిచ్చువద్దతి వర్తకులకు లాభకరముగా లేదు. కనుక ఈవద్దతి తొలగించవలెను. సరుకునకు హామీపత్రములు చూపించినమీదల సరుకు విడుదలచేయు విషయములో విదేశీయవర్తకులకు ఒసంగబడు సౌకర్యములు దేశీయవర్తకుల కొసంగబడుటలేదు.

బ్యాంకుల లెనిభ

భారతీయ బ్యాంకులసంఘమువారు కొందరు తనిఖీదారులను ఏర్పాటుచేసి బ్యాంకు లెక్కలను పరీక్షించేయించుట మంచిదే. బ్యాంకుయొక్క సాధారణ లావాదేవీలను బ్యాంకుయొక్క సంపన్నతీతి పెట్టుబట్టి వగైరా మాత్రమే తనిఖీచేయించుట చాలును.

విదేశీయ బ్యాంకులకు లైసెన్సు లుండవలెను

హిందూదేశములో వ్యవహరించు బ్యాంకులన్నియు లండను ప్రేమ కమిషనర్ల సిఫార్సు ననుసరించి యీ దేశములో వ్యాపారము చేయుటకు లైసెన్సు పొందవలయును.

ఈదేశములో గల విదేశీయబ్యాంకులకు ఈదేశీయల వద్దనుండి వచ్చినవాటాసామ్యును యీదేశములోనే నిల్వయుంచవలయు ననియు, సదరు విదేశీయబ్యాంకుల సాధారణ లాభనష్టముల యుపతాలో భారతీయవాటాదార్ల వైకమునుగూర్చిన లెక్క-వివరములను నిడిగా తెలియబర్చవలెను.

ఒక్కటే చట్టము

విదేశీయ బ్యాంకులకును స్వదేశీయబ్యాంకులకును అన్నిటికి ఒక్కటే వ్యాయము వర్తించునట్లుగా ఒక బ్యాంకు వ్యవహారశాసనము ఏర్పాటు చేయవలెను. ఈబ్యాంకింగు విచారణసంఘమువారే అట్టిశాసనమును తయారుచేయవలెను.

దొంగబ్యాంకులు బయటదేరుకుడా కాపననిబంధన ఉండవలెను. అధికార వివ్వబడిన మూలధనములో కొంత నిధి తభాగము ముందుగా వసూలైననేగాని బ్యాంకు లావాదేవీలు జరిపి వ్యవహరించ గూడదను నిబంధన ఉండవలెను. ఇట్టివల అభిలభారత వైకు భీమాకంపెనీ యొకటి బయలుదేరెను. దీనికి అధికార వివ్వబడిన మూలధనము 6 కోట్లు. వసూలైన వాటాల మొత్తం అరువది లక్షలే. ఈబ్యాంకు వ్యవహరించుట కారంభించి అప్రమించినది.

బ్యాంకింగు విద్యార్థిత్వము

బ్యాంకింగు వ్యవహారములయందు తర్జీయరు నొసంగగల విద్యార్థిశిష్యములు యీరాష్ట్రమునందు చాల

తక్కువ. కమర్షియలు పాఠశాలలు కొన్నికలవు. కాని ఇటు సేర్పబడు విద్య బ్యాంకింగునకు సంబంధించిన ప్రాతిపదిక విషయములే యెయ్యన్నది. బొంబాయిలో గల సిడెస్టాం కాలేజీవంటి కళాశాల ఇవలెదరు.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు ఇటీవల వ్యాపారశాస్త్ర పట్టపరీక్ష నొకటి నెలకొల్పి (వి. కామర్సు) కేమణ మొసంగుచున్నారు. బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారు చిరకాలముక్రిందటే యీ పట్టపరీక్ష నేర్పరచి యుండిరి. కాని, విశ్వవిద్యాలయమువారు ఒసంగడి యీదేశీయవర్తకులకు యీ బాప్టియంలోని బ్యాంకులనుగూడ యీతోవిద్యార్థులకు ప్రత్యక్షవిశేషమును తెలుబ్యాంకులలో లభించవలెనును విశ్వవిద్యాలయమునకు లోబ్ధపరచెను.

ఇంగ్లీషులు బ్యాంకుమీద ఉన్నతోద్యోగులందఱకు యూరోపియనులే, ఇటీవల తాత్కాలికాధికారము వహించుటకై భారతీయులను కొద్దిమందిని ఇంజీయరులు బ్యాంకువారు ఉన్నతోద్యోగ పదవులలోనికి జేర్చుకొనిరి. కాని ఎక్కువమంది చేర్చుకొనబడవలెను. ప్రస్తుతము భారతీయుల కొసంగబడు ఉద్యోగములు గుమాస్తా ఉద్యోగములే.

బాయింటుస్తాకు బ్యాంకులందును కో అపరేటివు బ్యాంకులందును భారతీయులే పనిచేయుచున్నారు. వీరిలో చాలమందికి ఉన్నతవిద్యగాని, బ్యాంకు వ్యవహార ప్రావీణ్యముగాని లేదు. కనుక, గవర్న మెంటువారు ధనసహాయముచేసి కొందరువిద్యార్థులను పాశ్చాత్యదేశములకు సంపించెదల చారు అచ్చటిబ్యాంకుల నిర్వహణపద్ధతులను నేర్చుకొని వచ్చి యీదేశమున కనువహరించి ఆ వ్యాపారమాత్రములను వర్తింపచేయగలరు.

ఉన్న బ్యాంకులకు విరివిగా కాభాకార్యాలయములు నెలకొల్పుబడకపోవుటకు కారణమేమిగా బ్యాంకువ్యవహారమునందు తర్జీయరుపొందిన మనుష్యులతక్కువగానుండుటయే.

రిజర్వుబ్యాంకింగు

రిజర్వుబ్యాంకు స్థాపించబడినయెడల ఇప్పుడు ప్రస్తున్న ప్రైవేట్బ్యాంకు వ్యవహారించుచున్న బ్యాంకులన్నియు పుట్టిగా వ్యవహరించుటకు బిలు ఏర్పడును. ఇండియా గవర్న మెంటువారు తమ ప్రలామణీ ప్రవృత్తివలన రాజకారముననుసరించి రిజర్వుబ్యాంకునకు సహకారమునోని భారతదేశములో స్వేచ్ఛ ప్రవ్యాధిధార సేర్పరచుదు. (సీ. పి.)

శ్రీయుత బాబురాజారావుగారిని కన్నుమూరు తీసుకొనివెళ్లుట

విల్లివాకంపద్ద ప్రయినులో నెక్కించుట
మద్రాసు, సెప్టెంబరు 15:— బాబు రాజారావుగారి నిధిశీనుండి ప్రయినులో 12 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు రాత్రి చెన్నపురి తీసుకొనివచ్చిరి. 18 వ తేదీ శనివారమునాడు రాత్రి పోలీసువారి కావలికింద మంగుసూరు మెయిలులో కన్నుమూరు తీసుకొనివెళ్లిరి. ఆసంగతి యెవ్వరికిని తెలియకుండునట్లు కట్టుదిట్టములు చేయబడెను. ఆనాడురాత్రి మంగుసూరు మెయిలు మామూలుప్రకారము నెంట్లులెట్టననునండి బయలుదేరెను. ఆమెయిలు విల్లివాకం ప్రేమనులో నిలువ ననిసరహలేదుగాని ఆనాడురాత్రి అది విల్లివాకము నేమనువద్ద నిలువబడెను. రాజారావుగారిని మోటారులో (ప్రిజనువాను) చెన్నపురి చేరసాలనుండి విల్లివాకము తీసుకొనివచ్చి యింజనుకుప్రక్కనున్న ఫస్టుక్లాసు కంపార్టుమెంటులో భార్యుండబెట్టిరి. ఇద్దరు సార్వేంటులను మాగురు కనీసేబులను గూడ ఆబండిలో నెక్కిరి. అందులో 5 ఫస్టుక్లాసు సీటులు రిజర్వుచేయబడెను.

సార్వంటు టాలెంటుగారును నలుగురుకనిస్తేబులును రాజారావుగారివెంట నుండుట

నెలం, సెప్టెంబరు 14:— నేను ఉదయమున రాజారావు గారెక్కిన ప్రయిను నేలను జంకు నుమీదుగా కన్నుమూరుకు నెళ్లినది. ఇవల పోలీసువారు గట్టి యెచ్చులులు చేసిరి. (సీ. పి.)

నైమనురిపోర్టు-రాష్ట్రీయ

స్వపరిపాలనము

ఇండియాగవర్న మెంటు సంఘపథ్యులలో అభిప్రాయభేదములు హెచ్చుగా నుండుట

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 14:— ప్రెమహరిపాత్రులగుల్పితము నూననలను యిండియాగౌరవమునా గింకను యిండియా మంత్రికి పంపియింపడలేదు. రాష్ట్రములకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కొనుగొనినయిమీద పంపుపథ్యులలో అభిప్రాయభేదము విక్సిలి హెచ్చుగానున్నది" అని సిద్ధాంతం కాల్పనమైనది. (హిందూ)

వరంగల్ చందాదారుల కొకవిజ్ఞప్తి

వరంగల్ కు శ్రీయుత కుక్కడపు లక్ష్మీనారాయణగారిని 18-9-30 తేదీనుండి మా ఆంధ్రపత్రిక కు భారతికి ఏజంటుగా నుండునటుల యేర్పాటుచేసి యున్నాము గాన వరంగల్ యందుండు చందాదారులు సదరు తేదీ యనంతరమునుండి వారికి గాని లేక వారి అనుమతి పొందినవారికి గాని చందాలను చెల్లించి పత్రికలను స్వీకరింప ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

లండను సమావేశములు

అష్టోబరునాసమునందు ఇంగ్లీషులో సమావేశమును, నవంబరునెలలో రౌండుటేబులు సమావేశమును లండనులో జరుగనున్నవి. ఈ రెండును చాల ముఖ్యమయినవిగ నెంచబడుచున్నవి. వివిధ బ్రిటీషుపక్ష రాజకీయనాయకు లీ సమావేశముల నిమిత్తము లండను కరుదెంచుచున్నారు. ఇంగ్లీషులో సమావేశమునందు, సామ్రాజ్యవాణిజ్యాభిమానపు ఏర్పాటులను ప్రవేశపెట్టించుటకు, కన్వెన్షన్లు ప్రముఖులగు బెల్లూవిను ఛేంబర్లెనుగార్లు యావచ్ఛక్తిని వినియోగించుచున్నారు. ఇంగ్లీషులో సమావేశమునం దీ సిద్ధాంత మంగీకరింపబడుచో, హిందూదేశముగూడ దీని సంగీకరింపవలసివచ్చును. పిమ్మట దీనిని రౌండుటేబులు సమావేశమున ప్రవేశపెట్టి యంగీకరింపజేయుటకు ప్రయత్నము జరుగక మానదు. ఇండియగాక, ఇంగ్లీషులో సమావేశము దక్షిణాఫ్రికా ప్రధానమంత్రి యగు హార్డిగాజ్ నేనానిగారు ప్రవేశపెట్టబోయెడి తీర్మానము నెదుర్కొనవలసివచ్చును. అధినివేశరాజ్యములకు సామ్రాజ్యమునుండి యిచ్చవచ్చినపుడు విడిపోవుటకు హక్కుగలదని, చాలవరకంగీకరింపబడినది. ఈవిషయమును ఇంగ్లీషులో సమావేశమునందు బహిరంగముగ సంగీకరింపవలయునని, హార్డిగాజ్ నేనానిగారు కోరనున్నారు. హార్డిగాజ్ గారి తీర్మానమును ఇతర అధినివేశరాజ్యముల మంత్రులుగూడ ఆమోదించెదరని నమ్మవచ్చును. ఇంతవరకు ఈవిషయమై బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు ఇదమితమగుసభిప్రాయమును తెలిపియుండలేదు. బ్రిటీషుప్రముఖులు కొందరు భిన్నాభిప్రాయములను వెలిబుచ్చిరి. ఏసంగతియు రాబోవుసభలో నిర్ణయముగాక తీరదు.

ఇంగ్లీషులో సమావేశము ముగియగనే రౌండుటేబులు సమావేశము ప్రారంభమగును. రౌండుటేబులు సమావేశముపై భావిహిందూదేశపరిణామమేగాక, సామ్రాజ్యపరిణామమును, ప్రపంచపరి

ణామమును గూడ ఆధారపడు ననుటకు సందియములేదు. రౌండుటేబులు సమావేశము హిందూదేశ సమస్యను శాశ్వతముగ పరిష్కరించునా, పరిష్కరింపదా అను ప్రశ్న గలదు. శాశ్వతపరిష్కారము జరుగుచో, సామ్రాజ్యాభివృద్ధికిని, ప్రపంచశాంతిరక్షణకును గూడ యోగ్యత గలదు. ఇంతవరకు హిందూదేశమునకు స్వయంనిర్ణయాధికారము గల దని తెలుపుచున్న లేబరుపక్షమువారిధికారపదవియం దుండుటచే, వారే ఈ సమస్యను నిర్ణయింపవలసియున్నారు. దురదృష్టవశమున, హిందూదేశముచే బహిష్కృత మయిన సైమను కమిషనురిపోర్టుపై వీ రాధారపడవలసివచ్చినది. దీనిని వీరింతవరకు నిరాకరింపరయిరి. రౌండుటేబులు సమావేశమునందు దీనిని విచారింపమని యైనను ప్రకటింపరయిరి. సైమనుగారిని ఈ సమావేశమునకు రానియక పోయినంతమాత్రమున లాభ ముండదు. వీరిపాదమును సమర్థించుటకు పెక్కుమందిసభ్యులుండరు. పార్లమెంటుసభయయినను, సైమనుకమిషనురిపోర్టునే ఆమోదించును గాని, తదితర ఏర్పాటులను ఆమోదించబోదు. వీలన, కన్వెన్షన్లును, లేబరుపక్షమువారును, సైమనురిపోర్టును ప్రమాణముగ భవింపుచున్నారు. లేబరు పక్షమువారు అల్పసంఖ్యాకులుగ నున్నారు. వీరి కొకనిర్ణీతమగు యభిప్రాయ మున్నటుల దోషదు. వీరిలో అతివాదులు సైమను కమిషను రిపోర్టును నిరసించుచు, హిందూదేశమునకు స్వయంనిర్ణయాధికార మవసరమని తెలుపుచున్నను, వీరి మొర లరణ్యోదనము లగుచున్నవి. లేబరు పక్షమునందుగాని, పార్లమెంటు సభయందుగాని, వీరికి తగినంతబలముగాని వలకుబడిగాని లేకున్నది.

ఇంగ్లీషులో సమావేశము కన్నను గూడ రౌండుటేబులు సమావేశము చాల ముఖ్యమయినదనుటకు సందియము లేదు. ఇట్టి సమావేశము మూలమున హిందూదేశ సమస్యను తృప్తికరముగ పరిష్కరించు నేర్పుపైననే, లేబరు ప్రభుత్వమువారి గౌరవ మాధారపడును. వీరింతవరకు, స్వీయ సంకల్పమును వెలిబుచ్చియుండలేదు. కన్వెన్షన్లును, లేబరులు పక్షమువారును హిందూదేశముగూర్చి తమ యభిప్రాయములను సులూపముగ చాటుచుండ, వీరేసంగతిని జెప్పలేదు. వెనుకటి వాగ్దానముల సంగతిని వీరెత్తుకొనుటలేదు. స్వయం నిర్ణయస్వాతంత్ర్యపు పేరు నయినను వీరు ఉదాహరించుటలేదు. వీరి కొక నిర్ణీతమగు సంకల్పము లేనపుడు, రౌండుటేబులు సమావేశము మాత్రమేమిచేయగలదు? చర్చిలో గొరిటివల ప్రసంగించుచు, ప్రస్తుత పార్లమెంటు సభగాని, రాబోవు పార్లమెంటు సభ గాని హిందూదేశమునకు అధినివేశరాజ్యస్వాతంత్ర్యము నిచ్చుటకు సమ్మతించదని, నిర్ణయముగ చాటిరి. లేబరు పక్షమువారివలన యిందు కెట్టి అడ్డు గలుగ దనునమ్మక ముండుటచేతనే, చర్చిలో ప్రభుత్వ లిటుల గోలబెట్ట గలుగుచున్నారు. తుదకు నిర్బంధవిధానమును విడనాడవలయుననియు, రాజకీయనిర్బంధితులను విడుదలజేయవలయుననియు, గోరుట కయినను, వీరు ముందడుగు వైచుటలేదు. విచక్షణ సంతను స్థానికాధికారులకు వీరు విడిచిపెట్టిరి. ఇట్టి సందర్భములలో రౌండుటేబులు సమావేశమువలన అనుకూలపరిష్కారము

రము గుదురునని తలచుట కెటుల యవకాశ ముండును? గాంధీ మున్నగునాయకులు రానిది, రౌండుటేబులు సమావేశము నిరుపయోగ మగునని, లేబరు పక్షపత్రిక యగు డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక తెలుపుచున్నది. ఈపత్రిక లేబరు ప్రభుత్వాభిప్రాయమును తెలుపుచుండుననుప్రతీతి గలదు. అటు లగుచో, హిందూదేశముతరపున సమాధానపడ సామర్థ్యముగల నాయకులను రప్పింపకుండ, రౌండుటేబులు సమావేశమును కూర్చిన నేమిప్రయోజన ముండును? రౌండుటేబులు సమావేశము అలంకారసమావేశమువలె పరిణమింపకుండవలయుననిన, దానిని ఫలప్రదము గావించుట కేర్పాటులు జరగవలయును. ఈవిషయమై సాహసించి, లేబరుపక్షమువారి కార్యమును తలపెట్టకుండుట శోచనీయము. ఇంగ్లండును, అందు ముఖ్యముగ లేబరుపక్షమును తీవ్రపరీక్ష ఎదుర్కొనుచున్నది. ఈపరీక్షలో వీరు గెలుపొందుచో, బ్రిటీషుకీర్తిని నిలువగలుగుదురు. లేనియెడల తీరనినష్టము గావించెదరు.

ఎ. జి. గార్డినరుగారు జూన్ 24 లో పత్రికలో వ్రాయుచు, ఇంగ్లండులో ప్రసిద్ధపురుషు లెవరును లేకున్నారనియు, బుద్ధిబలము చాల కొరవడియున్నదనియు, నూతనమార్గకర్మకు లిపుడు కావలసియున్నారనియు, రాజకీయవ్యవహారములలో పేరెన్నికగనిన నాయకులు గనుపింప రనియు, మతవిషయములలో గాని, ఇతరవిషయములలో గాని దేశమును ముందుకు నడుపగల సమర్థులు లేకున్నారనియు, తెలిపిరి. ఇటులనే, సంగీత, సాహిత్యవిషయములందు గూడ గార్డినరుగారికి చాల లోపము గన్పించుచున్నది. వ్యాయామమునందు ఇంగ్లండు చాల వెనుకబడియున్నది. ప్రస్తుత నాయకులు దేశకాలపరిస్థితులకు బనికీరారనియు, యిట్టి లోపములను తొలగించుటకు కృషి జరుగవలసి యున్నదనియు, గార్డినరుగారు సూచించిరి. కాని, కేవలము బలరాధన వలన ఇంగ్లండుగాని మరి యేదేశముగాని, ముందుకు బోజాలదు. ప్రపంచశాంతికై కంకణము గట్టుకొనిన, ఇంగ్లండు తన పరిపాలనముక్రింద నున్న జాతుల కన్నిటికిని స్వయంనిర్ణయాధికారము నొనగుటచేతనే, సత్వరాభివృద్ధి గాంచగలదు. ఇంగ్లీషులో సమావేశ మయినను, రౌండుటేబులు సమావేశ మయినను, ఇట్టి ఫలితమును చేకూర్పవలయును. ప్రస్తుత సమయమున ఇంగ్లండులో ఉన్న తాళయములు కొరవడుటచేతనే, ప్రసిద్ధపురుషులు బయలుదేరుట లేదని, గార్డినరుగారు గ్రహింపవలయును. అట్టి ఆశయములచే ప్రేరిత మగుచో ఇంగ్లండు ప్రపంచమున మరల తనస్థానమును కాపాడుకొనగలదు. నూత్నాశయములతో బయలుదేరిన లేబరు పక్ష మిందులకు బూని, ప్రాతసాంప్రదాయములను విడనాడి, విశాలదృష్టి బహుకృషి నలుపుచో, లండను సమావేశములు జయముగాంచగలవు. ఈ సమావేశముల కార్యక్రమము గూర్చి యోచించుటకు, లేబరు మంత్రు లందఱును లండనుకు వచ్చిరనియు, వీరితోపాటు కన్వెన్షన్లు పక్షప్రముఖులును, లేబరుపక్ష ప్రముఖులునుగూడ విచ్చేసి రనియు, వార్తలు తెలుపుచున్నవి. వీరిల ప్రయత్నము లెంతవరకు, సామ్రాజ్యాభివృద్ధి కొకవంకను, హిందూదేశాభివృద్ధి కింకొక వంకను తోడ్పడ గలవో, చూడవలయును.

గంజాము ఏజెన్సీ

గంజాము ఏజెన్సీయొక్క 1929-30 సంవత్సరపు పరిపాలనమునం దెంచదగిన యభివృద్ధి గనుపింపదు. గంజాము ఏజెంటుగారు తమ రిపోర్టునం దిటుల వ్రాసిరి:—

“విద్యయు, వైద్యసహాయమును ముఖ్యవనరము లని నా యభిప్రాయము. ప్రస్తుతసమయమున గజపబహువిద్య యంతయు, ప్రారంభవిద్యయే. ఒక్క మిడిల్ స్కూలుమాత్రము గలదు. బాలురలో పదింటి తొమ్మిదివంతులమంది, ప్రైవేట్ బాలరు. పెక్కు పాఠశాలలలో ఒకరిద్దరు తెలివిగల బాలురున్నను, బోధన బాగుండకపోవుటచే, వృద్ధి గాంచజాలకున్నారు. ప్రతితాలూకాకును ఒక్క కేంద్ర పాఠశాల ఏర్పడి, ప్రారంభపాఠశాలలనుండి వీనికి గాను తెలివిగల బాలురను సూపర్వైజరులు వరి, వీరికి విద్యార్థివేతనముల నొసగి, వసతిగృహముల నేర్పరచుచు, తెలివిగల ఉపాధ్యాయులు కేంద్రపాఠశాలలలో బోధించుచుండునెడల, మిగిలిన పాఠశాలలలో ప్రారంభ విద్యను డిప్లూనుమాత్రము నేర్పుచుండవచ్చును. పరిశ్రమలను నేర్పుట కన్ని పాఠశాలలలోను శ్రద్ధవహింపవలయును. తగిన పతనీయ పుస్తకములను ఏర్పరపవలయును. ఇప్పుడున్న పుస్తకములు నిరుపయోగ మయినవి. పాఠశాలాభవనములలో వెలుతురు ఎక్కువగ చొరవలయును. వైద్యోద్యోగులు తాముండు ప్రదేశములచుట్టును పర్యటనము నలుపుచున్నను, ఏజెన్సీ ప్రజలలో పలువురకు వైద్యసహాయము చేకూరుటలేదు. బడులలో చదివెడివారికి దేహబలము చాల కొరవడి యున్నది.”

మొత్తముమీద విద్యావ్యాప్తి విషయమునను, వైద్యసహాయము విషయమునను గంజాము ఏజెన్సీలో ప్రత్యేకశ్రద్ధ వహింపవలసిన యవసరమెంత గలదో, వైవాక్యములబట్టి గ్రహింపవలసివచ్చును. ఏజెన్సీలో మన్యజ్వరభాధ యధికమని తెలిసిన విషయమే. మలేరియా, బ్లాకువాటరు ఫీవరులు విశేషవ్యాప్తి గాంచుచున్నవి. కడపటి జ్వరము వలన గలిగిన మరణములసంఖ్య పెరిగెనని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగులు గూడ దీని వాత బడిరి. ఎక్సైజు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగారును, ప్రభుత్వపు ట్రెయినింగు స్కూలులోని డ్రాయింగు డిప్లూ టీచరును, మోహన డిస్పెన్సరీ కంపౌండరును వైద్యోద్యోగియు, బ్లాకువాటరు జ్వరమువలన చనిపోయిరి. మన్యజ్వరమరణము లేమాత్రము తగ్గలేదు. ప్రభుత్వమువారు మన్యజ్వరనివారణ కార్యములను విశేషముగ తలపెట్టవలెనని, ఏజెంటుగారు కోరుచున్నారు. ఏజెన్సీలోని పాఠశాలలపై రివిన్యూ అధికారులకు పూర్ణాధికార మిచ్చినగాని ప్రయోజనము లేదని, ఏజెంటుగా రభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇతర ప్రదేశములలో విద్యాశాఖాధికారులు విద్యావిషయములను నిర్వహించుచుండ, ఏజెన్సీలో రివిన్యూ అధికారుల యాజమాన్య మేల యవసరమో తెలియకున్నది. అడవుల నేరముల సంఖ్య పెరిగినటుల, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. అడవులవలన, లాభము చేకూరుచున్నటుల చెలియుచున్నది. విద్యార్థులలో జ్వరపుగడ్డ గలవారి సంఖ్య

అధికముగ నున్నది. ఏజెన్సీలోని అనారోగ్యమున కిది ప్రబల నిదర్శనము. మద్రాసు రాజధానికిని, బీహారు-ఒరిస్సా రాష్ట్రమునకును మధ్య సరిహద్దును నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వ విచారణసంఘ మొకటి పాటుబడెను. రోడ్లు చాల హీనస్థితియందున్నటుల యీ క్రిందివాక్యములబట్టి గ్రహింపవచ్చును:

“ఏజెన్సీ డివిజను ఏర్పడిన నాటినుండియు, పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖకు పశ్చిమవ బడిన రోడ్ల పోషణకుగాని, అభివృద్ధికిగాని, ఎట్టి చర్య దీసికొనబడలేదు. భవన నిర్మాణమునకును ఈ స్థితియే దావరించెను. ఇందుకుగా నొనగబడిన ధనము చాలవరకు మరల నిచ్చివేయబడెను. వీని వివరములను పరిశీలించుటకు గాని, ఖర్చుల సంచనావైచుటకుగాని, ఎట్టి ప్రయత్నము జరుగలేదు. ఎక్కిక్యూటివు ఇంజనీయరుగారు ఈవిషయమై గలిగిన అపజయమున క్రిందికారణములను సూచించిరి:—

- (1) పెట్టిపడ్డతిని సాగింపజాలకపోవుట.
- (2) అక్వంటులవిషయమై గల ఇబ్బందులు.
- (3) తగినంతసిబ్బంది లేకుండుట.
- (4) డివిజను ఏర్పడకపూర్వము తాత్కాలిక కార్యక్రమమును చేసిని నేర్పరచకుండుట.
- (5) ఆఫీసుకవనరమగు ఏర్పాటులేకుండుట.
- (6) సిబ్బంది నుంచుటకు ఫలము లేకపోవుట.”

కారణ మేది యయినను, అడవులతో నిండిన ఏజెన్సీలో సరియైనరోడ్లు లేకుండుటవలన, ప్రజల కెట్టియిబ్బందులు గలవో చెలుప నక్కరలేదు. ఎక్కిక్యూటివు ఇంజనీయరుగారు సూచించిన యిబ్బందులు దాటరానివి గావు. వీనిని తొలగించుటకు తగిన ప్రయత్నము నలుపుచో, అనుకూలఫలము గలుగక మానదు. అడవిమృగములమూలమున చనిపోయినవారిసంఖ్య ఇంకను విస్తారముగ నున్నది. పెద్దపులులవలన 135 మందియు, ఎలుగుబంటువలన ఒకరును చనిపోయిరి. బల్లిగుడతాలూకాలో అడవి ఏనుగులవలన ముగ్గురు చనిపోయిరి. బల్లిగుడతాలూకాలో మనుష్యులను భక్షించెడివ్యాఘ్ర మొకటి చాలకాలమునుండియు స్వేచ్ఛగ తిరుగుచున్నటుల, తెలియుచున్నది.

ఉదయగిరికి పడవలసమయములలో బాహ్య ప్రవచముతో సంబంధముండదుగాని, ఇక్కడ టెలిగ్రాఫ్ ఏర్పాటు గావించుట కవసరము గలదని, ఏజెంటుగారు సూచించిరి. బర్సంపురం రిక్రూటింగు శాఖవారు ఏజెన్సీ నుండి సంపాదించిన కూలీల సంఖ్య 1051 నుండి 1130 కి పెరిగెను. నిజయనగరము శాఖవారు గొంపోయినవారి సంఖ్య 323 నుండి 363 కి పెరిగెను. ఏజెన్సీ యభివృద్ధికిగాను, ఏజెన్సీ ప్రజలు పాటుబడవలసిన యవసరముండ, పరిస్థితి లనుకూలముగ లేకుండుటచే, కూలీకై అస్సాం మొదలగు దూరదేశములకు వీరు పోవలసివచ్చుచున్నది. ఏజెన్సీ అభివృద్ధి గాంచుచో, నిట్టి యవసరము దప్పిపోవును. నివేదనసంవత్సరమున ఎక్సైజు శాఖవారికిని, నవరజాతివారికిని సంఘర్షణ జరిగెను. ఒక నవరజాతిమనిషి చనిపోయెను. కూసీల సంఖ్య తగ్గెనుగాని, కన్నపు వొంగతనముల సంఖ్య పెరిగెను. భూములట్రాన్సుఫరులు పెరుగుచున్నవి. ఇయ్యది అనుకూలచిహ్నము గాజాలడు. రా॥ సా॥ గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు తయారుచేసిన

కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

కాశీ నాథుని

నేటికి 149 దినములు

నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

నవర మాన్యుయల్ పుస్తకము అచ్చులోనున్నదనియు, నవర గ్రామముల, జాతులపేర్లను, వ్యక్తుల పేర్లను ఉచ్చరించువిధముగూర్చి రామమూర్తి పంతులుగారు వారియభిప్రాయములను తమకు పంపి రనియు ఏజెంటుగారు తెలుపుచు, రాబోవు జనాభాలో వలసిననవరణలను గావించుటకు తాముయత్నించెదమని, తెలిపిరి. రామమూర్తి పంతులుగారు నవర భాషకు లిపి నేర్పరచి, సంస్కరించుటకై నలవిన కృషిని, మొనరుటకు వీలు లేదు. స్త్రీవిద్య కింకను ఎట్టి ప్రోద్బలము లేకున్నది. పురుషుల విద్యయే స్తంభించి యుండ, స్త్రీవిద్య వ్యాప్తి గాంచకుండుట వింతగాదు. నవర ఏజెన్సీలో, నహాకారసంఘములు లేకున్నవి. ఏజెన్సీని, ఇతరప్రదేశములతో సంబంధము లేకుండ, ప్రత్యేకముగ పరిపాలించు చుండునంతవరకు, అభివృద్ధి నాశించుటకు వీలుండదు. ఇతరప్రదేశముల కన్యాయించుచట్టములను, సాకర్యములను ఏజెన్సీ ప్రజలకు గూడ వర్తింపజేయుచో, ఏజెన్సీ సత్వరాభివృద్ధి గాంచకమానదు. రాబోవు సంస్కరణములందయినను, ఏజెన్సీ యభివృద్ధి కవకాశ ముండునేమో చూడవలయును.

అస్సాం శాసనసభ :

పైమను కమిషను రిపోర్టు నిరాకరణము నిన్నటిదినము అస్సాం శాసనసభలో పైమను కమిషను రిపోర్టుగూర్చి చర్చ జరిగెను. ఈ రిపోర్టు అంగీకారయోగ్యము కాదనియు, స్వతంత్ర రాష్ట్రములతో గూడిన అభినివేశస్వాతంత్ర్యమును దేశమునకు ప్రసాదించవలయు ననియు, గోరేడి తీర్మాన మొనాదించబడెను. పైమను రిపోర్టు నామోదించిన రాష్ట్రీయశాసనసభ ఒక్కటియు గనుపింపదు. భారత శాసనసభ దీనిని నిరాకరించెను. ప్రస్తుత సమయమున శాసనసభలలో కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యులెవరును లేరని గ్రహించుచో, నిజస్థితి వెల్లడియగును. పైమను కమిషను రిపోర్టు ఏపక్షమువారికిని అంగీకారయోగ్యముగాదనియు, అన్ని పక్షములవారును సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధిని గోరుచున్నారనియు, సువ్యక్త మగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో భారతీయులను తృప్తిపరుపవలయు ననిన, రాంపూటేబిలునమా వేళమునందు పైమను కమిషను రిపోర్టును విచారింపకుండ, స్వరాజ్యవిధానమును మాత్రము నిర్ణయించుట కసీనధర్మ మగును.

పైమనుగారు ఇంగ్లండు చేరుట

నల్ బాక్ పైమనుగారు అమెరికాలో పర్యటనము సలిపి, ఇంగ్లండుకు తిరిగి వచ్చిరి. వీరు అమెరికాలో సలిపిన ప్రచారము, ఫలప్రదముగ నున్నటుల గనుపింపదు. అయినను, తమ ప్రచారము వలన అమెరికాలో హిందూ దేశము గూర్చి నిజస్థితి

తెలిసే సనియు, తా మిందుకు తోడ్పడితి మనియు సైమనుగారు సగర్వముగ రూబరు ప్రతినిధితో బలికిరి. అమెరికావారికి సరియగు సమాచారము లింతవరకు తెలియలేదట. వీరు తెలియజెప్పిరి గాబోలు. కాని, హిందూ దేశముగూర్చి వీరు చెప్పినకథలను, అమెరికా వారు నమ్మినట్లుల గనుపింపదు. వీరు రాండుటేబిలు సమావేశము జరుగక పూర్వము ఇంగ్లండు కేటె చిరి. పై సమావేశమునందు వీరి నేరితి నయినను జేర్చవలయునని, కన్వెన్యేటీవు పక్షమువారును, లిబరలు పక్షమువారును ఇకమీద ఆందోళనము సలిపెదరని తలంపవచ్చును. ముం దేమి జరుగునో చూడవలయును.

ఆర్. యస్. పండిట్ గారు

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి అల్లుడగు ఆర్. యస్. పండిట్ గారికి సంవత్సరము కఠినశిక్ష యు, అయిదువందల రూపాయల జరిమానాయు విధింపబడినట్లు, నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారు నిర్బంధవిముక్తు లై నపుడు, ఇతర రాజకీయనిర్బంధితులుగూడ వదలివేయ బడెదరని భావించినవారు గలరు. అందుకు మారుగ, వారిఅల్లుని నిర్బంధించుట జూడ, నిర్బంధవిధానము విరమింపబడదని ఎంచుట కవకాశ మేర్పడుచున్నది. ఇట్టి నిర్బంధములు, ప్రస్తుతస్థితిని చక్క బఱచుటకు తోడ్పడబాల వని తెలుప నక్కరలేదు.

రాండుటేబిలు సభకు ఆహ్వానములు

సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు నిరాకరించుట

బొంబాయి, నెవ్రెంబరు 12-బొంబాయిలో వర్తకసంఘమునకు ముఖ్యనాయకులగు సర్ పురుషోత్తమదాసు థామారు దాసుగారికిగూడ ఆహ్వానము పంపబడెనుగాని ఆయన నిరాకరించెనని తెలియుచున్నది.

మూంజీ, జయకరు జిన్నాగార్లు రాండు టేబిలు సభకు జైల్ వలెనదియే కొడుకున్నారని ప్రబాళిప్రాయము చాల ప్రతిపాటుగా నుండుటచే అధిరవేశన ప్రతిపత్తినిగూర్చి వార తనమువా రెట్టివాదానమును చేయకుండుననుకూడ వెల్లుటకు వారు సాహసించజాలకుండ నున్నారు.

కాంగ్రెసువారు రాండు టేబిలు సభను బహిష్కరించుటచే సంస్థానాధిపతులుగూడ సంకేతానుకూలతనుగ్రహించుచున్నారు. (లో. క్రా.)

దసరాబాంబు కేసు విచారణ

సి. వి. డి. ఇన్స్పెక్టర్ జనరలుగారి సాక్ష్యము

లాహోరు, నెవ్రెంబరు 15:-దసరాబాంబుకేసు విచారణలో పంబాలు సి. వి. డి. ఇన్స్పెక్టర్ జనరలు ఇవాట్ గారు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

“ముద్రాయి (అబ్దుల్ గనీ) యింటిలో గడవిన ఏకైక బిక్కటవ తేదీవాడు 17 బాంబులు దొరికినవి. వీరిలో 10 బాంబులు అపాయకరమైన వగుటచే వానిని ధ్వంసము చేసితిమి. 1921 సం॥లో పీషావర్ నాషెరా చౌరస్తాలో బాంబుప్రయోములు జరిగినపుడుగూడ ఇట్టి బాంబులే ఉపయోగింపబడినవి. ఈబాంబు ప్రయోగముల నన్నిటిని పరిశీలించివచ్చును, మొహామాండు ప్రదేశములోనున్న మజ్హిదీన్ వాహిదీ ఈ బాంబులను విస్తవకాగులకు సమకూర్చి యుండురని నే నభిప్రాయపడితిని” అని ఇవాట్ గారు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

రాండుటేబిలుసభ

మరియొక ప్రతినిధి

లాహోరు, నెవ్రెంబరు 15:-జలందరు డిప్యూటీ కమిషనరు ఖానుబాదుర్ అబ్దులు అజీజ్ గారుగూడ ప్రతినిధిగా నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంగ్ల దేశములో మహానాయకులు

యభావము

ఆంగ్ల దేశము షీజీంచుచున్నదా?

‘బాంబుల్ పత్రికలో గార్డినర్ గారి వ్యాసము’

‘బాంబుల్’ అను పత్రికలో నాయకులు ఆంగ్ల దేశమున మహానాయకులు బొత్తుగా లేకున్నారనియు, ఈ యంగ్లమున సామాన్య వ్యక్తులు నివసించు యంగ్లముగ వర్ణించవచ్చుననియు ఏ. జి. గార్డినర్ గారు అభిప్రాయపడు చున్నారు. వారివ్యాసమీ క్రింద సాండుపరుచు చున్నాము.

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించిన తరువాత రెండు సంవత్సరములకు రాష్ట్రముల నన్నిటిని కలిపివేసికొనిపోవు మహానాయకుడు లేకపోయెను. అందుచే నూతనముగా స్థాపింపబడిన ప్రజాస్వామ్యము విచ్ఛిన్నముగ నట్లు కనబడెను. అప్పుడు ఉత్తర అమెరికా ఖండ గానులు నాయకు నొక్కని తమకు ప్రసాదింపవలసినదని ఏబ్రహం లింకన్ గారిని నేడిరి. ఆ కాలమున అమెరికా వాసులు కొరిన కోర్కెను ఈ కాలమున ఆంగ్లేయులుగూడ కోరుచున్నారు.

మానసిక శక్తిగల మహాపురుషులు కావలసిన యన సరము యిప్పటికంటె నెక్కువను హెచ్చుగా నుండియుండ లేదు. మహాయుద్ధానంతరము ఉత్పన్నమైన సమస్యలను, అసత్యులను అసంఖ్యాకములుగా నున్నవి నమ్మనిర్మాణమే తాగు మారగచున్నది. చిత్తప్రవృత్తులను, కర్మాచరణ పద్ధతులను పూర్తిగా మారిపోయినవి.

దుర్బుద్ధులని తలపబడిన సిద్ధాంతములను పద్ధతులను నూతనభావములచే పెకలించబడినవి. నాణ్యజ్యము క్రొత్తమార్గముల జొచ్చినది. కాన్త్రవిషయముల యందును, నైతికవిషయములయందును, శిలమునందును మార్పు లేర్పడినవి.

రాజకీయకక్షలు విచ్ఛిన్నములైనవి. ఒకప్పుడు అచలములనియు, మార్పుచెందజాలనియు నూహించబడిన మతముల యందును, సంస్కరణ యందును మార్పు కలుగుచున్నది. ఏదిచెప్పిన నద్దానిని ప్రజలు నమ్మక ప్రమాదములు చూపవలసినదని కొడుచున్నారు.

ఒకరు చెప్పినదానిని గుడ్డిగా నమ్మక సత్వమును తమంతట తామే కనుగొనవలె నను ఆసక్తి ప్రజలయందు వ్యాపించినది. చరిత్రయే పూర్తిగా మాడనట్టి సమయసంధియందు మన మున్నాము. ఈ మహా ప్రయత్న మునందు మోససేవలతో మహాపురుషు డుండవలసిన అవసరము కలదు. కాని అట్టి శక్తినిమార్గముల కలవాటు, అలసత్వము లేనివాడు ఒక్కడైనను కానరాడు.

నాణ్యజ్య వ్యాపారముల యందు జూచినను, రాజకీయ మత సాంఘిక విషయములయందు గాంచినను, సారస్వత కళావాఙ్మయములయందు తెక్కజెట్టినను, తుట్టుకుదకు వ్యాధిమూల క్షిణులయందు గాంచినను సామాన్యలే యున్నారు గాని ఉన్నతులు గాన రాకున్నారు. ప్రజలను మహాకార్యములకు పురిగొల్పు నాయక శ్రేణులు అభావమయిరి.

రాజకీయ నాయకులలో నుత్తమోత్తములు లేరు. గ్లాడ్ స్టన్ డిసరాలి, సాల్వెబర్ మున్నగు మహానాయకుల వలె ప్రజల గౌరవమునకు పాత్రులవారు గాని వారి తెలివితేటల వలన ప్రజల కాళ్ళకొక్కతానాములను గలుగజేయువారు గాని లేకున్నారు. ఇట్టి నాయకులు లేకపోవుట వలన పార్టీలు విచ్ఛిన్న మగుచున్నది.

క్రైస్తవదేశాలయములలో నొసంగు మతోపన్యాసములను విని తరించు కోర్కెచే ససంఖ్యాకులగు ప్రజలు దేవాలయములను దర్శించుచున్నారు. కాని అచ్చట యొసంగబడు ఉపన్యాసములవలన ప్రజలకు ఆత్మశ్రేష్టి యేమియు కలుగుట లేదు. పూర్వము వలె ప్రేక్షకులకు మతోపన్యాసము కలిగించు స్పర్ధియనలుగాని తిడ్డువలులుగాని కనబడరు.

నాణ్యజ్యములో నిధి యిట్లులే యున్నది. ఈ సంవత్సరము పెద్ద వర్షక నాణ్యజ్య వ్యవహారముల యందు కలిగిన మహా నష్టము వలన దేశమునకు కల్పాగదాయ కముగు నిధిని సమకూర్చువారు లేరని తెలియగలదు.

యుద్ధము ముగిసినతరువాత ఆంగ్ల సారస్వతమునందును, సంగీతమునందును షీజీయము పరిస్థితు మగుచున్నది.

మనకు యితరులకునేర్పిన వ్యాధిమూలక్షిణులయందు గూడ మనలే యితర దేశములు మించుచున్నారు. గోల్డెన్ లిబరల్ ప్రభుత్వము అమెరికావారగు బాల్మోస్టెన్ గారికి లభించినది. టెన్నిసుపంచెములుగూడ ప్రభుత్వ పారిశోధికము టిల్ డెన్, హెల్మెన్ విల్సన్ (అమెరికా) గారలకే లభించినది. బిలియర్లనుండు అస్ట్రేలియావారు గెలుపొందిరి. క్రికెట్ పోటీ యందు అస్ట్రేలియావారు బ్రాడ్ బెన్, గ్రెమ్మెట్ గారలకు సాటియగువారు ఆంగ్ల దేశములో లేరు.

దీనివలన నేమి తెలియుచున్నది. ఉత్తమవంశ సంధులును క్రమేణు కొలుపొవుచున్నామా? ఇతర జాతులకుండినన్ని విషయములయందును మనకు అధోగతియందు పడిపోవుచున్నామా? లేక యాసితి తాత్కాలికమేనా? ఇకముందు

ఈస్టిలి తొలగి మరల మహాన్నతులగు నాయకులు మనకు లభించెదరా?

నేమన్న అనుపత్రికలో ఆంగ్ల పార్లమెంటు సభ్యుడగు మేజర్ నాథన్ గారు నాయకు మహాయుద్ధములో నుత్తమోత్తములగు వారు చచ్చి పోవుట వలన నిట్టిస్థితి యేర్పడెనని యభిప్రాయపడుచున్నారు. యుద్ధము జరిగిన నాలుగు సంవత్సరములలో జాతికి అలంకారధూతముగా నుండదగిన యపంఖ్యాకులగు యువకులు ఆకాలమరణమునొందిరి. అనేక లక్షలు అవధి పారెరి.

యుద్ధములో యువకులు చాలనుండి చనిపోవుటచే నిప్పుడు బ్రదికియున్న నాయక శ్రేణులందరు యుద్ధమునకు పూర్వమే క్షీరింపబడించిన వారైయున్నారు. యుద్ధానంతరము యువకులగు వారు కార్యభారమునకు బొత్తుగా పూనుకొనలేదని చెప్పుట సత్యము కానేరదు సర్. జాను సాంప్ర, కేన్స్ మున్నగు వారు కొద్దిమంది లేకపోలేదు. కాని రిస్ సంవత్సరముల వయస్సులో తమ అభినవవిషయములలో జొచ్చి 60 సంవత్సరములవరకు కృషిచేయు తరము ఒకటి లేకుండ పోయినది.

ఇందుకు ఫలితముగా ప్రతికాఖియందును ముదుసళ్లు కష్టబడుచున్నారు. మనరాజకీయశ్రేణులు ముసలివారై, కంజీనీలలో డైరెక్టరులు అందరు ముసలివారై.

ఈమసలివారు కేవలము వయస్సునందే వార్ధక్యము ప్రకటించుటలేదు. వారిప్రపంచమే వేరు. వారిభావములే వేరు. యుద్ధమునకు పూర్వము వారు అనభవమును పొందిరి. యుద్ధానంతర ముత్పన్నమైన నూతనపరిస్థితులయందు యిముడుట వారికి చాల కష్టమగుచున్నది.

వారిజాగరూకత లాభదాయకమే. కాని యువకుల శక్తి సామర్థ్యములు, ఉత్సాహము, ఉన్నతాశయములు, కష్టసాధ్యములకు పనులను నిర్వహించవలెనను ఆసక్తిగూడ యత్యవసరమే.

ఈగుణములు లేకపోవుటవలననే ప్రస్తుత దీనిదశ మనకు సంప్రాప్తమైనది. ఈస్టిలి మారి యువకులు హెచ్చుగా నాయకత్వము వహించు స్థితి యేర్పడవలెను. రాజకీయరంగ మునందును, నాణ్యజ్య వర్తకసంబంధములగు విషయములయందును యువకుల ఉత్సాహము పరిస్థితులము కావలెను. మనయెదుట గన్నట్లు నూతనముగ ప్రపంచములో ప్రవర్తించుటకు నూతనసాధనములు కావలెను.

ఈసాధనములు మనకీప్పుడే లభించుచున్నవి. యుద్ధములో చనిపోయినట్టియు, దుర్బలులై నట్టియు మహాశయిల స్థానముల నలంకరించుటకు ఉత్సాహము క్షీణిసామర్థ్యములు, నూతనభావములు గల యువకులు వచ్చుచున్నారు. వారి నాహ్వానించి, వయోవృద్ధుల స్థానమున వారిని ప్రతిష్ఠించుట యవసరము.

ముందు కర్తవ్యము

మన దేశములో ప్రస్తుతసమయమున దుస్థితి యేర్పడి యున్నను, దేశము షీజీంచుచున్నదనిగాని, ఆంగ్ల దేశము ప్రపంచమునకు నాయకమణియై యుండదనికోజాలు పోయినవనిగాని నేమ నమ్మజాలను.

యుద్ధమువలన నితరజాతులవారిలో గలిగినమార్పుకంటె ఆంగ్లేయులలో గలిగిన మార్పు హెచ్చుగా నున్నది. ఒక శతాబ్దమునకు పైగా ప్రపంచమును స్వంత ఆస్తివలె అనుభవించిన ప్రజలకవచ్చుటలో బలహీనముగు సలమును మాపినది.

యుద్ధము వలన పోటీ చేయు భావము వృద్ధియైనది. మన స్థితిని చక్కజెట్టు మహాకార్యమును యుద్ధము మనకు తెలిపినది. యుద్ధము లేనిచో నిధి మనకు తెలిసియుండెడిది కాదు.

పూర్వమునందు మనకు ఘనతమ చేకూర్చిన శైశోత్సాహములవలనను, బుద్ధిబలమువలనను నీ మహాకార్యము సుసాధ్యమగును. కాని ఈ కార్యము ముదుసళ్ళయిన నాధారపడ లేదు. యుద్ధమునకు పూర్వము తమయొక్క అనుభవము సంపాదించి, వయస్సులోను, భావములయందును వార్ధక్యమును బొందిన వారు యీ కార్యమును సాధింపలేరు. నూతనభావపూరితులై కష్టసాధ్యము లగు కార్యములను సాధింప నుడుకొనుట యువకులే యీ కార్యమును సాధింప నర్హులు.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి శరీరస్థితి

శరీరస్థితి

ఎక్కువేపక్షి జరుగుట

అలహాబాదు, నెవ్రెంబరు 14:-పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు లక్నోకు వెళ్లి ఎక్స్ ప్రెస్ ద్వారా ఊపిరితిత్తులను పరీక్ష చేయించుకొనిరి. మరల ఆవాడు సాయంకాలమే ఢేరా డూను ఎక్స్ ప్రెస్ లో మనూరికి వెళ్లిరి. (జి. వి.)

బొంబాయి గవర్నరుగారి సిన్హాప్రయాణము

ఈవార్త కల్పితము

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 15:—బొంబాయి గవర్నరుగారు సిన్హాను వెళ్లెదరని, పత్రికలలో ప్రకటింపబడినవార్త కేవలము కల్పితము. (ఆ. పే.)

ప్రకృతిచికిత్స

డా॥ పుచ్చా వెంకట్రామయ్యగారు, ప్రకృతిచికిత్స వైద్యులు, దండలూరు ఆగ్రహారం పిడపర్రుపాస్టు, (తెనాలి) లో నున్నారు. ప్రకృతిచికిత్సనల, ఆమెరికా బహుమతిని బడసిన డెందుకూరి అంజనేయులుగారి వృత్తాంతము 12 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటింపబడెను. ఎక్కువవివరములు తెలియగోరువారు డా॥ వెంకట్రామయ్యగారికి వ్రాసి పడయవచ్చును.

శ్రీ అన్నపూర్ణాదేవి

తృతీయవార్షికోత్సవము, ఏలూరు

ఆంధ్రదేశము మరువజాలని యపూర్వసేవయొనర్చి, కీర్తి శేషురాలైన శ్రీ మాగంటి అన్నపూర్ణాదేవిగారి తృతీయవార్షికోత్సవము రాబోవు 8-10-80 తేదీకి సరియైన ఆశ్వయుజ శుద్ధ 15 సోమవారము, వచ్చునున్నది. దేవిగారి దేశసేవ, త్యాగము, కార్యదీక్ష ఆంధ్రసోదరీమణుల కాదర్శములు. ఆసాధ్యజ్ఞాపకారము ఆంధ్రదేశము నందంతట, సోదరసోదరీమణులందరూ 8-10-80 తేదీని స్వారశోత్సవములు జరిపి, మనకుగల ప్రేమ గౌరవములను సార్థకపరచగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము.

ద్రోణరాజు లక్ష్మీబాయిమ్మ.

అన్నపూర్ణాదేవి విద్యాలయం, ఏలూరు, ప. గోదావరి జిల్లా 15-9-80.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా శో ఆపరేటివు

ఫెడరేషన్, నిడదవోలు

నిడదవోలు, సెప్టెంబరు 14:—పై సంస్థయొక్క మహాసభ 1-9-80 తేదీని నిడదవోలులో కార్యస్థానమందు శ్రీయుత ద్రోణరాజు నరసింహం పంతులుగారి అధిపత్యమున జరిగెను. నాటిసభకు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా శో ఆపరేటివు ఫెడరేషన్ (వెండింటు డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తి పంతులుగారు, సహకార సంఘముల డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు, సబ్ డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారున్నూ మాదాదయచేసిరి. నాడు సాయసరి యెన్నికలు జరిగెను.

శ్రీయుత గారపాటి ఆంజనేయ చౌదరిగారు అధిక సంఖ్యాభ్యుల చేత వెండింటుగారు, శ్రీయుత తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారు ఏకగ్రీవముగా, -కార్యదర్శిగా, ఎన్నుకొనబడిరి. జిల్లాలోని 15 యూనియన్లకున్నూ నాడు 1980-81 సం॥కు బడ్జెటు కాంక్ష కాబడినది. మనప్రాంతములలో సహకార ఉద్యమము యొక్క ప్రస్తుత స్థితిపై సంఘములలో నుండేలోపముల సవరణ అయ్యే సాధనములను గురించిన్నీ డాక్టరు గురుమూర్తిగారు ఉపన్యసించిరి. స్వార్థరహిత బుద్ధితోడను, నిర్మోగమౌటముతోడను, పట్టుదలతోడను పనిచేసి, ఉద్యమమును వృద్ధిలోనికి తీసుకొనివచ్చుటకు ఎల్లరును ఆమోదించిరి.

(విలేఖరి)

హిందీపరీక్షలు-కాకినాడ

అనేక ధర్మకార్య సంస్థాపకులును, లక్ష్మీ శృపాపాత్రులును మాతృదేశసేవాపరాయణులును, జమిందారులను నగు శ్రీ వైదా వెంకటనారాయణ జమిందారులవారి అధిపత్యమున, మద్రాసు హిందీ ప్రచారకార్యాలయమువారి ప్రాథమిక మధ్యమ రాష్ట్రభాష పరీక్షలు 14-9-80 ఆదివారమున శ్రీ గణపతి పుస్తక భాండాగారమున కడు వైభవముతో జరిగినవి. మన యాంధ్రదేశము పందుగల 72 కేంద్రము ప్రభుస్థానములలోను కాకినాడ కేంద్రము ప్రథమ స్థానమును బొంది యున్నది. ఈ కేంద్రమున ప్రాథమిక కుసు 18 రును మధ్యమకు 4 గురును రాష్ట్రభాషకు 8 గురును అనగా 80 మంది విద్యార్థులు హాజరైరి.

ఈ యూర స్థాపింపబడియున్న హిందీపరీక్షమున, యెప్పటివలె ప్రయాగ హిందీసాహిత్య సమీక్షనము వారియొక్కయు మదరాసు హిందీ ప్రచారమువారియొక్క పరీక్షలే గాక అతిథులు విద్యాపీఠమువారి విశారద, భూమణ, సాహిత్య రత్న, శిరోమణిమొదలగు పరీక్షలును జరుగుచున్నవి. కాన భాషాభిమాను తెల్లరును తగు ఉత్సాహము చూపించగలందులకు ప్రోత్సహించుట అజాబిల్, బంపువారికి తెలుపబడును.

కె. ఎం. కృష్ణమాచార్య విశారద్,

పంచభాషి హిందీప్రచారక హిందీపరీక్ష, కాకినాడ.

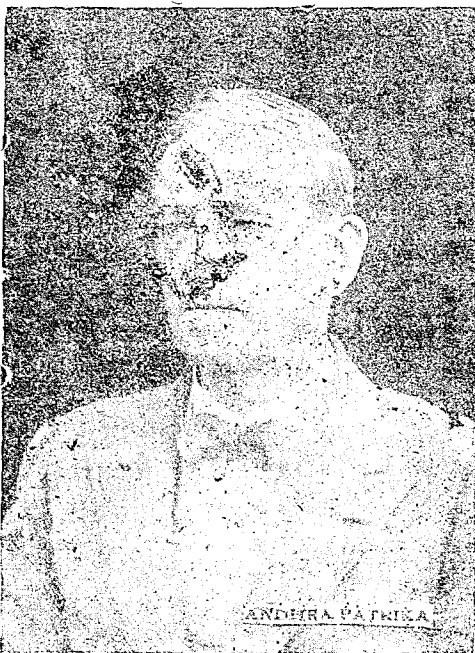
బీమేరునయ్యదు మహమ్మదుగారు

శోయలుత్తూరు, నేలము, నీలగిరి, దక్షిణ ఆంధ్రాకు జిల్లాలతరపున మహమ్మదీయ నియోజకవర్గమునుండి యెన్నుకొనబడిరి.

ఎ. రామరావుగారు

రాజమండ్రి ప్రెయినింగ్ కాలేజీ ప్రిన్సిపాలుగ నియమింపబడిరి.

ప్రాధనరు ఎర్లము స్మితుగారు

ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ ప్రిన్సిపాలుగ నియమింపబడిరి.

హిందూ హైస్కూలువద్ద గాంధీ బోపీల ధారణము

విద్యార్థులపై లాటిప్రయోగము

మదరాసు, సెప్టెంబరు 16:—నిన్న సాయంత్రము తిరువల్లి కేజీ హిందూ హైస్కూలువద్ద పోలీసులు విద్యార్థులపై లాటిల ప్రయోగించుట చేత బిల్లులు తగిలిన ఇద్దరు విద్యార్థులు మరణించిరను వదంతి తిరువల్లి కేజీ వాస్తవ్యులను విద్యార్థులయందును విరివిగ వ్యాపించుటచే నీకనమున బిల్లులు ప్రజలయందు, విద్యార్థులయందును చాల అలజడికి, హైస్కూలువద్ద పెద్ద ఆందోళనమునకు కారణమయ్యెను.

వదంతి అసత్యము

హిందూ హైస్కూలు హెడ్ మాస్టరు, మాంటు రోడ్డు పోలీసుస్టేషననుగను మా ప్రతినిధి కనుగొనగా, ఇద్దరు విద్యార్థులు చనిపోయిరను వదంతి అసత్యమనియు, తమకు చెలిసంతివరకు విద్యార్థులలో న్యాయము చనిపోలేదనియు, చెలిపిరి.

తిరువల్లి కేజీ హైస్కూలు విద్యార్థులు నిన్నటికనమున గాంధీమహాత్ముని సంస్మరణార్థము, గాంధీబోపీలను ధరించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. ఆ నిశ్చయము ప్రకారము నిన్నటికనమున విద్యార్థులందరూ గాంధీబోపీలను ధరించి పాఠశాల కరుదెంచిరి. పాఠశాలయందీనియమై యెట్టి ఆక్షేపణయు చిట్కలును కలగలేదు. కాని పాఠశాల భవనమువద్ద విద్యార్థులు గుమగూడియుండుటను జూచి, ఒక పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరును సార్వెంటులును 25 మంది పోలీసులును అచటకు వచ్చి గుంపును చెదరగొట్టి యెత్తించి నటుల చెలియచున్నది. ఈ విషయమును చెలిసి హైస్కూలు హెడ్ మాస్టరుగారును ఉబయ్యయ్యగారును పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరువద్దకు వెళ్లి, తనకు పోలీసు సహాయముకర లేదనియు, ఏదోవిధముగ తాను విద్యార్థుల విషయమును చక్క బరచుకొనెదననియు, చెప్పి పోలీసువారి నవటినుండి వెళ్లవలసినదిగా గోరెట. పోలీసువారింతట దూరముగాజనీనటుల చెలియచున్నది. సాయంత్రము 5 o'clock వరకును, క్రొత్తగా నెట్టి చిట్కలు గలగలేదు. సాయంత్రము మూడు 5 గం. 30 ని. విద్యార్థులు కైకాపుర్రోడ్డు, బిగ్ ప్లీట్ కు తిరుమలగుంపులగుంపులుగా నిలచి కేకలు చేయుచుండగా, పోలీసువారు లాఠీలను ప్రయోగించి, గుంపును చెదరగొట్టిరి. ఆసందర్భమున గ్రద్దరు విద్యార్థులకు స్వల్పముగను, మరి ఇద్దరు విద్యార్థులకు తీవ్రముగను చెబ్బలు తగిలెను.

తీవ్రముగ చెబ్బలుతగిలిన విద్యార్థు లిద్దరును మరణించిరని ఈయందయమునండియు ఒకవదంతి వ్యాపించెను. అందుపై విద్యార్థులలో నధికభాగము హెడ్ మాస్టరువద్దకు వెళ్లి ఈ దినమున "హతాశ"నును ప్రకటించి పాఠశాలను మూయువలసినదని గోరిరి. హెడ్ మాస్టరు ఇందుకంగీకరింపకపోవుటచే విద్యార్థులలో నధికభాగము క్షామలనుండి వెలికివచ్చి స్కూలునుమూసివేయవలసినదని ఆర్కాటు మొనక్కయండి ఈయందంతయు ప్రజలలో వ్యాపించుటచే చాలమంది విద్యార్థుల తల్లితండ్రులు తమ బాలుర యొగక్షేమమును గురించి ప్రశ్నించుటకుగాను పాఠశాల కరుదెంచుచుండిరి. ఉదయం పదిగంటలనుండియు కెద్దగంపు వీధిలో నిలచి పాఠశాలను మూయవలసినదని గోరుచుండిరి. పాఠశాలకు రానివారిపై నీ దినమున తానెట్టి చర్యను దీసుకొనననియు, ఇస్తుమైనవారు తరగతులలోనికి రావచ్చుననియు లేనివారు మానవచ్చుననియు అంతియగాని పాఠశాలను మూసివేయ వీలులేదనియు హెడ్ మాస్టరు దెలుపుచుండెను. మధ్యాహ్నము 12 o'clock చాల తరగతులలో విద్యార్థులు లేకపోవుటచే మూసివేయబడెను. కొన్ని తరగతులలో మాత్రమే దేని ఆకేసివండి విద్యార్థులు గలరు. బయటనున్న కెద్దగుంపులో నొకభాగము 12 o'clock వాటియ నతాకమల ధరించి, వీధులలో వూరేగింపుతో వెళ్లెను. కాని ఇంకను చాలమంది విద్యార్థులను ఇతరతలను గుంపులుగా హైస్కూలు వద్ద గలరు.

రమారమి 12-80 గంటలకు పోలీసువారిక లాఠీయందును ఆర్థుల సార్వెంటులును సాయధులై బయలుదేరి హిందూ హైస్కూలు చుట్టుప్రక్కల వీధులలో నిటునటు తిరిగిరి. ప్రజలందరూ కాంతముగ వెడలిపోవుచున్నందున మరేవియు గలభాజరుగ లేదు.

నేవనలు నబ్బులు

పీలకు బ్రదర్సు కంపెనీవారు తయారుచేయించిన శుద్ధ పృథ్వీ నబ్బులు మా కార్యాలయము చేరివి. ఇందు బట్టలకి నవ్వదాయకమున రసాయనములు క్రొవ్వు చేర్చబడలేదు. ఎల్లువంటి నీటిలోనైన ఉపయోగించవచ్చును. బట్టలను శుద్ధము చేయుటకు బాగుగ ఉపయోగపడును. మూడు నెలలలో విక్రయించుచున్నారు. మదరాసు వై నా బహదూర్ 67 నెంబరు గృహమున వీరి కంపెనీ గలదు.

సరిహద్దువార్తలు

సింధు, సెప్టెంబరు 15:—భిత్తర్ సహాయకదళము 14 వ తారీఖునాడు జిల్లాచేరిన. ఖుజ్జుములో సంతయు బ్ర

బహుజిల్లాలో నయగార్ నకు సమీపమున జరుగవల

భార్యద్రా, పెహావరుగోడ్డుమీద దౌర్జన్యము

సింధు, సెప్టెంబరు 15:—ఆఫీడియొకడున, ఖట్ట

భిత్తర్, ఓమ్రోలకు నడుమ ఘనతపహించిన భిత్త

డబ్బావీ స్క్వార్ బాంబు కేసు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 15:—డబ్బావీస్క్వార్ బాంబ్ కేసు

గుంటూరు

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

గుంటూరు, సెప్టెంబరు 15:—18-9-30 తారీఖున

గుంటూరు కాలేజీలో ఎఫ్. ఏ. చదువుచున్న శిష్టా

కాలికట్టులో "అల్లావిస్" అను ఉరుడుద్రుతికా సంపా

నోటీసు

లోగడ 23-8-30 తేదిన ఆంధ్రపత్రికలో,

ది ఆడ్వాన్సు ప్రేడింగ్ కంపెనీ,

బెజవాడ.

నయసి చెరసాలలో పండిత మాలవ్యాగారికి సాకర్యములు

నాలుగు గదులను ఒకవంట బ్రాహ్మణుని

నిచ్చుట

అలహాబాదు సెప్టెంబరు 15:—పండిత మదనమోహన

ఒక్క-ముద్దువెల 2000 పానులు

ముద్దుపెట్టుకొని నందులకు 2000 పానులు

నవ్వపరిహార మిప్పించుట

ప్రాకుల్లో నొకడు ఒకకాకలో నన్న ఒకయవతిని

ఒక సాందర్యవతి యగునట్టి (యాక్ట్రీసు) మూర్తిచి

చిట్టగాంగులేను-వైట్టుమున్ పత్రికకు

కోర్టువారి నోటీసు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 15:—చిట్టగాంగుదోషిడి కేసును

కలకత్తాలో మరియొకసోదా

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 15:—లో నూధన ముఖర్జీ పీఠి

గులోఫీ అల్లరులు

మరియిద్దరు గాయపడినవారు మరణించుట

మ్యూరల్, సెప్టెంబరు 15:—ఈనెల 18 వ తేదీనాడు

రాంచీ లరెస్టులు

రాంచీ సెప్టెం, 15:—క్రియకులు సతీశ్చంద్ర

చెన్నపురి బాలబాలికల ప్రదర్శనము

బహుమతులు పంచిపెట్టబడుట

మద్రాసు, సెప్టెంబరు 14:—ఇటీవల జరుపబడిన బాల

పిదప ప్రదర్శనముయొక్క సాంవత్సరికనివేదిక ప్రద

ఒక ప్రేమ వంట వండుచుండగా

అగ్నిప్రమాదమునకు లోనగుట

మద్రాసు నగరములో సహకారసంఘ ప్రచారము

మద్రాసు రాష్ట్రీయ సహకార యూనియను యజమా

14 వ తేదీని మాంట్యుకోడ్డు రంగూనువిధి సహకారసంఘ

పిదప కొన్ని తీర్మానములు గావించబడెను. మాంట్యు

రా॥ సా॥ సి. జయరాము సాయుధుగారు:

సి. కమరస్వామి నాయుడు అందు సన్న తరపున ఉత్తర

మరి సుబ్బారావు, నీనియరు రిప్రజెంటేటివు, మద్రాస్.

విదేశవార్తలు

సర్ జాన్ సైమన్ గారు

అమెరికానుండి ఇంగ్లండుకు తిరిగివచ్చిరి
(రూటరు)

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—సర్ జాన్ సైమన్ గారు అమెరికానుండి ఇంగ్లండుకు తిరిగివచ్చిరి.

సర్ జాన్ సైమన్ గారు తమ ప్రచారముగూర్చి గొప్ప చెప్పకొనుట

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—సర్ జాన్ సైమన్ గారిని లండన్ లో రూటరు ప్రక్షింపగా భారతసమస్యలందు ఆమెరికన్ కన్సల్, కనడావారును ఉత్సాహమును జూపుచున్నారనిరి. అయితేవారికి విశ్వసనీయమును పంకములు తెలియజేయువనిరి. నిర్వివాదాంశముగల భారత సమస్యనుగూర్చి తాను మాట్లాడిన పిమ్మట బ్రాడ్ బెన్ట్ ను విని ఎంతో భారతసమస్యను గూర్చి పెక్కు ఉత్తరములను వ్రాసిననియు ఇదియే వారు ఈవిషయమై ఉత్సాహమును జూపుచున్నారనటకు దృష్టాంతమునియు సైమన్ గారు రనిరి. అమెరికన్లు భారతసమస్యనుగూర్చి ఎక్కువగా తెలిసికొనుటలు చేయగల్గిరి ననిరి.

ఇరాకులో న్యాయపరిపాలనము

విదేశీయులకు ప్రత్యేకసౌకర్య ముక్కురలేదు
(రూటరు)

విదేశీయులను, ఇరాకు ప్రజలను సమానముగ న్యాయపరిపాలనమున వర్తింపజేయుటచేతను ఇరాకు కోర్టులు ఉన్న ప్రమాణముతో గూడుకొన్న న్యాయమును కలగజేయుట చేతను ఇరాకులో విదేశీయులకు ప్రత్యేకసౌకర్యము లక్కురలేదు. బ్రిటన్ ఇరాకు ప్రభుత్వములు జేసికొన్న న్యాయసౌకర్యము ఒకంబికి పైన జేప్పిన రీతి నున్నదట. మంగళవారమునాడే ఒకంబికిను జరిగినాలో జాతిసమితివారు చర్చించెదరు. జాతిసమితివారి పరిపాలనను అంగీకరించిన అపిదప బ్రిటన్ ఇరాకు పార్లమెంటులవారు దీనిని ప్రపంచపరిషత్ యందును, 10 సంవత్సరములవరకు 9 గురు బ్రిటన్ న్యాయవాద నిపుణులను నియమించుటలను పరమమ్మి.

కుర్దుల తిరుగుబాటు

తుర్కన్ల సేనలు జయప్రదముగ మరలుట
(రూటరు)

అంగోరా, సెప్టెంబరు 15:—మృతులు అరారుటు జిల్లాలో కుర్దులు తిరుగుబాటు. తుర్కన్ల సేనలు వీరి శోధించి జయప్రదముగ మరలినవి. విప్లవకారులు, తెగల నాయకులును నిర్దాక్షిణ్యముగ తుడిచివేసినట దాకొన్న మరకొందరిని వెదకి వెన్నాడుచున్నారు.

బ్రిటిషు రాజకీయపక్ష

నాయకులు

లండనుకు తొందరగా తిరిగి వచ్చుచున్నారు
(వైరెస్)

రంగ్స్, సెప్టెంబరు 15:—అక్టోబరులో ఎక్కువ పని యందుటచే బ్రిటిషు రాజకీయపక్ష నాయకులు శీఘ్రముగ సెలవులు పూర్తికావడముగనే లండనుకు తిరిగి వచ్చుచున్నారు. ప్రధానామాత్యును మరితర ప్రభుత్వసభ్యులు తమతమ కాలము తిరిగి వచ్చిరి. బార్క్లెయ్ సర్ ఆస్టిన్ చాంబర్లెనుగార్లు కమిషన్మును మరల ఏర్పాటు చేయుటనుగూర్చియు, అవలంబించవలసిన విధానమునుగూర్చియు నిర్ణయించుటకు రాబోవు కార్డిఫ్ లో తిరిగి వచ్చుచున్నారు. పనిలేనివారి సమస్యను గూర్చి లాల్ డొర్నింగారు తమ పక్షమువారితో తరుచు ఆలోచించుచున్నారు. పక్షములో ప్రారంభముగానున్న సామ్రాజ్య సభ్యు మంత్రు లేర్పాటు జేయుచున్నారు. ఈసభ్యులను తొమ్మిది వారములకు రాండుటెలియంట్ జరుగును. అందులో ముఖ్యమగు మంత్రులకు చాలాపని గల్గును. కాననుమలను గావించుటకు, పార్లమెంటును సమావేశపరచుటకును మంత్రులు కృషి సల్పుచున్నారు.

ద స రా బ హు మా న ము

విద్యాధి దేవతయగు సరస్వతికి ప్రత్యేకము పూజలునల్ప నిర్దిష్టమైన ఈవిజయదశమి పర్వదినములలో విద్యాప్రియులగు మీ సోదర సోదరీమణులకు తగిన బహుమానము.

‘గృహలక్ష్మి’ ద స రా సంచిక యే

అని నమ్ముడు. మామూలుసంచికకంటె దాదాపు రెట్టింపుపుటలతో, అటుమనోహరములను చిన్ని కథలతో, ఐదుమనోజ్ఞములను త్రివర్ణచిత్రములతో, పెక్కులు ఛాయాచిత్రములతో అది విలసిల్లుచున్నది. దేశసేవ నిమిత్తము శ్రీకృష్ణజన్మ స్థానమున కేగియున్న విదుషీరత్నములను శ్రీమతులు గుమ్మడిపల దుర్గాబాయమ్మ, తల్లాప్రగడ విశ్వకుందరమ్మగార్ల రచనములు, విద్యాధికులను పంచాంగముల ఆదివారాయాశాస్త్రి, రాయసం వేంకటేశ్వరులు, కూచి నరసింహము, కి. శే. కల్లూరి వేంకటరామశాస్త్రిగార్ల రచనములు సేకరింపబడి ప్రచురింపబడినవి. దుర్గపూజ, విజయదశమి, దసరా, కేరీపూజ, మొదలగు దసరాపండుగను గూర్చిన వ్యాసములు గలవు. వేయే? అది విశోదముగల్గించి విజ్ఞానము కల్గించు విషయములతో నిండాటియున్నది. చందాదారులకును కొలదిసంచికలు మాత్రమే మిగులును. కావున ఆభాగము కలుగకుండనేడే కార్డువాసి ఒక ప్రతికి ఆర్డరు రిజిస్టరు చేయుచుకొనుటగాని లేదా సంచిక ఖరీదు మేరకు తపాలాపిళ్లలు పంపుటగాని చేయవలెను.

గృహలక్ష్మి చందాదారుల కిది ఉచితము. ఇతరులకు ప్రతి 1-కి వెల. 0-8-0.

వలయువారు:—గృహలక్ష్మి కార్యాలయము,

పోస్టుబాక్సు 752, యెమ్మూరు, మద్రాసు.

వ్యాపారము క్రిడలు

అమెరికన్ టెన్నిసుసింగిల్సు

ఛాంపియనుషిప్ పంచెములు

డోగ్ గారు జయించుట

ఫారెస్టుహిల్సు, సెప్టెంబరు 14:—అమెరికన్ లాస్ టెన్నిసు సింగిల్సు ఛాంపియనుషిప్ పంచెముల ఆఖరుపోటీయందు జే. డోగ్ గారు యవ్. పీల్స్ గారిని ఓడించిరి. 10-8; 7-6; 6-4; 15-14.

* * * * *

వెలింగ్టన్ టెన్నిసు పంచెములు

గ్రావెస్ట్ సి. యస్. బట్లరుగార్లు

విజయము గాంచుట

వెలింగ్టన్, సెప్టెంబరు 14:—వెలింగ్టన్ టెన్నిసు పంచెములయొక్క పురుషుల జట్టు ఆఖరుపోటీయందు నిన్న సాయంకాలము కేప్టెను గ్రావెస్ట్ సి. ఎస్. బట్లరుగార్లు మేజరు జె. లెస్లీ మేజరు హోవార్డుగార్ల నోడించిరి. 1-6, 6-2 6-0 4-6, 6-2.

* * * * *

క్రికెట్టు

ప్రెసిడెన్సీ కాలేజి జట్టు సికిందరాబాదుకు

వెళ్లనుండుట

ప్రెసిడెన్సీ కాలేజి న్యాయానుసంఘమువారు యీ నెల యందు సికిందరాబాదుకు ఒక హోటీల్ జట్టును, ఒక క్రికెట్ జట్టును పంప నుద్దేశించియున్నారు. ఈ రెండు జట్టులలోను ఆడునట్టి 25 ఆటగాండు యీ నెల 13 వ తేదీని చెన్నపురినుండి బయలుదేరి సికిందరాబాదుకు వెళ్లెదరు. సికిందరాబాదులో పోటీలందు పాల్గొని ఆక్టోబరుమాసములో మద్రాసుకు తిరిగి వచ్చెదరు. హోటీల్ జట్టు సికిందరాబాదునుండి 5 పోటీలను క్రికెట్ జట్టు 7 పోటీలను, సికిందరాబాదు యు పై టెండుక్ లో, రైల్వే క్రికెట్ మను క్లబ్, యూనైటెడు జింఖానా, మొదలగు జట్టులతో ఆడెదరు. క్రికెట్ పోటీ లన్నియును ఒకదినము పోటీలుగా ఆడబడును.

క్రికెట్ జట్టు సభ్యులు

శ్రీయుతులు జి. పార్థసారథి (కెప్టెను) సి. డి. పార్థసారథి, కే. కృష్ణమూర్తి, జి. వి. రామాంజం, పి. యస్. రామచంద్రన్, యం. పి. రాజగోపాల్, బి. రాజారాం, యస్. వి. తిరువేంగదాచారి, కే. ఆర్. బాలచంద్రన్, కే. నేతరావు, పి. వి. రాజగోపాల్, యస్. కే. టెన్సిన్ రాజు, బి. జగన్నాథన్, బి. కన్నయ్యగార్లు (కడపటి యిద్దరు ఆటగాండు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజి ప్రాతినిధ్యములు) హోటీల్ జట్టు సభ్యులు. శ్రీయుతులు పి. యస్. మాధవన్ (కెప్టెను) యస్. సి. లివప్ప, జి. ఆర్. ఈశ్వరన్ వాసుమంతరావు, మగనాన్ రామచంద్రయ్య, యస్. జే. సామ్రాట్ కాకిము, హామెదర్, పి. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యన్ గార్లు.

లండన్ వెలుపలనుండు క్రొత్త ప్రభుత్వ కార్యాలయములను నిర్మించుటకు నిర్ణయించిరి.

కొవ్వలి

హిందీవరీతులు

కొవ్వలి, సెప్టెంబరు 14:—దక్షిణభారత హిందీ ప్రచారసభవారిచే ఏర్పరచబడిన మా గ్రామకేంద్రమునందు పుర ప్రమాణులలో నోకరున్న, హిందీభాషాభిమానులు పగు గుర్తా వెంకయ్యచౌదరి (యూనియన్ బోర్డు ప్రెసిడెంటు) గారి. యాజమాన్యమున నేడు ఉదయము ౧౦. 7-0 లు మొదలు ౧౦. 10-0 ల వరకు, సాయంత్రము ౧౦. 3-0 లు మొదలు ౧౦. 6-0 ల వరకు హిందీ ప్రాధమిక, రాష్ట్రభాషా పరీక్షలు జరపబడెను. ‘రాష్ట్రభాషాపరీక్షకు (1) కొవ్వలి కేవలరెండు గంటలు (2) మొట్టపర్తి సోమయ్యచౌదరి (3) వడ్డపల్లి సూర్యవారా యాచాదరిగార్లును, ప్రాధమిక పరీక్షకు (1) వడ్డపల్లి పున్నయ్యచౌదరి (2) వెలమటి వారాయాచాదరి (3) వడ్డపల్లి శేఖరతాదేవి (4) వడ్డపల్లి లలితాదేవి (5) నందిగంతుల సీతాదేవిగార్లు హాజరైరి. పట్టణములయందేగాక మారుమూల గ్రామములయందున్న స్త్రీలకు సహితము రాష్ట్రభాషాసమీక్షార్జనయందు దృఢిలాస బాడెముట దక్షిణభారత హిందీ ప్రచారసభవారి ప్రచార ఫలితమనియే చెప్పవచ్చును.

విరాళము

శ్రీయుక్త ముఖ్యురారి అప్పారావుచౌదరి (వెదపాడు) గారి భార్య కీ|| శే|| అన్నపూర్ణమ్మగారి జ్ఞాపకార్థమైవారి తల్లిగారగు మొట్టపర్తి చెల్లమ్మ (దెందులూరు) గారిచే రిలీక్ గ్రంథాలను మునుకు 100-0-0 లు విలువగల రెండు పక్కని పెద్దవిలువ వాలు విరాళముగా నొసంగబడెను. చిట్టచుట్టునునే సంతానవతియై మానముదినములైన నిండుగినుగందువునువిడిచి నినికేగిన అన్నపూర్ణమ్మగారి పవిత్రాత్మకు కౌంటిని, ప్రేమపురికా శోకవిర్యాలయరు చెల్లమ్మగారికి మనః స్మర్యము నొసంగుచుని భగవంతుని ప్రార్థించుచు గ్రంథాలనుకార్యవృత్తి వడ్డపల్లి వెంకటరత్నంబాదరిగారిచే గ్రంథాలయమునందు అన్నపూర్ణమ్మగారి ఛాయాచిత్రము బహిరంగపరచబడెను.

వడ్డపల్లి వెంకట్రామయ్య చౌదరి,

వై. ఎం. సి. వి. హాస్టలు సోదా

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 15:—విప్లవోద్యమముతో పరిపంథము గల్గియున్నాడను అనుమానముపై ఒక యువకుని పట్టుకొనవలయునని పోలీసువారు నేడుదయం వై. ఎం. సి. వి. హాస్టలులో సోదా జరిగిరి. కాని-చారికందు స్వాధీనపరచుకొనదగిన పదార్థము లేనియు దొరుకలేదు. వారెవ్వరినిగాని అరెస్టుచేయవలగూడ జరగలేదు. (ప్ర. త్రి.)

కేసు విచారణస్థలము వైలునుండి

కోర్టుకు మార్పుట

చిట్టగాండ్, సెప్టెంబరు 15:—చిట్టగాండ్ దోపిడీకేసు విచారణ యిదివరలో వైలులో జరుగుచుండెనది. ఇప్పుడు న్యాయస్థాన భవనములో కేసు విచారణ జరుగుచున్నది. ముద్రాయి లోకనాథ్ బాత్ గారిని ఒక మూలకు వైరువడి కోర్టువారియెదుట నిర్దేశించెను. ముద్రాయని గుర్తించలేదు. పద్ధతి పరిగ నుండులేదని లోకనాథ్ గారు జరుగు తమయ-లంకము తెలియజేసిరి. (ఆ. త్రి.)

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 సం. సెప్టెంబరు నెల 16 తేదీ మంగళవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యము బస్తాలు

మనుగు లేనాటిని ,, ప 45 కలవి రు 12 8 0 18 4 0

నల్లనాటిని ,, డిటో 42 ,, 12 14 0 18 0 0

ధిల్లి ,, డిటో 46 ,, 14 0 0 15 8 0

రాసులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0

సప్తము ,, ,, 17 14 0 18 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 11 0 0 12 0 0

నెనలు ,, డిటో ,, 10 0 0 11 8 0

పెసలు ,, డిటో ,, 11 0 0 12 0 0

మినుములు ,, డిటో ,, 13 0 0 15 0 0

ఉండులు ,, ర 195 ,, 6 12 0 7 0 0

3. నూనెపప్పులు

సప్తము బా 1-కి ,, 105 0 0 110 0 0

నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 19 0 0

పేరు నెనపప్పు బా 1-కి ,, 87 0 0 89 0 0

పేరు నెనగనూనె గానుగ బా 1-కి ర 92 మిమన్ నూనె 76

అనుచు బా 1-కి 95 0 0 97 0 0

4. చిల్ల రపప్పులు

చాయపసుపు బా 1-కి 85 0 0 86 0 0

కూరపసుపు ,, 85 0 0 45 0 0

మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి 98 0 0 105 0 0

ధనియాలు ,, బా 1-కి 28 0 0 35 0 0

గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి ర 40 45

పల్లము బా 1-కి ర 24 0 0 40 0 0

అన్నాచక్కెర బస్తా 1-కి ,, 24 1 0 24 4 0

చింతపండు బా 1-కి ,, 24 8 0 35 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి ,, 29 8 0 30 0 0

చురం ,, 24 0 0 29 8 0

రత్తండు ,, 24 0 0 29 8 0

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని సింహం యాటె రు 6 0 0

నెం 6 ,, కటారి ,, 8 6 0

నెం 20 1/2 రెట్టతడి ,, 5 5 0

నెం 40 రాజీ ,, 7 6 0

నెం 4 బెన్ని మసీదు ,, 3 0 0

44 సాండ్స్ ,, 4 5 0

నెం 20 1/2 జమ్మర ,, 5 4 0

నెం 20 1/2 చేతికత్తి ,, 5 7 0

నెం 20 1/2 తిరుమరు ,, 5 6 0

నెం 28 ,, 6 8 0

నెం 30 చిన్న పెట్టె త్రిమరు ,, 8 7 0

కోలాపూర్ నెం 24 ,, 6 2 0

,, నెం 12 1/2 ,, 4 6 0

,, నెం 8 1/2 ,, 3 8 0

,, నెం 22 ,, 5 14 0

రెండుకంకలు నెం 20 1/2 ,, 5 5 0

7. లోహములు

వెండి 100 నులం 1-కి రు 49 0 0 51 9 0

బంగారు నులం 1-కి ,, 21 8 0 21 13 8

సవరను 1-కి 13 9 0

ఇత్తడి బా 1-కి ,, 194 0 0 196 0 0

రాగి బా 1-కి ,, 244 0 0 246 0 0

8. రంగులు

అతిమేలు స్వర్ణరూపాయ అతిజరయిక్ సింహం మార్కు

,, ఎర్రరంగు 1 రతి 0 10 0

,, 14 రతులు 1 10 6

,, 28 రతులు 1 10 9

,, 55 రతులు 1 8 0

,, 1 అందరు 1 8 0

రక్త-మిమి-స్కా-వో-లేట్ అనగా (బక్కి-రెడ్డు) 8 4 0

కాంగో కిడి 1 0 6

బిరు 1 2 0

జీడిమామిడిపండు

(భట్టారం-లక్ష్మీనారాయణశర్మగారు, నెల్లూరు)

కొన్ని మాసముల క్రిందట నొక సోదరుడు జీడిమామిడిపండును గూర్చి యోగ్య ప్రతియందు వ్రాయుచు దాని యుపయోగములలో కొన్నింటి నుదాహరించెరి. అందు ముఖ్యముగ దాని గింజ పైచెక్కులొని జీడిచే పుట్టు మచ్చలు, పొడులు, పులిపిలులు ఇత్యాదులు మరికొన్ని నశించు నని వ్రాసియుండిరి. అందుల బట్టి నే నొకపరీక్ష జేసి యందలి యధార్థమును గమనించి యందు వ్రాయుచున్నాను:—

నాకు ఎడమమోకాటిపై నొక్కచో పది పండ్లెండు పులిపిలు దాదాపు 5, 6 సంవత్సరములకుండు యున్నవి. క్రమముగ నెక్కువ యునున్నవి. తొలుత నొక్కదానితో ప్రారంభమై యిప్పటికి నింతతో నున్నది; ఇక నెన్ని యనకో గదా! ఇవి బాధాకరములు గానున్నను చూచుటకు వికారముగ నుండును. ఈపురమునం దొక చహమ్మడియ సోదరనకు యా పులిపిలతో శరీరమునంతయు నల్లుకొనియున్నది. చూడ నరాస్యముగ నున్నది. జననమునుండి యున్నది గావోలును. 'శే, నీ నా పులిపిలకు పై చికిత్సను జేసితిని. కానీ, దానిలోని యధార్థ ఫలితము:—(గొంతు బాధనొంది తుంకు మానినను యధార్థిగ నే యుంటు జూచి కళ్ళసింపకపోవుటయే యొదని తెచ్చుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాడను.

25 దినములకు బాధపడిన తర్వాత, మాని మరల పులిపిలు యధార్థిగ నే యుంటు జూచి యందలి యధార్థముల గమనింపి. దీని ప్రకారము మర్యాదైన చికిత్స చేసివో! బాధపడుట యొక్క తప్ప లాభమేమియు నుండదని నా నమ్మకము; అనభవము. కాని దీనిని త్వరపడి జేసికొనవలయునని గాక!

త మ్మ వ ధ ర లు

నా బిడ్డ మైన ప ను లు

అసలు వెండి, సవరం బంగారుచే చేయబడిన నగలు

చెప్పిన గడువుకు తగువూచితో తయారుచేసి యివ్వబడును.

కే శ వ జి దే వ చం ద్,

నగలవ్యాపారం, 21-చై నాబజారు, మద్రాసు.

ధరలబాటికా ఉచితము.

రసాయన చాయశాల

మేలైన గట్టిచాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పునాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో నెల్లూరు మొదటివా" రని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను వక్కారంగులు సలీసుగా చిక్కును.

మిక్కిలయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మరి యితర రకములను ముట్టరు.

180

కాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

మా త్రుకో శ వ్యా ధు లు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసాల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాప్ సల్యు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని భుండుల సాపులంకు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు దొరకును.

(ప్రాస్క్రిప్టును కావలసినవారు ఈ దిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

గ వ ర్న మెం టు హా మీ
రెండు లక్షలు వూర్తి యె నది

1929 సంవత్సరములో జారీకాబడిన పట్టాలు 19 లక్షలు.

తత్తణం మీ జీవితములను మా కంపెనీలోనే భీమాచేయండి.

ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్,

బంధు.

(ద్వితీయ స్థాపము)

చావకతీరియీ బ్రతు కెట్లు గడవెనో నేమి? మనకొకరి నట్లు పనులు జగగవుగా? గాలి యెండవానలు మొదలగుదినకుల రాకపోకల మాటుపడ్డ నెవరితరము? వేసగి చలివానకాదులు తమతవచ్చుచుబోవునట్లే రా యెట్లా యీ బ్రతుకు మాటుదుం గును. నిద్దురకలమెలకునలు తమంతె చాము పలుతీరుల నెట్లా పొడమావుచుండును గాని ములుచవేతరూనినలు తమకొరినట్లొకప్పుడు నెట్లవేరినపనులకు దమతెచ్చి లేచితే కత మని బడాయి చెప్పుకొందురు. గాని తా మెట్లో పుట్టినట్లెట్లో బ్రతుకుచుం జచ్చుచున్నా మని తెలియుచున్నారు. నేను నాది యనుకొంటి త్రాగుబోతున కగపను బొమ్మనలె రిత్రబమ గాని నిక్కము కాదు. నేనే నిజము కానపుడు నాచూచు బగము కాని నాయేర్పటమకొన్న జేట్లుగాని నిజ ముకు తెట్లు? కనుక, తఱచినకొలది వీటినీచువలె జుట్కు విప్ప దరము కా దీ మరమర యూపిరి యున్నంతవఱకు దీరదు. నిక్క మెరింగిన గాని నిండుతచ్చి చేమారదు, ఎండెముకను గొలుసు కుక్క తన దోడలనుండి కాలునెత్తు రా నెమ్మచుండి యులుకుచున్న దనుకొని నంతనమున నాకుకొనుతీరన నద్దములో దనతో దా చోరాడుపిచ్చుకచందమునఁ దనకలుపులం బొడముజగము ను దనకు వేటువకొని పుట్టి నానెయుఁ దెగఁచుచున్నా ననియు ను బొలియుచున్నా నఁయు, నిది నాప యే లరియు మఱి యిది నాకు గిట్ట దనియు, నీపని చుచి దనియు మఱియిది చెడ్డ దనియు, నిది నిజ మనియు మఱియిది కల్ల యనియును మానిసి యెప్పటికిని నిండుతనినియునుగలమెలకువ తన్నఁటికిని లేనినిద్దురనిల్పడం దననిక్క పురూపరి తెలిసికొని గట్టినట్లు కముతోఁగనతలంపులన్నియుఁగట్టిపెట్టి యేకోట్లయ్యం బుట్టసి కెప్పటికిరి మదిదిసి చెక్కుచెరసినక యేపని యెట్లుకాని యేబో తికిం బోవ యూపిరి యున్నంతవఱకు కుల్కక పల్క కొప్పుకా మటకన్నఁ దనబ్రతుకునఁ దా జేయదగినపని మ తెచ్చియును గా దనియు నన్నదినునే వేల్చియు లేనిదినునే తా ననుకొను చు నెల్ల పనులకు నల్లవేల్చే కతము. నా కీజగముతోఁ బనియే లేదు, నాయెడలుగాని నాచూచునే జగముగాని నాకలలోనిది నునులవలె బొత్తిగా హులిక్కి యనియు నేకోర్కియు లేక యేతకులుం జెందక తనయొదలినిగూడ మఱవికప్పటి కెప్పుడు తన తోడి నారికి మే లే చే యుచుం డు నో యట్టి మా ని సి యే త న యా ట పా ట మా ట బ్రతుకు పొడమలను నిక్కముగా వేల్చుకతను జెప్పచునఁ దదు పరి మేల్పఁతి నాచున ననుకొనెదను. సరే యింతను నబ్బుబాబ్బ నాకెద్దియఁ దెలియదని యెఱింగియు నిట్లు కొఱగానివ్రాత నాయాకలి నిద్దురలరాడ మఱచి యూరకకొరి చిక్క తగుల్చు కొనుచున్న నాతలవ్రాత కే మందునఁ ఎద్దియును పరిగా దెలి యదు, మాన దీమడియాప కెప్పటికిని మేర లేదు. గడగడ కెట్లెట్లా నా బ్రతుకు తోడనే మాటుచున్న నా నిద్దుర యం దుఁ దోపక నా కలమె కువుల నను మోసపుచ్చుచున్న దీజగము నిజమనిగాని కల్లయనిగాని గట్టిగా నెట్లెన నమృతకొనలేక యే యెట్లును జేమకొనలేక నట్లు నిట్లుకొనిపోవుచున్నట్లే దారి యను దోపకయే నిల్పఁడియును లేని నాయీ తప్పని బ్రతుకు కొర్కి వలవంతయెంతకని మోపుకొందు నేర్చినను దొర్లినను మొట్ట చెట్టుకొన్న నేవెరపు సత్వరములే మైననుగాని చేసికొన్నది ముకునక తీరదని తెలిసికొనక తప్పదు. కావున దన నెట్లయిన ను దెలిసికొన నిల్కొని లేనిపోనికల్లు నల్లనివాడో తెల్లని వాడోయేరూపువాడో మఱిజేసిననో.తన్నే తా కెరగననినా నిసితలవాయకేలా? బలిచినయనంటిపం దొడిగో నిడిన దినలేని వేదంబు దెనదెనలు చూచె నన్న ట్లున్నది, నాయొక్క నాకు గలుగలైనయపు డెల్ల నా చూచుజగము నాకుం గల్ల యను తెట్లు? కావున నేను నిజము కనుక నాకు దోడజగ మంత యును నిజమే, ఎఱిగి కొన్నియు, నెఱిగియేలుగక కొన్నియు, బొత్తిగా నెలుగక కొన్నియు నామందిచెడ్డలు నాతలంపులు బట్టి నాకు వే తెఱఁజగముంబట్టి కొన్నియు బనులు జరుగుచు న్నవి. ఏపను లే పైనం గాని కనికెట్లుటకన్న లేబునెల్లను మార్చు కాలనట్లు నిండుతనివి పొంది య్మోనకుండలేదు. మఱియును మానలేను కానినిద్దురకలమెలకునలు మోచువులు రీ బ్రతుకుబోను ను గడిం బడి చేలగాట మడుచునవి. ఆదిరా? యాకనము

తన బ్రతుకు ముత్తెక్కియును గానీ కాదని మున్నట్టికిని గట్టిగా నమ్ముచును తన యిరువయ్యేళ్ళకొని యెరుగు యిబ్బందులు తీర్చుటకై లేచవల్లం బాటుపడు తనమానసి యొక్కడే వేల్పును దెలిసికొనుటకు గాని దేల్పుక తను వినించుటకుగాని తనినవాడు తనకు దనయునియు దన మంచిచెడ్డలును గుఱుతు తగులుచున్నంత వఱకు దనకి జగము నీజగమునకు దానును నిక్కమే నిక్కమే. తన తల్లివండులు మొదలగు పెద్దలు తనకు జూపిన తెరువు తప్పక తుంటిరి జబ్బు మరగి లేనిపోని చిక్కులను గోరి తగు ల్పుకొన కీ బ్రతుకుచేత తప్పించుచును తనయినవేల్పు నెల్లప్పుడు వేడుకొనుచు నుండెనిబ్బగము చెదరనిక యోర్చి చెదనిక నీయిజగముతో జూలి తన కినుమంతయు లే నీలేదని నివ్వలను ముందేయు నొరులమేలునకై పాటుపడుచు దనకొన లినుమంత యును వెలిపుచ్చక యెప్పటికిని నెమ్మదిచివు దొలుగక పే రాప యలక, చెడువట్టుదల, కోరికిడికిలి, పినివారితనము, గ్రుడ్డిమరుల, నీలు బోతుదనము, కడుపుబ్బు మొదలగు తన్నుండిన చెడుగుతెత్తనకు చూపుకొంటుకై పెద్దలమట తలచించుచు దా వేసినవేలములను వెల్లడిగా నొప్పుకొంచు దనతోటి నా రందఱును దనబ్రతుకు విఠలు బొడిగింప నల్ల వేల్పువకు మొక్కుకొనుతీరున నెల్లఁగి సంతోసముగా నడుచుకొనుతెచ్చి వేఱలు కలవాడే వేజ్జును దెలిసి తెల్లగలహానినివిన్నయై కొట్టకొనకు నల్లవేల్పు తా నై నకము తప్పక వన్నవానుల కెక్కి యాబ్రతుకుచిక్కు నలుపుగా దప్పించుకొనుచునుండి మేల్పంతి యై సిండుతన్ని నందుచుండును. నిక్కముగా వేసి కొన్న వెల్లొ కుడువక తీలవారులకు మేల్గొరినవానికి మేలు, కి జొనియ్యవానికి - గీడుం దప్పదు. ఎడ్డిగింజలో నిదిబ్బువుగింజ సామెతగా దిండి నద్దుర కలియిలనుగము కోరిక యెల్లమెత ల్పుల కొక్కటే యని యెవ రెఱుగ రొకరొక రకి వేత చెప్పవలసిన దదియును లేదని లేం తెల్లముగ దెలిసి నప్పటికేనాత నెవమున దీసికొన్న యూరియే మఱు మఱు దీసికొనక తీలనట్లు నాకు నేను వేల్పుకల నిట్టే తనువనే చెప్పు కొనుచున్నాను. మఱియు; బిలువని పేరంటముగా నెల్లిడుచు బాడుకు వ్రాయుచు నేమేమీ తెలిసీ తెలియక యులును పొగొట్టుకొనుచున్నాను. నాయెడలు: కన్ను, చెవి, ముక్కు నాల్గు లైదింటును నాకుడును నాకిడుమేల్లకు గతము సరిగా నే దెలిసికొనునంతలో వింత వింతగా గడ గడకు వినిపింప ను వి గాని యన్ని తీరుల నాతలంపుతో గూడ మాటుచున్న దీజగ ము, ఇద్దాని కొక ముక్కు మొగగాని తుద మొదలగాని తెలు ప నా కలవి గా దను తలం పొక్కటియే పలురూపులవాడల్లు కొఱివి తిరుగుడు మెఱపు లీగవలె నాకు దొరెండక మానకుంట యొంతయు నిక్కమని నొక్క వక్కాణింప వలసి వచ్చెను. కదలకన్న కొఱివి కొన గల మిఱుగు తాకొఱివి తిరిగినకొలదిం బురూపుల నెడతెగని మెఱపు లీగదోమనట్లు నానిద్దురనడం గిన నా తలంపు నాకలమెలకు నలకదలిక బట్టి పలుతీరు లగు జగమురూపుల బొడగట్టుచున్నదని నా గట్టినవ్యక్తము. నా నిద్దుర నడగిన నా తెలివి విఱుగురు నాకలమెలకు నల త్రి ప్పుట కొలందిం బు తీరుల జగము రూపులందుచున్నదని నే ననుకొనక తీరమండలపనివచ్చెను. నానిద్దుర నడగియున్న నా తెల్లి మిఱుగుటే నేను మఱి నాచూచు నిజజగమునుండి నాత లంపును నేను మఱుచుకొన్నప్పు డాకసమునజట్టుకొన్న క్రొ మ్మెఱుగు కడమునడుచు దోచు నల్లనిమిన్న నారూపు వెండియు నాచుట్టు నిండుకొన్న మెఱవే నిక్కముగ నన్ను నా కగపర్చి నాచూచు జగమంతయు నుత్తబట్టకులే యని నాకు నవ్యక్తము పుట్టించి కలమెలకువలయొడ నాకుడుచు నిడు మలన్నియును నెవరుమె చూన్చి నన్ను నిండుతనివి యొర్పులను వోయిగా నగించు నల్ల వేల్పు నిక్కముగా నిప్పటికి నారూపు త్తబడులనియు నాచూచు జగమంతయు నెండమావుల నీటివ లె నా పొరబాటు మాడ్చి రూపనియు నా నిక్కపురూపు ను నా కగఁడను నెరుక వెల్లగొక్కటియే నిజమగు నల్ల వేల్పు ది ను స ని యును స రి గా లె క్క లే లె ను.

సాలెపురుగు తనకడుపునుండి వెడఁ దీసినమాలు తిరిగి తనలోనికి తోడుకొనతీరున నానలనుండి పొడమగూజగమురూ పయిన నాతలంపును వఱు నాలో ముడుచుకొనఁదగిన వెరవులు రెండే కల వం దొకటి నాతోడి యునులులు క్క నివ్వట మేలే కొరుమంట రెండవది అట్టి నామందిగ్గిల యాడెచ్చు మని యొడతెగని నవ్యక్తములో నల్ల వేల్పు నెల్లప్పుడును వేడు కొనుచుంటయును మఱియు నీరెండుదారులను దెలిసికొని త్రొవ తప్పక నడుచుకొను మంచిమావిని చదువనెట్లన్న యొ క్కడే నిక్కముగా నల్ల వేల్పు దెలిసికొని యావేల్పుకలకు దనతోడి వారితోడుడఁ బెక్కటేల పిన్న పెద్దలను గ్రెక్కరిసిన కొల్లుకూటముల నెల్లరి కన్నివంతల నల్లపించి యెంతయు వోయి నోలలాడించు నాటపాటు మాటల వెల్లడింపగల నిండు మగవాడు. పె క్కేలా? మై వివరించినతీరుగా వేల్పుకతను వెల్లడింపలేని నాబోఁటిపొట్టకమ్మార్తి నల్లాడు తక్కినచెడు గొట్టుపందల బ్రతుకంత యొ ని క్కము గాఁ దిం దిం దుగే, మఱి బొత్తుగా నుత్తాడకదంపే, ఎవనినెట్టి వానికి గుం తోప మెవనినాకుల నానికి దిన్నన, యెవనికంపు వాని కంపు పాకిపిల్ల కాకికి మట్టి కుడుమొదలు లేని నా యాత్రాత నాకు బాగొనుచేయించు నే కతముననో తెలిసీ తెలియక

మీరే వ్రాయుచుంటిని. నన్ను నేనే నెఱుగ నీజగమున కెల్ల కత మగునట్లు వేల్పు నెఱుగ నాతరమా? తా నేమో యొక తెలిసినవాడ ననుకొనువాడుగాని తెలియని తనపిచ్చి బ్రతుకు పాడిగించుకొనగోరువాడుగాని యొక్క నేనాటికిని గొనబాటు చాలదు నిక్కముగా నోర్చు లేనివానికి నిండుతనివిరూపగునట్లు వేల్పు తో పనేతోపదు. వేల్పున దెలియనివాడు వేల్పు కత తెల్పు తెల్పు? తనచావునకు వెఱుక తననాగ మెంచ కొరులమేలునకయి తనయొడ లప్పగించువానికి తప్ప తక్కిన చుట్టెవ్వరి కయిన నేల నెల్ల నేల నీపదివేలేం దే తెగులు దగులక బ్రతుక నీకొడుకులం గూతులం తెక్కండం గననీ, చదువున్నంట నాటితేతినెఱుకాక కానీ, కొండలం బూచెండుల వలె వెళురవేయనీ, నిక్కముగా నోర్చు కురుదు కురుదు, ఓర్పు లేనివానికి నల్ల వేల్పుగపడదు. వేల్పును గన్నవాడు తప్ప నల్ల వేల్పుకత నెఱుగు వివరింపగలడు. వైవారిమాట నాకు ఛరిగాదెలియదు, ఏమంచివారతార్చుమై నల్ల వేల్పునదెలిసి తెల్పు చాతిరోకాని యెట్లు బ్రతుకు నుకమునకై దేవులాడుచున్న నాకు నోర్చి పగమెఱుక. వేల్పుకతనుగూర్చి నేను వ్రాయగల ననుకొని నన్ను వ్రాయునునికొరిననాతోడినుంచివారిమాటలోయ చాల కిట్టి తెలిసి తెలియని నావ్రాతి కాగితములు కలము సిరాయుచ్చునని డబ్బు దండును కావించుచెడుగొట్టునబ్బా నాయిలు చేల్పా న న్నెట్లు మన్నించెదోలో పలి రోడ్డుతప్ప మతేపనియైన నాచేతకదప్పా, యిట్టికలమున నన్నుకొట్టు నీదిడ్డక. నాకెప్పుడు నిండు తన్వయోద్యులను న మృతమగు హాయి చేహుచ్చెదో! యెప్పుటి కప్పడేయే నిలకడయును లేకెందునుదనియ తాత్పర్యంతయును వెలితి మానక గొంతెక్కుకొరులను నేమేర గనక క్రిందుమీదు తెఱుగ కేయాదదవును గాన కేపట్టును లేక చావుబ్రతుకులనట్లనడిచేట మునిగి లేలయ న్నొట్టుకొనిపోవు నీపట్టి నగునన్ను నీవే యపడచేసెదవా? యారారా! జగము తన్నుకెండ్రీ! న న్నెట్టికొంపవా? కనికరించి వెంపవా? హాయి న్నగింపవా? యెప్పుటికి గన్నులు విడిచివీరానాయినా నేనును నాయుజగ మంతయును నీవే నాయప్పా! నాయలు చేల్పా! నేను లేనేలేదు, నా కెందు కీ వం దని యింటిక గ్గిము. పున్నట్లు నే నాహా చిమటకానీ నేను నీవు మఱి యాజగ మంతయు దోపనీ మాననీ మేల్కొని కీడు కానీ నా కేజోలియును లేదు లేదు, నా మొద్దునిద్దగ నెద్దియును దెలియకుంటు మఱియు నాకలమెలకు మను దెలిసి తెలియకుంటు యారెండు నిప్పటివఱకు నాకు దప్పని చులు, లేవనలేవరే గీడువేళ్లు చావుపుట్టులు కల్మితముల దాకపోకలు నెవరి కాచ దరము? రానీ పోనీ, యే దెప్పన గానీ, అట్ల చలవెట్టి అోకటిపొలునకు వెఱుమవెడగులానన చున్న తేవులనుగూర్చి కోరితలపోసికొని యిప్పుడు పొంగిన నేమి క్షుణ్ణిగిన నేమి యెప్పుటి కేదిన నైన మాత్రతప్పదుగా? నీచే తిలో నేపనియు లేదుగా? తమంత నరు నున్నుచిన్ను నీరుగాలి చిత్తులబారిం బడి యెల్లాడుచున్న నీవు నీకొరిన ట్టుండ నీతరమా? నీపని కనిపెట్టులతప్ప మతెద్దియును నీచేత కానేకాదు. మంచి చెడ్డల బరికింపకతీయ తప్పనిముఖునకు వగచి క్రిత్రయిండు ముల జిక్కుకొనకు. నిన్నులేవులను గూర్చి తలపోయ కెప్పటికిం దప్పనిమంచిచెడ్డలకు బొంగకు మఱి క్రుంగకు. ఈ రెంటి నోర్చు కొను నాయోర్చికన్న నాకపమునలె నెప్పటికి మాటకొక్క తీరున నొప్పురువేలకలిమి యిం కెద్దియును గాదు. ఓర్చి నిక్కముగ నల్ల వేల్పువేల్పుదప్ప దక్కినదినును లన్ని యును గల్పితములను దార్పాటు కాకమానవు. ఓర్చుకొన్న వువరమునకు చేలనీరు కనుక నోర్చుకొన్న వానికి నల్ల వేల్పు వడునట్లు వేల్పును గన్నయోర్చుయే వేల్పుకతను వెల్లడింపగల లయకాదు. నిద్దురకలమెలకునలయాపున దోమజగమునార్చుల నోర్చుమై బరికించుకే లొక్కడే యెన్నటికి మాటనికొప్పు చినును. మఱియు నల్ల వేల్పుతనవేడుకయి యాలేనిజగ మంత యుం బన్నుకొనుచు నంటియంట కెల్లపు డాటాడుకొనుచుం డును. కనుక నెండమావులనీటివలె నుత్తకలర్పా పగునిజగ మున్న ట్టున్నది గాని నిక్కముగా లేనేలేదు. జగమే లేన పుడు నాయొన్నిమాట చూలిక్కే. నేనే లేనపుడు నాకు బావు పుట్టువు లే ట్టుండును? నాకలమెలకునల దోమజగ మంతయు చాతలం పడుకొనబాలక నాపారపాటుకలమెలకునలయాపే జగ ముగాని యాజగమ జోలి కా కినుమంతయును లేదని తెలిసి తెలియ కేనాటినుండియొగట్టిగావేరునాటికే నేను నాదీయను తానుజీవులవారు మానుకొనలేక నాయెడలనాయెల్లనానా త్రుకొని కోరి యెట్లో చిక్కు తక్కుకొని యొక్క దొంగి యడ్డుమా దన్న వేలునుకొని పోరాడుచిచ్చుకనలె దల్లడిల్లు నే నిప్పుటి కిజగము నంటియంటున్నాను. జగముతో నా తెనుమంతయు బని లేనేలేదు. ఇట్టియెఱుకను గలిగించునట్ల కేల్పునకును నాకు నగ్గికిని వేడివలె వాని లేనేలేదు. నానిక్కపు యా పోర్చియని తెలిసికొని యేదెఱుపును లేక పక్కన నన్నునీ లేక గోలు మని యెడ్డనీ, తిననీ మాననీ చూచనీ బ్రతుకనీచుట్టె న్నెను గానీ, యీ తెన్నులన్నియుం బరికించునట్ల వేల్పు నేను, జగ మిది కలలోనిదినునునలె నుత్తకలర్పి త్రబును. నిక్కముగా

నల్ల వేల్పుతప్ప నేనుగాని నాయెడలగాని నాయుచునీయెల్ల జగముగాని లేనేలేదు. నా కెందుల కీరీ త్రయలికపాటు. నే నున్నా నని నాకు ను ద్దున్న మఱు నా చేయ ద గిన పని నాయెడును లోర్చుకొంటుయు నాతోడివారిమేలునకై పాటు పడు చుంటుయును మెఱుగ నుదిన కొలది బంగరు వన్నె కెక్కన ట్లోర్చుకొన్న కొలదిని సతము నిండుతనిన్వి నొప్పురు నల్ల వేల్పువలె నేనుగూడ నిచ్చులు హాయిగా నిజగమంతయు నేనేయయి నిద్దురకలమెలకునల నాకోరిన ట్టాటాడుకొనగలను. నడియాకపము గాలియగ్గి నీరుమన్నుల యాపుల గట్టిన పెద్ద మెనలు ప్రార్థునెలచుక్కలు మఱి యామాడింటిమొన కడలి చుట్టిన పుడమియంతయు నీపుడమి యందలి యాకపము గాలి యగ్గి నీళ్లు కట్టిన మొనయునులు మఱి యాకులులని గూపిరి ఈయూపిటిచేసె యాబ్రుకు కీబ్రతుకునగు నుకపడు కోరిక యిక్కొరికమొన మంచిపా టిమంచిపాటు పండిన పండు హాయిగా నొడలు మఱున నిద్దుర యానిద్దురయే నిక్కముగు నల్లవేల్పుయాపు ఆకపము నిద్దుర యారెండు నొక్కటే. సతము మాటని నిక్కపుడు సాయోర్చిదినునుండియే పలు తీర్మాగా గాలి యగ్గి నీరు మన్నుల కలయక యెడయకల నిజగ మంతయు బుట్టుచుం బెర్చుచు నారాకపము నిద్దుర వేల్పు లమాడింటిని గ్గయి యెన్నటికి మాట కొక్కలాగున్న నిండుతని వియోర్చి యెఱుక లనంబడునట్లకేల్పు ఆవేల్పు యాజగ మీజ గమే నిక్కముగ నల్ల వేల్పుని యేపని యెట్లు జరిగినప్పటికిని జిలునగవున నిజగము నంటియంట హాయిగా బరికించు తెల్వి కల్పి, తా నెద్దియును గోరక తనతో వారి కెల్లపుడు మేల్ పేయగోరు మంచి మానిసి కొక్కనికే తప్పక చేయారు. నా యెడలు నాతలంపు నాయెడులులకును నాకు బైగా జగము రూపున నున్న యాకపముగాలియగ్గి నీరుమన్ను వియోడింటికిని వాని లేనేలేదు. గాలియగ్గి నీరు మన్నులమాడిక నొడవిన నా యెడ లానాల్లు దినుమలవలె నెప్పటి కాకపమున బొడమచుం బెర్చుచు మరియు దిండుచుండు నాయాకప మొక్కటియే యెప్పటికి మాటుదల లేక యోర్చియాపున చిలునగవుమెఱుపంచు కట్టి తనలో దా నెట్లెట్లో యాటాడుకొనుచుండు నల్ల వేల్పు. ఆవేల్పు తనయాటకై పన్నినకల్లబొమ్మకు నేను. నా కిజగము జోలి లేనేలేదు. ఎట్లు జరుగనీ మొదలె లేనిచీకటినిడబొమ్మను నా నిదురకల మెలకునలకు గతము నిక్కముగ నల్లవేల్పుకాని నే గానేకాను. ఓర్చితనిని నేపాడు తెల్విలేటలు తనతోడివారి మేలునకై పాటుపడువానికి నల్ల వేల్పు సమకూర్చి యామంచి మానిసిం దనలో తేర్చుకొనును. మఱియు నల్ల వేల్పులో తేను చున్న మంచిమానిసికి గురుకు తన యిడును లోర్చుకొంటుయు దాతోడివారికి మేలునకై తనయెడలపప్పగించుటయును తనతోడి వారి తామేలునకై బాటుపడుటకన్న దా బ్రతికియున్న గురు లింకెద్దియుం గానేకాదు. మఱి తన యిరుగుపొరుగుల నొగ్గి లించి యెన దన యెడలి నుకమునకై దేవులాడుకొనట కన్న దా నీర్చిన గురుకు వే తెద్దియును గానేకాదు. ఆకపము పుట్టు లేదు, పెరగలేదు. గట్టలేదు. మఱి యాకపముకన్న నిక్కపు దినును వే తెద్దియును గానేకాదు. ఆకపమునకు నల్ల వేల్పునకు ను వాని లేనేలేదు. ఈ జగమంతయును బుట్టుచు బెర్చుచుం బొలయుచున్న ప్రేకతమనో పారపడుచున్నాను గాని నేను నా యె డలు నా సాత్తు నా చూ చు జగ మంత యు నీయాకపమునకు మాడ నాదరు పగునట్ల వేల్పు వేల్పు వేల్పు యని ముత్తీరీలు మువ్వదుల జిలునగుమొగమున దన యాటపాటుమాటల దీనినందెవ్వనిన్న యోర్చి త్తీర్చి తలమా నికమే వేల్పు. చటియును వేల్పుకత వెల్లడింపదగు తనమానిసి మొనగా డని ముమ్మాటికి నానమ్మకదా, మఱియు నల్ల వేల్పు కన్న వేలుదిను నెద్దియును లేనేలేదు. నేను నాది నాయాచు జగము నామంచిచెడ్డలు మొదలగు నీనాతలంపు లన్నియు నుత్తకుండేటి కొమ్ములతోడి యెండమావుల నీటిచవివలె బొత్తి గా లేనిపోనికల్ల యని నమ్మకొన్నప్పటి కేమోగాని పనిచూలి యెట్లు నేను వ్రాయవలసివచ్చెను. కనుక నొక్కింతయు వివరింప దరము కాకంకు నల్ల వేల్పుచగూర్చియు నాయెట్టిగి యెఱుగని యాజగమును గులించియును సిగ్గునూలి మొండి తెనన ని ట్లె టుక కలవానివలె నెట్లో వ్రాయుచుండు నా తెలివివాలిన కొ టగానిపనికి నాలో నేనే యబ్బురపడుచు నొచ్చుకొనుచు నేదరుచుంటిని. నిజమెట్లున్నప్పటికి నా యున్న గలుతును మఱియు నాయాచు జగమును నాకు నిజముకాక తీయదు. కా పున నీ విన్ను మన్ను నిప్పుగీరుగాలల పలుతీరు మాడికల నా కుడుచు మంచిచెడ్డలెల్ల నాకు దప్పకుంటు నేగనిపెట్టక తీరదు. మఱియు నే నెగినది నాచేతనెనకొలది నొరులకతమున నేమి లేక నాయెంట్లు నే నేమి యెట్లు నాత్రాతల వెల్లడించుట నాయానిసి పుట్టు తెల్పును. కనుక నా నమ్మికకొలది నల్ల వేల్పుం గూర్చియు మఱి యావేల్పుకత చెప్పదగిన చదునలనుగూర్చి యు నల్ల వేల్పుకత సంతసమున నూకొట్టుచు విని తను బ్రతు కిదేర్చుకొనదగు తనమానిసలను గూర్చియు నా తెన్నెటెలం బట్టి యేమేమో పిచ్చిపిచ్చిగా వ్రాసిన నాతప్పల నల్ల వేల్పు మన్నించుగాక ఓ నా మంచిచదువరులా? ఇదియు నిదివఱ కు నా వ్రాసినదియు గాక యకముండుగూడ వేల్పుకతను గూర్చిన నా యీ మానలిసినపిచ్చి తోర్చుకొనుతీరున నల్ల వేల్పు వి మ్మెల్ల నెమ్మది హాయిగా హెచ్చరించు న్నావుతమని వేడుకొ నుచున్నాడను.

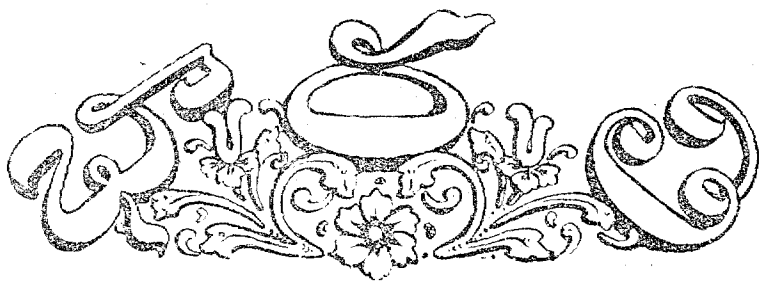
శ్రీమత వి. నాగయ్యగారు
శిరు చిత్తుల శ్రీరామలిలాసభయం దోమఖిలనట
మలు. కవీశ, చిత్రాం, భారతి, మున్నగు పాత్రధారణలో
జేరెన్నిక గన్నవారు. కవీశ పాత్రధారణమును విక్రీతి నిపుణ
తతో నిర్వహింపగలరు. నుమూర మైన గాత్రము, పలకుణమై,
సంగీతము, నాటక విమర్శకులచే ప్రశంసింపబడియున్నార
వీరు నాటక కళ నభిమాన విద్యుగ బరిగ్రహించి, తదభివృద్ధికై
సంతోషోత్సాహమును చూపుచున్నారు.

అసలు బంగారు నగలకు
శ్రీ ఖక్తీ జ్యాయెలరీ కంపెనీ,
మాన్యుస్యాక్చరింగు స్వామలర్సు అండ్
డైమండు మర్చాంటు, బెజవాడ. 2

అద్భుతమైన
ప్రాణనాయువు కలసి ముఖముల
కువయోగవడు మీగడ,
తరుణమే అందము నిచ్చును
వెన్యూసా, చర్మమునకు, యాకృతికిని నూతన
కాంతిని, మనోహరత్యము నివ్వగలియున్నది. అందమును
పెంపుతేయు యీ నూతన మిగడయందు తగురుపదార్థము
లేదు. సువాసనతో గూడిన దీనిని ముఖమున కువయోగించుట
చలన చర్మమునకు స్వచ్ఛమైన ప్రాణవాయువు స్నానము
నివ్వగలియున్నది. వెన్యూసా చర్మమును మెత్తపరచి,
యందమును, మృదుత్వము నిచ్చి యాకృతికి మరలత నన్న
పెట్టగలను. వెన్యూసా మార్గరస్మి, ఉష్ణమువలన
పొట్టు, మరి యితర కీతోష్ణములవలన కలుగు చర్మవ్యాధు
లన్నిటినుండి గాపాడును. సుగంధము లమ్ముచా రందరి
వద్దనువెన్యూసా తెల్లని బాడిలో నుంచి అమ్ముబడును.
వెల 1-కి రు. 1/-
మన కీతోష్ణసితికి తగిన మిగడ.

వెన్యూసా
VENYUSA
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి బెజవాడ.
ఆంధ్రదేశముందు అతిప్రసిద్ధము లగు మా ముండలపక్ష
మా శిర్డీ కేట్లాగునకును మా పుస్తకములకును నేనే వ్రాయుచు.

స చిత్ర మా స వ త్రి క

సెప్టెంబరు నెల సంచిక

గద్య వ్యాసములు

మోచాకుసుమామోద విచారము

కళాప్రపూర్ణ మహాపాధ్యాయ

కీ. శే. వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిగారు

చింతలపూడి రాధామాధవకవి

శ్రీ శేషాద్రి రమణకవులుగారు

అధ్యాస

శతావధాని వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారు

కన్నడిగలు - తెలుగలు

విద్యా

కూరిగనూరు నరసింగరావుగారు బి. ఏ., యల్. టి.

విష్ణుకుండి మూడవ మాధవవర్మ

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు సనము

కీ. శే. కొమరత్తాజ వెంకటలక్ష్మణరావుగారు

మఱియు, అద్భుతములైన రెండుకథలు, రసవత్పద్య

కావ్యములు గలవు.

ప్రతినెల 7 వ తారీఖున వెలువడును.

వెల 0-8-0 అణాలు

మా యేజంట్లవద్దను, హిగ్గిక్ బాధమ్మ బుక్కు-స్టాల్స్ వద్దను దొరుకును.

భారతీకార్యాలయము, తపాలుపెట్టె 212, చెన్నపురి.

డబ్బీ 0-6-0

తామర తైలము

12-కి 3-8-0

రాజారాణి గుర్తు గల తామరతైలము క్రిమినాశకము లగు చాల మంచి మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచినది. పెక్కిండ్లనుండి యున్న తామర, తీట, ఏనుగొండ్లి, కొబ్బరి, పొడలు మొదలగువాని రెండేళ్లతలతో నిర్మూలముచేసి చర్మమును శుభ్రపరచును. దీనిని చర్మముపై రాచిన మంట యుండదు. చర్మము నలు పెక్కదు, పుండుపడదు.

బొంబాయి

అమృతాంజనం డిపో,

మద్రాసు.

COPIOUS & EXHAUSTIVE NOTES ON S.S.L.C. ENGLISH TEXTS, 1931

BY

S. Narayana Aiyangar, B. A., L.T.

Price Per copy of NOTES ON TEXT (for Detailed study) 1 4 0

Do. Notes on 4 Text books (for non-Detailed study) 1 4 0

Do. Both together 2 0 0

(ALSO NOTES OF TELUGU TEXTS)

Apply to:-

Messrs. V. Ramaswamy Sastrulu & Sons,

No. 1.

292, Esplanade, MADRAS.

బుడ్డి 1-కి వెల 0-10-0 అణాలు.

అమృతాంజనము డిపో

మదరాసు,

బొంబాయి.

ల కోటా ప్రశ్న

అయిదు ప్రశ్నలు వ్రాసి కడలో ఉంచి పైన కిట్లవేసి మూడు పంపి, మీ కిట్ల కవరును చింపకయే పూజచేసి ఫలితములు వ్రాసి పదరఫలితములను మీ కిట్ల కవరును కలిపి రు 1-4-0 లకు పి. పి. గా పంపుదును. దినచర్య పత్రిక ఫలితం రు 2-0-0. శ్రీనరస్యతీ జ్యోతిషాలయం, కాకినాడ.

మదనకామేశ్వరి లేహ్యము

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, కుక్కనవ్వు, అతిమూత్రము మొదలగువాటిని రాతింబి మంచిబలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కులముల డబ్బీ రు 1-4-0. పాలసుగంధి లేహ్యము—రక్తకుడికి శ్రేష్ఠ మయినది. సనా మేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, ఇతరచర్మరోగములు, కిళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20 కుల డబ్బీ రు. 1-4-0. పి. పి. ఖర్చులువేరు. పి.సి.వి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరినేపి-కల్లూరుజిల్లా.

లీవరు కాదని రుజువుచేయువారలకు సామ్యువాపసు

“రిజిస్టర్ లీవరు” తిమ్మ గడియారము 5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ, కోల్డు గోల్డు చెయివతో ధర రు 5. “రెయికో లీవరు” ప్యాకెట్ గడియారము ధర. రు 4. 5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ. రెండున్ను ఒకేపర్యాయము కొనువారికి రు 3. ప్రకాశం వాచ్ కంపెనీ, 18 లీటు సపుకార్-పేట, మదరాసు.

“వశీకరలేహ్యము”

గంటకు వీర్యము గట్టిపరచును. సింహముతో పోరాడ గలకత్తి నిచ్చును. సంసారశాశ్వతమును చక్కగ అనుభవించుటకు, రక్తము శుభ్రపరచును. గొండ్రాండ్రు సంతానము కలిగించును. స్త్రీపురుషులకు ఆనందము కలగజేయును, హిమాలయపర్వతవనమాలికలతో, బంగారుతో చేయబడినది. సుగుమ లేదన్న వారికి డబ్బు వాపసు తీరిపెదము. దీనిగుణము వర్షం చుట్టకు దొరకన మొప్పదు. వాడితీరుదు. డబ్బాబి రు 10. 60 కుల 5-8 జర్మను క్యాపురెయ్యు గనెయ్యకు 80, రు 2/3. డాక్టర్ A. S. మూర్తి, చికాకోల్ సీటీ.

సత్రైపల్లి చందాదారుల

కొక విజ్ఞప్తి.

సత్రైపల్లికి శ్రీయుత శ్రీగిరిరాజు వెంకట సుబ్బయ్యగారిని 8-9-30 తేదీనుండి మా ఆంధ్రపత్రికకు, భారతికి ఏజెంటుగా నుండునటుల యేర్పాటు చేసియున్నాము గాన సత్రైపల్లి యందుండు చందాదారులు సదరు తేదీయనంతరమునుండి వారికిగాని, లేక వారి అనుమతి బొందినవారికిగాని చందాలను చెల్లించి పత్రికలను స్వీకరింప బ్రార్థితులు. వ్యవస్థాపకుడు.